

OBSAH | CONTENTS

PŘEDMLUVA | INTRODUCTION

KATEŘINA JONÁŠOVÁ

- Žena se železnou maskou: O hermafroditismu v politice | The Woman in the Iron Mask: On Hermaphroditism in Politics
Veřejné děti - veřejné ženy | Public Children - Public Women
Dothe a Dotshe | Dot-he and Dot-she
Potřebujeme ženskou politickou stranu? | Do we Need a Women's Political Party?
Dělají ženy jinou politiku? | Do Women do Different Politics?
Diskriminace má v Česku želenou | Discrimination in the Czech Republic gets a Green Light
Co na těch ženách v politice furt máte? | What's your Problem with Women in Politics?
Miss Politička | Miss Politician
Pravé ženy jdou od válu | Women of the Right Leave the Corridors of Power
Sociální demokracie má stínové ministerstvo pro ženy a rodinu | Social Democrats have a Shadow Ministry for Women and Family Affairs
Lysistratiny dcery | Lysistrata's daughters

PAVLA JONSSONOVÁ

- Změna symbolického řádu | Change in the Symbolic Order
Spasí ženy svět? | Will Women Save the World?
Freud a Mezinárodní červený kosočtverec | Freud and the International Red Crystal
Nový zákon o vykázání za domácí násilí je podle Gustáva Murína genocida | The New Law on Banishing the Perpetrators of Domestic Violence, the Mechanism of Fear and the Need to Become Other
Maskulinita v troskách: hoří, má panenku | Masculinity in Ruins: Like a House on Fire
Veřejná žena | Public Woman
Stínová zpráva CEDAW a Svaz mužů | The CEDAW Shadow Report and the Association of Men
Madonna jako postfeministický fenomén populární kultury | Madonna as a Post-feminist Phenomenon of Popular Culture
Ženy a komunální volby: touha pomoci? | Women and Municipal Elections: What Kind of Power?
Otomar Krejča, Matka Země a Barbíny | Otomar Krejča, Mother Earth and Barbies
Fórum 2000 a nejhloběji pohřbená bohyně | Forum 2000 and the Most Deeply Buried Goddess
15 let Gender Studies Praha | 15 years of the Prague Gender Studies Centre

MILUŠ KOTIŠOVÁ

- Čekání na ženský samet | Waiting for the Female Velvet
Jak důležité je ji mít | How Important It Is To Have It
Feminismus, homosexualita a důvěra k jazyku | Feminism, Homosexuality and Confidence in Language
Baby Humbuk Box | The Baby Humbuk Box
Otevřený dopis ministryni Parkanové | An Open Letter To Minister Parkanová

Viditelná žena: Věnováno všem odvážným

Mluvit o společnosti představuje snahu zasáhnout pohyblivý cíl. Každý den se těžiště posouvá někam jinam. Přesto existuje jedno téma, které prezentuje 90% médií jako relativně stabilní: je to téma genderových rolí, rolí mužů a žen ve společnosti. Ať jsou to billboardy a reklama obecně, kulturní mýty včetně filmů, politika, ekonomika, věda - jakoby nás média ubezpečovala o neměnnosti statusu quo, tedy o tom, že všechny proměny společenských rolí jsou víceméně povrchové, že v hloubi našich životů zůstává ono tradiční pferozdělení, na které jsme zvyklí po stovky let. Jedinou viditelnou ženou zůstává královna krásy, se všemi svými problematickými atributy. Přesto všechno mediální vymývání mozků je většinou soudných bytostí jasné, že ačkoli Freud viděl ženy v roce 1905 jako vykastrované chudinky, v roce 2007 se jich většina takto necítí. Spíše cítí právo a chuť účastnit se života společnosti. Ta na jejich aktivitu - přes všechny proklamace - ale stále není připravena.

Celá historie je poznamenána téměř úplnou neviditelností žen. Tato neviditelnost má překvapivou setrvačnost. Jedna nejmenovaná současná česká senátorka, která se věnuje zlepšení postavení žen ve společnosti, si přímo přeje zůstat neviditelná. Nechce totiž, aby o ní média psala jako o zastánkyni žen, čímž by se podle svého názoru vystavila společenskému posměchu. Viditelnost v politické kauze „žena“ znamená být označen-a jako „feministka“. Toto označení naopak nevdá nám v prezidentce.cz, protože slovo feminismus vnímáme pozitivně. Chápeme ty, kteří či které se jednoduše v klidu chtějí věnovat své práci, ale zároveň se snažíme posunout úroveň diskurzu výš. Cílem iniciativy prezidentka.cz je zviditelnění žen na veřejné scéně, protože se domníváme, že je nutné „prokletí“ veřejné viditelnosti žen překonat. A je nutné najít cesty, jak to provést dobře, krásně a s radostí pro všechny. V tomto sborníku jsme chtěli zachytit „genderový“ rok od března 2006 do března 2007 tak, jak jsme ho viděly našimi očima. Ani ta nejkonzervativnější média nemohou úplně zakrýt legislativní proměny k symetričtějšímu stavu, ať už jde o rodičovskou dovolenou, registrované partnerství či zákon o vykazání domácích násilníků-nic (který jen za první tři měsíce platnosti zachránil životy stovek lidí). Kandidatura Ségolène Royal ve francouzských prezidentských volbách slouží jako doklad moderního rozšíření výkladu hesla: Volnost-rovnost-bratrství. Simone de Beauvoir napsala v roce 1949 v knize Druhé pohlaví: „...žena není váš bratr“, ale zdá se, že Ségolène Royal tak trochu bratr je. Čímž nechci zpochybnit její ženství, ale naopak potvrdit univerzalizmus termínu „bratrství“ jako v současné době zahrnující i ženy. Otevírání témat proměn rolí žen, ale i mužů ve společnosti bylo vždycky částečně součástí undergroundu či druhé kultury. Proto připomínám hlavní heslo americké undergroundové performerky Lydie Lunch: „Dokumentujte, zaznamenávejte! Ať nic není zapomenuto!“ V tom je smysl této publikace, jako záznamu naší doby, záznamu specificky zaměřeného na „ženské“ události. Uvozovky poukazují na problematickou kategorii ženství, opodstatnění jejíhož užítí vidíme především v politické oblasti.

Tři autorky ve sbírce zastoupené se jinak i v základních ženských charakteristikách odlišují - nespojuje nás všechny ani mateřství, ani sexuální orientace - a přesto věříme, že si rozumíme, že se chápeme jako součást feministické revoluce. Co to znamená? Z určitých důvodů nás těší, když se ženám obecně daří líp. Když můžou pracovat v oboru, pro které mají nadání, jako političky, diplomatky nebo hráčky České České filharmonie, ale těší nás i to, když se rozhodnou zůstat doma s dětmi. Těší nás, když jejich těla uvědoměle patří jim a ne státu, když nemusejí vykrváčet při nelegální interrupci. Stovky drobností, které činí život důstojným. Samozřejmě nás těší všechny obecné pokroky ve společnosti. Jenže ženská perspektiva se v obecné univerzalitě tak snadno ztrácí... Proto je na ni potřeba poukazovat, připomínat ji, je to náš genderový mainstreaming, prosazování genderového pohledu. Proč zrovna my? Možná to pramení z naší životní zkušenosti: třeba s námi v porodnici zacházeli jak s dobytčím a my na to přes všechno štěstí ze zdravých dětí nezapomněly. Možná jsme chtěly být pilotkami. Možná jsme měly učitelky, které nám daly sociální imaginaci. Možná jen máme kamarádky a kamarády, co trpí ve vztazích založených na přežitých stereotypch. Možná ti, co věří v reinkarnaci, vidí naši úlohu jako reakci na minulý život „čarodějnice“ upálené na hranici. Možná myšlenka ženské participace na veřejných aktivitách patří k duchu doby. Možná by ženy v politice po roce 1989 ušetřily naši zemi rozkrádání postkomunistickou mafii...

Další rok, doufejme, převezme naše role další trojice aktivistek, které budou pokračovat. Na naší webové stránce www.prezidentka.cz se během roku objevila řada zajímavých nominací na českou prezidentku, řada zajímavých žen, které mají co říct - k též se přesunou z naší kandidátky na místa zvolených. Aktivita „prezidentek“ směřuje k otevření veřejného prostoru, k posouvání genderového diskurzu a k reflexím změn, které zachycuje tato sbírka. Ale jestli to stačí? Ne. Bude trvat ještě hodně dlouho, než se věci změní, ale to nás nesmí odradit. Patriarchát visí někde na ocelových lanech, třeba tam, kde se organizovaný zločin spojuje s tajnými službami. Stejný muž ženou globalizaci do negativních otáček, stejně pánské kluby brzdí vývoj ekologických produktů. Mýtus krásy i u nás úspěšně rozhodl sítě. Estetická chirurgie vzkvétá, jen letos bylo otevřeno několik nových klinik. Jak říká šéfcirurg v seriálu Simpsonovi: „Díky nám budete ušetřeni pohledu na biologicky stárnoucí ženy!“

Možná se vám z mladické nerozváženosti zdá situace dobrá. To znamená, že je nejvyšší čas otevřít oči a hlavu a pustit se do práce. Snad vás tento sborník potěší a potvrdí vám to, co už dávno víte.

Pavia Jonssonová, 22.4. 2007

The Visible Woman: Dedicated to the Courageous

Talking about society is like trying to hit a moving target - the focus shifts every day. Nevertheless, there is one topic that 90 per cent of the media present as being relatively stable: the topic of gender roles; the roles of men and women in society. Whether it is billboards and advertising in general, cultural myths (including film), politics, economics, and science, it seems the media keep assuring us of the inalterability of the status quo; that all changes in social roles are more or less superficial, that deep down our lives retain a traditional partition that we have grown accustomed to over thousands of years. The only currently visible woman remains the beauty queen, with all her extremely problematic attributes. In spite of all the media brainwashing, for the majority of sensible people it is clear that, although in 1905 Freud perceived women as castrated wretches, in 2007 the majority of women do not feel like castrated wretches in the slightest. They rather feel like exercising their right to take part in public life. Society, despite its claims, is not yet ready for them.

The whole of history is marked by the almost total invisibility of women. This invisibility has a surprising tenacity. For instance, one current Czech woman senator, who devotes time to improving the position of women in society, literally wishes to remain invisible. Namely, she wants to avoid being portrayed by the media as a women's advocate as she would thus expose herself to the ridicule of society. To be visible in the political cause of "woman" means being labelled a "feminist". This, on the other hand, is not a problem for us at the prezidentka.cz website, because we perceive the word feminism as positive. We understand those who want to do their job in peace and quiet, but at the same time we are trying to raise the level of the discourse. The objective of the initiative prezidentka.cz is to overcome the "curse" on the public visibility of women other than those conforming to the traditional stereotype of femininity. It is vital to find ways of doing this well, beautifully, and as something pleasurable for everyone.

We wanted to capture the "gender" year from March 2006 to March 2007 as we saw it through our own eyes. Not even the most conservative of the media can ignore the legislative transformations towards a more balanced situation, whether in terms of parental leave, registered partnerships or the law on the expulsion of perpetrators of domestic violence, which in the first three months of its existence managed to protect hundreds of lives. In France, the nomination of Ségolène Royal acts as evidence of a new interpretation of the motto: Liberté, Égalité, Fraternité. In her 1949 book, *The Second Sex*, Simone de Beauvoir wrote that "a woman is not your brother", but it seems that in some way Ségolène Royal is a brother - in saying which I do not want to question her femininity, on the contrary, I want to confirm the universality of the term "fraternity", that these days also might, even if on rare occasions, include women. The opening up of topics on the transformation of women's roles in society was always an "underground" matter or a part of an alternative culture. That is why I repeat the main rallying cry of the American underground performer, Lydia Lunch: "Document, record! So that nothing is forgotten!" Herein I see the meaning of this publication - as a testimony of our era, a testimony specifically focused on "women's" events. The quotation marks point to the problematic nature of the categories of "women" and "men", whose use is justified in the political sphere.

In fact, the three authors represented in this anthology do differ even in basic women's characteristics - we are not connected through motherhood, or our sexual orientation, etc. - and despite this, we believe that we understand each other, we consider ourselves part of the feminist revolution. What does this mean? We welcome the specific ways in which it can be seen that women are in general doing better now: they are able to work in fields that suit their talents, as politicians, architects, diplomats, musicians in the Czech Philharmonic Orchestra etc., or they need not work at all and can stay at home with ten children; their body belongs to them and not to the state and they do not have to bleed to death during an illegal abortion. Hundreds of changes that have made life more dignified. Of course, we are glad for all the general progress in society. Nevertheless, the women's perspective gets lost so easily within a general universality. That is why it is necessary to draw attention to it and remind people of it - it is our gender mainstreaming, a promotion of the gender perspective.

Why us? Perhaps we were spurred on by our life experience: maybe we were treated like cattle in the maternity hospital and, in spite of all the joy of having healthy children, have not forgotten about it. Perhaps we wanted to become pilots. Perhaps we had female teachers who instilled a social imagination in us. Perhaps we simply have male and female friends who are enduring relationships that are based on painful, outmoded stereotypes. Perhaps those who believe in reincarnation view our mission as a reaction to previous lives as "witches" burnt at the stake. Perhaps the thought of women's participation in public activities is part of our zeitgeist. Perhaps women in politics after 1989 might have prevented our country from being pillaged by the post-communist mafia.

Hopefully, next year another three activists will take over. On our website www.prezidentka.cz, an interesting array of nominations for a Czech woman president has appeared, a number of impressive women, who have something to say - if only they would move from our candidature to the place of the elected. The activity of the female "presidents" strives to open the public space, shift the gender discourse and reflect the changes that are captured by this anthology. But does this suffice? No, it does not. It will take a very long time until things change, but we should not be discouraged by this. Patriarchy is hanging not by a thread but on a rope of steel, for instance where organised crime joins forces with the secret services. The same men are driving globalisation into a negative realm, the same gentlemen's clubs are obstructing the development of ecological products. The beauty myth has also successfully caught on in our country. Cosmetic surgery is flourishing; this year alone, several new clinics have been opened. "Thanks to us, you won't have to look at biologically aging women!," says the Chief Surgeon in *The Simpsons* series. Perhaps a glancing consideration could make the situation seem good. This means that it is high time we all opened our eyes and minds and got working. This book is a collection of reflections on what we saw in 2006-2007. Hopefully it will delight you and help you to recognise what you have already long known.

Pavla Jonssonová, 22nd of April, 2007

Žena se železnou maskou aneb o hermafroditismu v politice

Ženy se pro určité druhy činnosti zkrátka nehodí. Nesluší jim to na traktor, vítr a slunce je příliš ošlehají. Stejně tak je ošlehá politika. Udělá z nich hermafrodita, mužatku, člověka moci, rozumu a piklí. Ztratí se jejich ženskost a celá společnost utrpí velkou ztrátou. Nebo jinak - do politiky vstupuje jediné žena hermafrodit, jediné žena s mozkem a jednáním muže, jiná by to věčné slovíčkaření, lobbystické nechutnosti a náročné schůzování nevydržela. A co děti, jak ty by trpěly! Politickopolitik žádné děti nemá.

Ač se tomu leckteří bráníme, velmi podobným způsobem uvažujeme všichni. Naše podvědomí pracuje neomylně na podkladě stereotypů týkajících se barvy pleti či pohlaví. Existuje obecně přijímaná představa, kterou si spojujeme se vzhledem, vlastnostmi, schopnostmi a životním cyklem ženy; a představa, kterou si spojujeme se stejnými atributy u muže. Už jen na základě znalosti pohlaví člověka, s nímž se chystáme mluvit, máme vytvořen rámec předpokladů, chcete-li předsudků, které do jeho jednání podsouváme. Tyto stereotypy se do nás ukládají od malička. Bez nich bychom do světa vrůstali horko těžko. Nalézt „vlastní pohlaví“ dá mnohem více námahy než vzít rodové zbraně z nabídkového katalogu a naučit se s nimi zacházet dle přicházející společenské odměny-pochvaly. Ženy a muži jsou odlišně vychováni, jsou odlišně podporováni ve způsobu a stylu komunikování, mají jiné vzory a jiné zkušenosti. Dívky už ve věku pěti let přesně vědí, co to znamená být skvělá žena, stejně dokonale jsou o své ideální identitě informováni chlapi.

Proč tak obšrně rozebírám jakousi naši neviditelnou a nezměřitelnou vnitřní strukturu? Jsou v ní totiž ukryty odpovědi na otázky, které v současnosti trápí většinu demokratických zemí světa. Jakými mechanismy zařídít, aby demokracie byla demokratická i z hlediska rodů? Tedy, jak dostat ženy do regionální, vysoké, či mezinárodní politiky? Politika je ze své podstaty otevřená scéna, v níž by měly zaznít všechny společenské hlasy a v níž by se stereotypy, o kterých mluvím, měly spíše rozbíjet než betonovat. Na tom se většinou všichni shodneme. Tři čtvrtiny českého obyvatelstva dokonce dle mezinárodních

srovnání vnímají účast žen v politickém a veřejném životě i na vyšších funkcích jako užitečnou a žádoucí. Jedinými zeměmi, které zastoupení žen v politice do jisté míry vyřešily, jsou severské státy. Zde ale dle některých výkladů panuje tradice daný stav, kdy muži vládnou moři a ženy pevnině. Na základě toho je představa ženy jako hlavy rodiny, potažmo hlavy státu, pro voliče známá a oni nemají problémy s podporou vstupu žen do politiky. U nás je tomu jinak. Každý pokus o nastolení rovnosti ve veřejné sféře pomocí nějakých pozitivních opatření je chápán jako přežitek z minulého éry.

Pod kamenem předsudků leží zakopán i pes vysvětlující vlažnost ženské solidarity a nemožnost úspěchu ženské politické strany. Běžná volička je zatím natolik v zajetí předsudků, že reaguje stejně jako konzervativní muž. Prostě nebude podporovat ženu na kandidátce jen proto, že je žena a že by tak mohla zastupovat její specificky ženské problémy a starosti. V hlavě má zakódováno, že žena v politice je výjimka, ženský exot, který její ženskosti stejně neporozumí. A současná prezentace a sebe prezentace českých političek ji v jejím pocitu jen utvrzuje. Naše političky sice neúnavně čelí stereotypním otázkám ze strany médií o propojení politiky a rodiny, ale tváří se programově jako nelfeministky, ženské hnutí či ženská témata - ač podporovaná Evropskou unií či rezolucemi OSN - pro ně neexistují, odmítají mluvit o své ženské zkušenosti z politiky a raději se smiřují se statutem „extra“. Zdůrazňování, že ženy politiku změní, že ji vylepší, že do ní vnesou empatii, schopnost komunikace, flexibilitu, věcnost a ochotu k dialogu, je ovšem také jen prodlužováním stávajícího stereotypu a věci to příliš nepomůže. Ženy - stejně jako muži - jsou, jaké jsou. Jsou chytré, méně chytré, zkorumpovatelné, nepřipravené, hádavé, tvrdé. Jsou stejně dokonale přizpůsobené mužskému řádu vládnutí jako železná Margaret Thatcher, která je vzorem hermafroditní političky. Nebo jsou své - tedy hluboce ženské - jako některé africké řečnice. Ale jsou! Jako individuální osobnosti ženského pohlaví a především jako politické subjekty skutečně existují a nemusejí hledat veřejné využití jen v neziskových organizacích, v charitě či modelingu. Tam je sice rodový katalog vidí nejraději, ale není to spravedlivé, demokratické a sebeuvedomělé místo.

vyšlo v MFDnes, březen 2006

The Woman in the Iron Mask: On Hermaphroditism in Politics

Women are simply not suited for certain kinds of activities. Sitting in a tractor doesn't suit them because they get lashed by the wind and sun. And they will get lashed by politics in the same way. It will turn them into hermaphrodites, masculinities, people of power, intellect and intrigue. Or to put it another way – only a woman hermaphrodite enters politics, a woman with the brain and behaviour of a man, otherwise she would not be able to endure the constant quibbling, loathsome lobbying and demanding meetings. And what about the kids, how they would suffer! A "malefemale" politician hasn't got any children. Although some of us try to suppress this kind of thinking, most of us tend to think like this.

Our subconscious works on the basis of stereotypes related to skin colour or sex. There is a commonly accepted conception associated with the appearance, characteristics, capabilities or life cycle of a woman; and another conception associated with the same attributes in men. Even before we talk to a person, we create a framework of assumptions, or prejudices if you like, that we project onto their behaviour, based on their sex. We are fed these stereotypes from early on, and without these stereotypes, it would be difficult to fit into the world. It takes more effort to find one's "own gender" than to take your gender weapons from a catalogue and learn to operate them according to the societal reward-praise received. Women and men are brought up differently, and differently supported in their ways and styles of communication; they have different role-models and different experiences. A girl at the age of five will know exactly what it means to be a wonderful woman, while boys are just as perfectly informed about their ideal identity.

Why do I go to such lengths to analyse our invisible and immeasurable inner structure? The answers to the questions that trouble most democratic countries in the world are hidden in this structure. Which mechanisms should be used to ensure that democracy is democratic, even from the gender perspective? How can women be got into regional, national or international politics? Politics in its essence is an open scene, where all voices of society should be heard and where the stereotypes I am talking about should

be smashed rather than cemented. We all tend to agree on this. According to international comparisons, three quarters of the Czech population perceive the participation of women in political and public life, even in the higher positions, as useful and desirable. The only countries that have solved the representation of women in politics are the Nordic countries, where traditionally men rule the sea and women the land. By virtue of this, the notion of woman as the head of the family, or head of state, has been familiar to voters, who are not opposed to supporting women entering politics. In our country, things are different. Each attempt to impose equality in the public sphere through some positive measures is seen as a relic of the communist era.

The roots of indifference towards women's solidarity and the impossibility of a women's political party succeeding, are buried under a set of preconceptions. An ordinary female voter has so far been bound by prejudice to such an extent that she tends to act in the same way as a conservative man would. She will not support a woman on a list of candidates just because the candidate is a woman and thus could represent her specific women's problems and worries. It has been deeply ingrained in her that a woman in politics is an exception rather than a rule; a female outsider, who will not understand the voter's femininity anyway. The current presentation and self-presentation of Czech female politicians confirms her feeling. Even though our female politicians tirelessly face stereotypical questions from the media about the interconnectedness of politics and family, they come across as programmatically non-feminist. Women's movements or women's issues – even though supported by the European Union or through UN resolutions – do not exist for these women, they refuse to talk about their women's experience in politics and rather acquiesce to their status of being something "extra".

To stress that women will change politics, improve it, introduce empathy, the ability to communicate, flexibility, matter-of-factness and willingness to hold dialogue is, however, only a continuation of the current stereotype and will not help the issue. Women – like men – are whatever they are. They can be clever, less clever, corruptible, unprepared, quarrelsome, hard. They are as perfectly suited to the male order of ruling as the Iron Lady, Margaret Thatcher, an example of the hermaphrodite female politician, used to be. Or they are themselves – therefore deeply

Veřejné děti-veřejné matky

Současný baby boom má šanci zařídít, že se všechny politické koláče budou péct znovu.

Rodí Husákovy holčičky. Ženy, které zcestovaly svět, vydělaly si peníze, našly vhodné partnery, zařídily si bydlení, získaly společenskou prestiž a ekonomické jistoty. Ke štěstí jim chybělo už jen splnění občanské reprodukční povinnosti. Demografická křivka tak dlouho klesala, až z toho naše politiky a média začala bolet hlava. A Husákovy holčičky se dostaly do existenční krize, protože se jich po třicítce už nikdo neptal na školu nebo zážitky, ale na to, kdy plánují děcko. Ano, děti jsou zárukou toho, že nás bude mít kdo živit. A jako taková záruka jsou veřejným objektem. Je jich třeba tolik a tolik ročně, dle jejich počtu a procentuálního meziročního přírůstku se měří charakter společnosti, případně určuje přibližné datum vymření národního genofondu. Troufám si tvrdit, že se Husákovy holčičky nezavřou se svými uzlíčky do domácího vězení, ale svých veřejných dětí využijí k tomu, aby se o ony staly veřejnými. V péči o děti se totiž v našich podmínkách matky dostávají do izolace, která se Husákovým holčičkám nebude líbit, nebude je naplňovat a vyvolá v nich vztek a touhu po společenské změně. Začnou pracovat brzy po narození dítěte. Buď na částečný úvazek, nebo přimějí tatínky ke střídavé péči. Takže donutí pracovní trh, aby jim i jejich partnerům vytvořil vyhovující nabídku. Vydupají si obnovení jeslí. Začnou důrazně mluvit do místní samosprávy, protože jim nebude jedno, v jakém prostředí jejich potomstvo roste. Budou se snažit prosadit své mateřsko-ženské pohledy do ekonomiky, dopravy, ochrany přírody, školství, kultury, protože jsou zvyklé na úspěch. A díky větší otevřenosti politických stran se postarají i o novou pec pro politické koláče. Aby jejich představa o životě získala odpovídající žezlo. Víím, o čem mluvím, sama takovou Husákovou holkou jsem.

vyšlo v Lidových novinách, 2006

Dothe a dotshe

Malá glosa na téma virtuální polis, tedy prostoru, kde se politika bude vytvářet v budoucnosti.

Vyhlašuji konec bezpohlavní anarchie virtuality! Zavádíme dvě nové celoplanetární superdomény: dotshe a dothe neboli „.he“ a „.she“. S univerzální platností jsou od této minuty všechny pornostránky, chaty a programování v čekku a vůbec všechny stránky vyzdvihující techniku, logiku a porno přejmenovány. Příklad: místo www.xxxautosexmobil.cz pište již jen www.xxxautosexmobil.he. Vyhlášece musí dostát také stránky žvástavé, dietní a aerobikové. Místo www.tutununudvevejcedenne.cz bude platit adekvátně www.tutununudvevejcedenne.she. Majitelům takových stránek nevzniknou převedením koncovky žádné další náklady. Je jen bezpodmínečně nutné, aby se k vlastnictví dotshe nebo dothe stránky přiznali. Samozřejmě to v dnešní pokrytecké - na občany či identity bez pohlaví si hrající - době není lehké. Pohleďte ovšem na důsledky. Toto revoluční zprůhlednění usnadní orientaci žen a mužů nejen na webu, ale i v reálném světě. Web má šanci zastavit krizi mužství a krizi ženství. Má šanci vytvořit nové, krásné stereotypy! Od jednoduše identifikovatelných porno- a dietostránek půjdeme totiž dál a dál, až se celý web rozdělí na dothe a dotshe. Pomocí koncovek dá jasně najevo, komu která část světa patří. Ale musíme jednat rychle. Sledujte současné trendy i mimo web! Soustředte se především na Homera Simpsona a Bridget Jones, dva občany aspirující na pozici pohlavních prototypů současnosti. Svět dotshe a dothe si žádá, abychom se vyhranili. Já, vrchní kontrolorka pro otázky pohlavní průhlednosti www, vás budu pravidelně informovat o vývoji v této oblasti.

vyšlo v týdeníku Reflex, 2006

Potřebujeme ženskou politickou stranu?

V souvislosti s tím, že strana Rovnost šanci hodlá vytvořit vlastní kandidátky ve všech krajích České republiky v nadcházejících parlamentních volbách, je čas zamyslet se nad

feminine – as some African spokeswomen are. But they exist! As individual personalities of the female sex, and foremost as political subjects, they actually do exist and thus do not need to find their public self-realisation only in non-profit organisations, charity work or modelling. Though the gender catalogue prefers to find them there, it is not a fair, democratic and self-aware place.

published in MFDnes, March 2006

Public Children – Public Women

The current baby boom may well result in a rewriting of the political rulebook.

Husák's little girls are giving birth. These women travelled the world, made money, found suitable partners, established homes, earned public acclaim and economic security. The only thing missing was the fulfillment of their civic reproductive duty. The demographic curve had been decreasing for such a long time that it started to give our politicians and media a headache. And Husák's little girls got into an existential crisis, because nobody asked them about their education or experience, but instead they got asked about when they were planning a baby. Yes, children are a guarantee that there will be someone to support us. And as such a guarantee, they become public property. A certain amount are born each year; the character of a particular society is measured according to their number and percentual inter-annual growth, eventually the possible date of the dying out of the national gene pool is determined. I dare to say that Husák's little girls will not lock themselves up under house arrest with their little darlings, but will use their public children so that they too become public. Current conditions force mothers caring for their children into an isolation that Husák's little girls will neither like, nor tolerate; instead it will incite anger and a desire for social change. Husák's little girls will start working soon after giving birth to their child; either part time, or they will make the dads alternate care and so force the labour market to create suitable deals for them and for their partners. They will insist on a renewal of crèches. They will start to vigorously comment on local government, because they will care about the environment in which their offspring grow up. They will try to enforce their mothers'-women's views into economics, transport, nature conservation, education and culture, because they are used to succeeding. And thanks to the greater openness of political parties they will take care of the rule-writing pen, so that their view of life gains an appropriate seal

of authority. I know what I am talking about - I am one of Husák's girls myself.

published in Lidové noviny, 2006

Dot-he and dot-she

A short comment on the topic of the virtual polis, i.e. the place where politics will be conducted in future.

I declare an end to the sexless anarchy of virtuality! We are introducing two new, all planetary super-domains – dot-he and dot-she or “.he” and “.she”. Every porn website, chats about C programming, and generally all websites elevating technology, logic and porn are to be renamed with a universal validity in force from this minute. For instance: instead of www.Xxxautosexmobil.cz (www.xxx.carsexmobile.cz), write www.xxxcarsexmobile.he. All the websites about gossip, dieting or aerobics will also be liable under this notice. Instead of www.tutununudvevejcedenne.cz (www.tutununutwoeggsaday.cz) a more appropriate www.tutununutwoeggsaday.she will be in place. No additional costs will arise for the owners of such websites when changing their domain suffix. It is absolutely necessary to declare one's interests clearly regarding ownership of dot-he and dot-she websites. Obviously, this is not easy in this superficial era that pretends to have genderless citizens and identities. Let us look at the consequences. This revolutionary transparency will simplify women's and men's orientation not only on the web, but also in the real world. The web can end the crisis of masculinity and femininity. It can create beautiful new stereotypes! From easily identifiable porn – and websites about diets - we will go further until the web splits up into dot-he and dot-she. The domain suffixes will clearly express which part of the world belongs to whom. But we need to act fast. Follow the trends outside of the web as well! Focus particularly on Homer Simpson and Bridget Jones, two citizens who aspire to be contemporary prototypes of their sex. The world of dot-he and dot-she requires that we take sides. I, the leading inspector relating to questions of gender transparency on the www, will keep you regularly informed about developments in this area.

published by Reflex, 2006

Do we need a Women's Political Party?

In connection with the fact that the Equality of Chances party intends to run candidates in all regions of the Czech Republic in the upcoming parliamentary elections, it is time

smyslem a účelem ženské politické strany.

ANO! Potřebujeme ženskou politickou stranu. Stejně tak potřebujeme kvóty, paritu a občanskou společnost! To, že vznikla strana, jejímž cílem je prosadit do politiky ženský pohled, chápu z jedné strany jako reakci na aktuální stav naší politiky. Jako volání po změně politické kultury, kterou by citlivější, sociálně zdatnější a komunikativnější ženy mohly přinést. Zastoupení žen v naší politice je zanedbatelné a z hlediska zastupitelské demokracie tedy nespravedlivé k té polovině obyvatelstva, která vzhledem ke svému ženskému pohlaví prošla odlišnou socializací, má specifické zkušenosti a hodnoty. Je sociologickým faktem, že dokud počet zástupců hodnotové (nikoli etnické!) menšiny nepřesáhne v jistém uskupení třiceti procent, specifické názory menšiny se neprosadí, menšina přebírá způsob myšlení většiny a řešení jejích problémů bublá tak dlouho, až může vybuchnout. Z toho vyplývá, že dokud počet žen ve všech mocenských orgánech nepřesáhne řečených třiceti procent, nemůžeme od pouhého založení ženské strany a vzniku čisté ženské kandidátky očekávat změnu celé politické kultury. Ženská politická strana je podle mého názoru přesto velmi důležitým a originálním nakročením k paritní demokracii, k demokracii rovných příležitostí. Jiným nakročením k fungující paritní demokracii jsou tak často diskutovaná a z velké části nepochopená pozitivní opatření, lidově řečeno kvóty. Z předchozích vět jasně vyplývá, že dokud ženy budou politickou menšinou, budeme žít v nespravedlivé demokracii. Argumenty typu, že ženy se do politiky nehrnou, jsou důkazem neporozumění složitosti věci. Ženy samozřejmě mají chuť mluvit do věcí veřejných, ale způsobem, který jim vyhovuje. Dokud se nezmění procedury spojené s politickou sférou, ženy nebudou do politiky vstupovat. A nebudou ji ani moci měnit. Existence dočasných pozitivních opatření může být signálem k obecné vůli po jejich politické účasti. Jak pak bude tato účast žen v politice vypadat, nezáleží jen na politických samotných, ale i na atmosféře v celé společnosti.

Z druhé strany chápou založení politické strany jako mocenskou aktivitu, jako snahu získat moc. A jak je nám všem známo z historie, moc zavazuje, moc proměňuje, moc ničí ideály a překrucuje jisté morální zásady. Způsob fungování politické strany je z charakteru této instituce hierarchický, schůzovní, kuloárový, intrikářský. Jako takový nepřitahuje velkou část obyvatelstva, která se identifikuje spíše s nehierarchickými, dobrovolnickými strukturami občanské společnosti. I proto zažíváme krizi politických stran, kterým chybí kvalitní, atraktivní a mladá členská základna. I proto se jisté politické strany jako KDU-ČSL nebo KSČM snaží zavádět proženské kvóty

pro své kandidátské listiny, aby oživily svou tvář a rezonovaly s hlasy nepolitické společnosti. Občanská společnost, kde se ženy cítí jako doma, se pomalu a jistě bude stávat další nohou státu s plnohodnotným kritickým stínovým hlasem. Ať si o ní někteří naši nejvyšší představitelé myslí, co chtějí. V této sféře vidím další obrovskou sílu veřejné angažovanosti žen.

publikováno v březnu 2006

Dělají ženy jinou politiku?

Německý výzkum potvrdil, že političky dělají trochu jinou politiku než jejich kolegové. Mají například mnohem menší pochopení pro střelné zbraně a nedodržování pravidel silničního provozu.

Online průzkum nazvaný Smartvote zkoumal mezi politiky a političkami na všech úrovních - od základní po parlamentní - jejich postoje k různým tématům a sledoval, nakolik se názory žen a mužů v politice odlišují. Jeho výsledky ukazují, že ženy zastávají v rámci svých stran ekologičtější, liberálnější a sociálnější postoje než jejich mužští spoluhraníci.

Výzkum ovšem neprokázal, že by političky pociťovaly jakousi ženskou solidaritu a byly ochotny a schopny vystupovat za ženskou věc mimo své stranické mantinely. Političky se vnímají následovně (a stejně je vnímají i politici): pracují v rámci svého politického uskupení a pak teprve – pokud vůbec - pro ženy jako pro sociální skupinu. Průzkum tak ukazuje, že i v oblasti rovnosti mužů a žen velmi vyspělém Německu převládá konzervativní názor na účast žen a mužů v politice. Podle něj kladou politici a političky velký důraz na sílu politické identity a svých politických názorů. To je mocnější než identita rodová a názory a zkušenosti vyplývající z biologického a sociálního pohlaví. Tento konzervativní názor dobře známe i z naší politické scény a to především z končin ODS. Je však třeba říci, že počty žen zastoupených v Německu v rozhodovacích politických institucích se pohybují kolem magické hranice 30 procent. Což je podle sociologických poznatků hranice, po jejímž překonání se

to think about the meaning and purpose of a women's political party.

YES! We do need a women's political party. But we also need quotas, parity and a civic society! I understand the fact that a party, whose aim was to assert a woman's perspective in politics, was established on one hand as a response to the current state of our politics; as a call for a change in political culture that more sensitive, more socially competent and communicative women could bring forth. The representation of women in our politics is insignificant and, from the standpoint of representative democracy, therefore unfair towards that half of the population which, thanks to its sex, underwent different socialisation and has specific experiences and values. It is a sociological fact that unless the number of representatives of the value (not the ethnic!) minority exceeds 30 per cent in certain groupings, the views of the minority will not be put across. The minority adopts the way of thinking of the majority and the solution to their problems bubbles away until it can explode. As a result of this, unless the number of women in all power authorities exceeds the aforementioned 30 per cent, we cannot expect a change in the whole political culture from the mere establishment of a women's party or formation of a purely women's candidature.

Nevertheless, a women's political party is, in my opinion, a very important and original step towards parity democracy – a democracy of equal opportunities. A different step towards functional parity democracy is the much talked about and largely misunderstood positive measures, in other words quotas. The previous sentences have clearly shown that as long as women remain a political minority, we will continue to live in an unjust democracy. Arguments stating that women are not rushing to enter politics are another proof of the misunderstanding of the complexity of the issue. Women indeed enjoy commenting on public matters, but in a way that suits them. As long as the procedures connected to the political sphere remain the same, women will not enter politics and they will not be able to change things either. The existence of temporary positive measures can signal a general will for their political participation. How this participation of women in politics will look, does not depend on female politicians themselves, but also on the atmosphere of the whole society.

On the other hand, I understand the foundation of a political party as an act of power, as a pursuit of power. As we all know from history, power commits, power transforms, power destroys ideals and distorts certain moral principles. A political party functions, because of the very nature of this institution, in a hierarchical, meeting-ori-

ented, lobbying and scheming way. As such, it does not attract the large portion of the population that rather identifies itself with the non-hierarchical, voluntary structures of civic society. That is also why we are experiencing a crisis in the political parties, which lack a quality, attractive and young member-base. And that is also why certain political parties, such as KDU-ČSL (The Christian and Democratic Union – Czechoslovak People's Party) and KSČM (The Communist Party of Bohemia and Moravia) are trying to introduce pro-women quotas for their lists of candidates, in order to revive their image and chime with the voices of non-political society. Civic society, where women feel at home, will slowly and surely, become another pillar of the state, possessing a fully-fledged critical shadow voice, regardless of what some of our top representatives think about it. I can see a further immense power of women's public participation in this sphere.

published in March 2006

Do Women do Politics Differently?

A German survey has confirmed that women politicians do slightly different politics than their male colleagues. For instance, women in politics have significantly less understanding of fire arms and disobeying traffic regulations.

An online survey entitled Smartvote analysed the attitudes of male and female politicians on all levels – from elementary to parliamentary – towards various topics and observed the extent to which the opinions of men and women in politics differ. The results have shown that within their parties, women tend to employ a more ecological, liberal and social attitude than their fellow, male party members.

However, the survey did not prove that women politicians would feel a particular women's solidarity and would be willing and capable of acting on behalf of "women's issues" outside of their party confines. Female politicians perceive themselves in the following way (and male politicians perceive themselves in the same way): they work within their political group and only after this – if at all – for women as a social group. The survey thus demonstrates that even in the area of the equality of men and women in very advanced Germany, a conservative view of the participation of women and men in politics prevails.

According to this view, male and female politicians place a great importance on the power of political identity and their political opinions. This is more powerful than gender identity and opinions and experiences resulting from biological

názorová menšina začne chovat sebevědomě jako menšina a přebírá stále méně názory a styl většiny. To vysvětluje jejich malou vstřícnost vůči všeobecné ženské solidaritě a velké sebevědomí v rámci politických stran, tedy jistou ambivalenci. U nás jsme k podobné hranici nedospěli/jí ještě ani zdaleka, takže zmíněná ženská solidarita a prosazení základních principů rovného zacházení do politiky jsou na pořadu dne, stejně jako vnitrostranické ženské sebevědomí.

Pro české poměry a volební var, ve kterém se právě nacházíme, má zmíněný průzkum jedno poselství. Pokud volička či volič hodlají dát hlas jisté straně, ale upřednostňují větší sociální pochopení, vyšší ochranu životního prostředí, méně automobilů v ulicích a více zařízení péče o děti, necht' volí preferenčními hlasy ženy. Ačkoli se tyto kandidátky ke své ženskosti nehlásí, prosazují bezpohlavní občanství a rovnost, můžete si být jisti, že přijde-li na lámání chleba, pak je jejich genderová příslušnost předurčí k tomu, aby uvažovaly a hlasovaly maličko jinak. Tyto rozdíly platí mnohem spíše pro ODS a KDU-ČSL než pro ČSSD nebo SZ.

publikováno v dubnu 2006

Diskriminace má v Česku zeleň

Proč Senát i Poslanecká sněmovna vědomě zasouvají pod stůl přijetí antidiskriminačního zákona?

Zákon, který by měl chránit osoby, které jsou diskriminovány z důvodu rasy nebo etnického původu, pohlaví, sexuální orientace, věku, nepříznivého zdravotního stavu, náboženství či víry, nebo proto, že jsou bez vyznání, toto úterý opět ztratil šanci na spatření světla českého světa.

Poslanci jej totiž neprojednali na úterní schůzi, na jejíž program byl zařazen. Zákon vrátil sněmovně Senát. Jeho schválení bylo nejisté, jelikož proti se postavili nejen zástupci opoziční pravicové ODS, ale také většina komunistů (ti především kvůli tomu, že v jeho rámci postrádali zrušení lustračního zákona). Šance na přehlasování senátního veta však přesto existovala. Navzdory

tomu, že zástupci KDU-ČSL se k zákonu staví rezervovaně – lidovecký poslanec Jiří Karas má kupříkladu obavu, že by v jeho důsledku byla katolická církev nucena světit ženy.

Zákon však s největší pravděpodobností v tomto volebním období neprojde. Jeho projednání sněmovna přesunula na 23. května 2006. Pokud bude schválen (což vůbec není jisté), zřejmě stejně narazí na předpokládané veto Václava Klause. Pokud jej prezident vrátí, sněmovna jej již v tomto volebním období nestačí projednat. Tím pádem spadne pod stůl a noví zákonodárci budou začínat od nuly.

Podle směrnic Evropské unie, které jsme svým vstupem přijali, je pro Českou republiku přijetí antidiskriminačního zákona závazkem. Pokud jej v nejbližší době nesplní, čeká ji nemalá finanční sankce. Mimochodem, donedávna jsme byli se Spolkovou republikou Německo posledním státem Evropské unie, který tento závazek nesplnil. Nyní jsme už opravdu poslední zemí – Německo antidiskriminační zákon, dokonce v rozšířenější podobě než požadovala Unie, již přijalo.

Antidiskriminační zákon je nutno přitom chápat jako základní signál směřující k dosažení takového stavu demokracie, který je metou všech vyspělých států. Zmíněný stav demokracie je možno definovat hesly, jako je rovnost příležitostí, gender mainstreaming či multikulturalismus. Při pohledu na názory provázející projednávání tohoto zákona v našich zákondárných sborech získává člověk ovšem pocit, že se naše demokracie posunuje po časové ose opačným směrem, než jaký je trend. Po pravdě řečeno, pisatelku těchto řádků z toho mrazí v zádech. Neboť si nepřeje nic víc než skutečně žít v etnicky smíšené společnosti, kde neplatí rodové stereotypy a kde se stírají bariéry oddělující silné a zdravé od slabších a nemocnějších, kde pracují mechanismy odrážející homofobii, šovinismus, rasovou nesnášenlivost a náboženskou rigiditu. Nezájímá ji až tak hledisko národní, stranické nebo ekonomické, jímž se někteří odpůrci a některé odpůrkyně principů, které obsahuje antidiskriminační zákon, ohánějí. Že si k tématu své poví i prezident republiky, je již nyní celkem jasné. Takové sousto si přeci nemůže nechat ujít.

publikováno v květnu 2006, s použitím materiálů gita

and social sex. This conservative view is well known from our political scene too, primarily from ODS quarters. It is necessary to mention that the number of German women represented in decision-making political institutions ranges in the magic region of 30 per cent. According to sociological research, when this limit is surpassed, the minority opinion starts to behave confidently as a minority and adopts the views and style of the majority less. This explains their limited openness towards universal women's solidarity and the great self-confidence within political parties, i.e. a certain ambivalence. In our country, we are far from reaching such a percentage, so the aforementioned women's solidarity and the enforcement of basic principles of equality in politics, are the order of the day, just as is women's inter-party self-confidence.

The aforementioned survey has one message for the circumstances and election turmoil we are experiencing right now in the Czech Republic. If a male or a female voter intends to give their vote to a certain party, but they prioritise greater social understanding, better environmental protection, fewer cars in the streets and more facilities for childcare, then they should cast their preferential votes for women. Although these female candidates do not profess their femininity and promote a sexless citizenship and equality, you can rest assured that when it comes to making crucial decisions, their gender affiliation predetermines them to think and vote just a little bit differently. These differences apply much more for the ODS (Civic Democratic Party) and for the KDU-ČSL than for the ČSSD (Czech Social Democratic Party) or the SZ (Green Party).

published in April 2006

Discrimination in the Czech Republic gets a Green Light

Why do the Senate and the Parliament consciously sweep the adoption of the anti-discrimination law under the carpet?

This Tuesday the law that was supposed to protect people who are discriminated against on grounds of race, ethnic origin, sex, sexual orientation, age, health, religion or faith, or because they are atheist, once again failed to materialise in the Czech lands.

Czech MPs did not discuss it in their Tuesday parliamentary session, where it was on the agenda. The bill was returned to Parliament by the Senate. Its ratification was uncertain, as not only representatives from the right-wing ODS were against it, but also most of the Communists (primarily because the cancellation of the lustration law was lacking in the bill). The opportunity to

outvote the Senate veto, however, had existed, despite the fact that the KDU-ČSL representatives are reticent towards the bill – the KDU-ČSL MP Jiří Karas, for example, fears that as a consequence of this law, the Catholic Church would be forced to consecrate women.

The bill will most probably not be passed in this election term. Parliament has postponed the reading of the bill until 23 May, 2006. If it is passed (which is not at all certain), it will likely collide with the anticipated veto by president Václav Klaus. Provided that the president returns it, Parliament will not have time to read it during this election term. Thus it will be swept under the carpet and new legislators will have to start from scratch. In accordance with the guidelines of the European Union, which we adopted upon entering the EU, the Czech Republic is obliged to pass the anti-discriminatory law. If this commitment is not fulfilled in the near future, a considerable financial sanction is imminent. As a matter of fact, until recently, we were, along with Germany, the last states within the European Union that had not complied with this commitment. And now we are in fact the last country; Germany has already passed the anti-discriminatory law, in an even more extended version than the Union required. It is necessary to understand the anti-discriminatory law as the basic indicator of the achievement of that state of democracy that is the objective of all developed countries. This said state of democracy can be defined by the following phrases, such as equality of opportunities, gender mainstreaming and multiculturalism. Judging by the opinions accompanying the reading of this bill in our legislative chambers, one gets the impression that our democracy is moving on a timeline in a different direction than is the trend. To tell the truth, this sends shivers down the spine of the author of these lines, as she does not wish for anything more than to live in an ethnically diverse society without gender stereotypes, where divisions between the strong and healthy and the weak and ill diminish, where mechanisms that prevent homophobia, xenophobia, racial intolerance or religious obduracy are in place. The author of these lines is not interested in the national, party or the economic perspective that is flaunted by some of the male and female opponents of principles included in the anti-discriminatory law. That the president will add his two-pennyworth on this topic is certain. He would not want to miss such a fine opportunity.

published in May 2006, with the use of gitA

Co na těch ženách v politice furt máte?

Na kandidátní listině nejmenované strany, kterou jsem při parlamentních volbách zvolila za svou favoritku, jsem samozřejmě zakroužkovala jména končící na -ová či -á. Tak samozřejmě, až jsem se začala sama sebe ptát, proč?

Upřímně! Nedošla jsem k žádné jednoduché odpovědi, spíše jsem se počala opět proplétat křovinami otázek na téma ženy a politika. Protože aktualizace je stejně podstatná pro jiskru internetové stránky i pro jiskru spouštějící mozkové závity, předkládám ty výše zmíněné otázky zde na tomto místě a postupně se na ně týden co týden budu snažit najít odpověď.

Moje náklonnost k ženám, které se účastní rozhodovacích manévrů, vychází z poměrně jasné představy rodově spravedlivé demokracie. Jsem přesvědčena, že je správné, aby zastupitelské orgány – když už si hrajeme na občanky a občanky a naše volené zástupkyně a zástupce - byly obsazovány tak, aby skutečně reprezentovaly dvě základní tvořivé síly. Sílu mužskou a sílu ženskou. Ať už pod jejich knutu vkládáme cokoli, ať si pod slovem ženská či mužská představíme cokoli – v závislosti na kulturním zázemí a zkušenostech. Rovnocenná existence těchto dvou sil, jejich harmonizace a doplňování, jejich styčné plochy, to vše kreslí fascinující a lákavý obraz světa. Předpokladem pro tuto fascinaci je ovšem skutečná otevřená a přijímaná vyrovnanost těchto dvou sil, jejich vzájemný respekt, touha po spojení a prolnutí při vědomí nedotknutelného hájemství toho druhého. Obraz čínského magického kola jin a jang vyjadřuje poměrně přesně tuto dialektiku.

Domáhám se vyrovnávání žensko-mužských sil i ve sféře zvané politika. A mám pocit, že to je legitimní a zcela pochopitelný požadavek. Situace ve společnosti je neharmonická a politika má své nástroje, jimiž může tento stav měnit, či alespoň ovlivňovat. Politika je přitom dosud cílevědomě jednostranná, po dlouhá staletí bylo dokonce dáno zákony a společenskými pravidly, že se ženská půlka nesmí a nemá rozhodování o osudu lidstva, národa, komunity vůbec účastnit. Toto tradicemi pod kůží zažrané vědomí se mění, ale velmi pomalu. A pokud se mění, pak jen v rovině slov. Prakticky jsou všechny snahy o spravedlivé dělení moci, o redefinici moci spojené se zapojením žen teprve na začátku cesty. Ženám sice bývají přisuzovány vlastnosti, které mužům při politických jednáních chybí a které prý mohou politiku zlidštit a zefektivnit. Ženám se přisuzuje spasitelská schopnost – politiku prý uzdraví, očistí od nekalostí, od korupce, od kra-

vat, zbytečných intrik a bojůvek. Ženám se přisuzuje mírotvornost – zásadní koncept pro nový svět. Tato vyjádření jsou slyšet jak z úst politiků, tak voliček a voličů. Jenže... Mesiášky ženy a naznačená občerstvující zachraňující ženskost (ať už ji v sobě nese to či ono pohlaví) se do politiky jaksi nehrou a ani nedostávají. Čím to je? Není to dáno pouhým zavedením či nezavedením paritních opatření. To, kdo bude politiku tzv. dělat, ovlivňuje stupeň kulturnosti společnosti, její zvyky, veřejné mínění, stranické potyčky a zákulisní boje, volební systém, ale i situace v rámci pracovního a rodinného života jednotlivců. Každé z těchto sousloví si ovšem vyžaduje delší úvahu. Od téměř nad-rodového konceptu jin a jangu se tak dostaneme stále blíže konkrétním osobám ženského nebo mužského politického rodu.

publikováno v červnu 2006

Miss Politička

Bulvární deník Šíp vyhlásil soutěž o nejkrásnější poslankyni.

Poslankyně je v nové poslanecké sněmovně sice ještě méně, než bylo doposud zvykem, ale za to jsou mladší a krásnější. Zkrátka pravá ozdoba, pověstný šafrán, perla. Takto zjednodušeně pravděpodobně uvažoval bulvární deník Šíp (bývalý Večerník Praha), když oslovil některé z poslankyň (kromě jiných zelenou Kateřinu Jacques a komunistickou Kateřinu Konečnou) a inicioval mezi svými čtenáři volbu té nejkrásnější poslankyně. Součástí procesu této volby byla vždy celostrana věnovaná krátkému rozhovoru s danou poslankyní a především její zaranžované portréty. Poslankyně se ocitly v pózách hodných maturantek zmámených vidinou vzletné kariéry modelky: ležící na zemi, v bílé průsvitné šále, poházené třešněmi; na gauči s nohama nahore; v parku. Ó, jak romantické, jak ženské! Vizualní vjem naprosto převálcovav jistě zajímavé odpovědi poslankyň na redakční otázky. Celkové zpracování pak odpovídalo bulvárnímu charakteru Šípu a titulky burcovaly: Mladá, krásná, sexy, vyzývavá, nespoutaná... Je vidět, že od doby „aféry zmenšených ňader Petry Buzkové“ nikterak nepokročila kultura mediálního pojímání veřejně činných žen. Mýtus krásy je kolem nich obtočen stejně pevně jako kolem hereček a modelek. Hodnota osobnosti političky se odvíjí především od toho, jak dbá o svůj zevnějšek

What's Your Problem with Women in Politics?

On the list of candidates of an unnamed party, which I have picked as my favourite in the parliamentary elections, I have naturally circled the names ending in -ová or -á (suffix in female surnames – translator's note). I did it so naturally that I had to ask myself - why?

To be honest, I haven't arrived at a simple conclusion, rather, I began to sift through questions concerning the topic of women and politics. Because updating is as vital for enlivening a website as it is for stimulating the brain cells, I am presenting the aforementioned questions here and I will gradually attempt to answer each of them week by week.

My fondness for women who participate in political decision-making arises from a relatively clear idea of a democracy that is gender equitable. I am convinced that it is right that representative organs – if we accept playing the roles of male and female citizens and our elected male and female representatives – were staffed so that they actually reflect the two basic creative forces: the male force and the female force. Regardless of what we conceive of the words female and male as a result of cultural background and experience. An equal existence of these two forces, their harmony and complementarity, their interface, all this paints a fascinating and alluring picture of the world. Assuming that the prerequisite for this fascination is a real, open and accepted balance of these two forces, their mutual respect, desire for connection and permeation, taking into consideration the untouchable preserve of the other. The image of the magic Chinese yin and yang symbol almost precisely expresses this dialectic.

I demand the balancing of female and male forces in the realm of politics. I have the feeling that this is a legitimate and a thoroughly understandable request. The situation in our society is unharmonious and politics is capable of changing, or at least influencing the status quo. Nevertheless, politics has so far been consciously one-sided; over the course of centuries it was ordained by the laws and regulations of society that the female half must not and could not participate in decisions about the fate of humanity, nations or communities. This deep-seated, traditional consciousness is changing, although very slowly, and if it changes, then only on a verbal level. In practice, all the effort to impose a just division of power, and a redefinition of power related to the participation of women, is only at the beginning of its journey, though women are usually ascribed characteristics that men lack and which

apparently can make politics more human and effective. Women are ascribed redeeming capabilities – they could restore politics to health, clear it of dishonesty, corruption, neckties, useless plotting and conflicts. Women are credited with peacemaking – a vital concept for the new world. These pronouncements are uttered by male politicians, female and male voters. However... Messianic women - and the suggested refreshing and salvaging femininity (regardless of which of the two sexes has it) are not rushing, let alone getting, into politics. Why is this?

It is not only determined by the implementation or non-implementation of parity measures. Whoever will "do" politics, influences the cultural stage of a society, its customs, public opinion, party squabbles, behind-the-scenes fights, the electoral system, and also the situation within the individual's work and family life. Each of these collocations requires more thorough consideration. From an almost supra-gender concept of the yin and yang we are getting closer to concrete individuals who have a female or male political gender.

published in June 2006

Miss Politician

The tabloid daily newspaper Šíp has announced a contest for the most beautiful female MP.

Though there are even fewer women MPs in Parliament than is usually the case, they are younger and prettier than before. Simply, they are true ornaments, rarities, pearls. Most probably, this is how the tabloid Šíp (the former Večerník Praha), was thinking when it approached some of the women MPs (among others Kateřina Jacques from the Green Party and the Communist Kateřina Konečná) and initiated the contest for the most beautiful woman MP among its readers. As a part of the contest, a full page was dedicated to a short interview with a particular woman MP and, most importantly, to posed photos of the said MP. The MPs thus found themselves in a position more appropriate for a school leaver infatuated by the prospect of a fancy modelling career: lying on the floor, wrapped in a white, see-through scarf sprinkled with cherries; perched on a sofa with her legs up; in a park. Oh, how romantic, how feminine! The visual impact completely overshadows the MPs' answers to the newspaper's questions, which surely must have been interesting. The overall treatment of the story thus corresponds with the tabloid character of the newspaper Šíp, with its rousing headlines: Young, beautiful, sexy, provocative, boisterous... It is obvious that the media covera-

a jakou mírou krásy (rozuměj krásy z titulních stran ženských časopisů) ji příroda obdařila.

Pro mě osobně není tento bulvární krok až tak velkým překvapením. Zaráží mě ovšem to, že na takovou formu sebe prezentace poslankyně přistoupily. Ukázaly totiž, že jsou samy oběti zmíněného mýtu krásy, že na své vnady občany a občanky rády upozorní, že tento postup nevnímají jako zavádějící a poškozující ženskou politiku. Mrzí mě, že si poslankyně neuvědomily, že ze své osobnosti okamžitě po vstupu do nejvyššího politického orgánu nechaly odejmut jakousi důležitou slupku, že z ní na chvíli udělaly objekt. Objekt, který je možno nalepit do šatní skříňky (nemyslím to jako apriorní protimužskou narážku a uznávám právo lepit si plakáty do skříňky). V bulvárním Šípu zanechaly vzkaz, že ženská politika se v České republice stále ještě dělá očima, výstřihy a punčochami. A že ženská krása je konfrontační – že vždy stojí proti sobě, že se předhání, konkuruje si a soutěží. A to je obrovská škoda. Vzhledem k tomu, že se ženská politika napříč stranami teprve formuje a hledá a že nás politická realita den po dni přesvědčuje o potřebě nové schopnosti vyjednávat – na základě nadstranických kompromisních neješitných inspirací.

Trend komunikace obrazem nicméně pokračuje a nejen politicky musejí svůj zevnějšek podřizovat diktátu vizuálních médií. Volby od voleb bude tento diktát tvrdší a tvrdší a my se jistě dočkáme přehlídky svalnatých opálených kandidátů na premiéra fotografovaných jen v plavkách v pozicích hodných rub rik Muž dne v internetových časopisech pro ženy. Pokud se tedy nezmění nároky na ženské političky - v zájmu rovnosti šancí...

publikováno v červenci 2006

„Pravé ženy jdou od válu“

Má ho Německo, má ho Rakousko... A my ho potřebujeme jako sůl. Co? Ministerstvo pro ženy.

Trojkoaliční baletní představení je definitivně u konce a ODS má poslední týden na to, aby národu - jehož zvědavost na novou vládu ovšem

odpovídá chladu letošních srpnových nocí - představila svou malou úplně modrou vládičku. A v té modré vládičce - světě, div se - s největší pravděpodobností ani na chvíli a ani potencionálně nezasedne jediná žena.

Tři trojkoaliční kandidátky – Dana Kuchtová (SZ) na postu ministryně školství, Vlasta Parkanová (KDU-ČSL) coby ministryně obrany a Michaela Šojdrová (KDU-ČSL) na ministerstvu kultury jsou ze hry venku logicky. To, že lavička náhradníků má ve znaku panáčka ovšem tak logické není. Domáci Lucie Talmanová, se kterou ODS laškovala a když se to hodilo, ukazovala ji jako možnou ministryni zdravotnictví, byla ukojena křeslem místopředsedkyně sněmovny. Stejně tak původní stínová ministryně kultury Miroslava Němcová. Pravá modrá žena se sice do vysoké politiky probouje, kdykoli se jí zamane, když ovšem dojde na lámání chleba, rozhodovací otěže jí nikdo do rukou nespěří. Je to přeci jen žena. I když pravá...

Případ Topolákovy vlády je důkazem, že situace žen v politice se sama od sebe nelepší, že přes všechny předvolební snahy, sliby a úsměvy, nám hoši nedůvěřují a raději se o zásadních věcech dohadují sami. Jak hořká pilulka pro ambiciózní občansko-demokratické političky. Ale nejen pro ně. Troufám si tvrdit, že ani případná sociálně demokratická vláda by své vnitrostranické kvóty do obsazení ministerstev nepromítla. Na takový tah je prostě třeba odvahy, vizeonářství a oproštění se od předsudků. Žena není v politice od reprezentování, není tou pomyslnou třešničkou na dortu, ani křehkou růží osvěžující vzduch, je právoplatnou členkou politických procesů a má schopnosti ujmout se moci.

Když ovšem ani výsledky práce některých političek, ani jejich mandát od voliček a voličů, ani předvolební sliby a mediální image jejich stran nevedou ke skutečnému „uvvedení“ ženského principu do rozhodování, co tomu může pomoci? Kvóty, pozitivní opatření, zřízení ministerstva žen či ministerstva rovných příležitostí, které by dohlíželo na skutečné dodržování filosofie rovných příležitostí v politické, ale i jiné praxi. Někomu se to může zdát umělé, na někoho může naopak jako umělé působit skleníkové „podnebí“ současné politiky. A tento skleník už stojí více než patnáct let a čekat už není na co. Ten nevyvětraný vzduch otravuje stále hrozivěji všechny bez ohledu na stranickou příslušnost či stupeň plnění občanských povinností.

publikováno v srpnu 2006

ge of publicly active women has not advanced at all since the times of the “Petra Buzková breast reduction scandal”. The beauty myth encircles them as tightly as it does actresses and models. The virtue of a female politician’s personality unfolds foremost from how she takes care of her appearance and the extent to which nature has endowed her with beauty (i.e. beauty as seen on women’s magazine covers). For me personally, this tabloid action doesn’t come as too much of a surprise. What strikes me, however, is that the women MPs agreed to such a form of self-presentation. They have thus shown that they are victims of the said beauty myth, flaunting their assets to male and female citizens without perceiving this step as misleading or damaging towards women’s politics. It makes me sad that the women MPs have not realised that immediately after entering the highest political body, they allowed the reporters to take away from their personality an important layer and create an object out of it. An object that can be stuck onto cloakroom lockers (I don’t mean this as an a priori anti-male allusion and acknowledge the right to stick posters on a locker). In the tabloid Šíp they sent the message that women’s politics in the Czech Republic is made up of eyes, cleavage and hosiery; that female beauty is confrontational – that it competes and pits one against the other. And that is a great shame, since women’s politics across all parties is only taking shape and trying to find itself and the political reality convinces us day in, day out, of the need for a new negotiating skill – based on non-party compromises and unpretentious inspiration. The trend of visual communication nevertheless continues and it isn’t only female politicians that have to conform their appearance to the dictates of the visual media. This dictate will become more and more powerful each election and there is no doubt we will one day encounter a display of muscled and tanned Prime Ministerial candidates photographed in swimming trunks, posing as if they were Man of the Day in an online magazine for women. Unless the demands placed on female politicians change – for the sake of equality of opportunities... *published in July 2006*

“Women of the Right leave the Corridors of Power“

Germany has it, Austria has it. And we desperately need it. What? A Ministry for Women.

The three coalition ballet performance is finally at its end and the ODS has a final week to present its teeny-weeny, all-blue government to the

nation, whose curiosity about a new government mirrors this year’s chilly August nights. And this little blue government – surprise, surprise – will most likely, not even for a moment, not even potentially, feature a woman. Three three-coalition candidates – Dana Kuchtová (SZ) Minister of Education, Vlasta Parkanová (KDU-ČSL) as Minister of Defence and Michaela Šojdrová (KDU-ČSL) at the Minister of Culture are out, logically. The fact that the bench for substitutes has for its symbol the figure of a man, however, is not that logical. The household name Lucie Talmanová, with whom the ODS trifled and, when it was convenient for them, presented as the possible Minister of Health, was appeased with the position of Deputy Chair of Parliament. The same happened with the original Shadow Minister of Culture, Miroslava Němcová. Though a truly “blue” woman will fight her way into high politics, whenever she sets her mind to it, when it comes to making crucial decisions, no one will hand her the reins of power. She is only a woman, in the end. Although a real one...

The case of Topolánek’s government proves that the situation of women in politics isn’t improving on its own, that, in spite of all the pre-election efforts, promises and smiles, the boys do not trust us and would rather deal with fundamental issues on their own. What a bitter pill to swallow for ambitious, Civic-Democratic women politicians. And not only for them. I dare say that even a possible Social-Democratic government would not project their inter-party quotas onto the staffing of the Ministries. For such a move, one needs courage, vision and the ability to rid oneself of preconceptions. A woman does not enter politics as an embellishment, she is neither the imaginary cherry on the cake, nor a fragile rose refreshing the air, she is a valid member of the political processes and capable of assuming power.

If, however, neither the results of the work of some women politicians, nor their mandate from female and male voters, nor the pre-election promises and their parties’ media image lead to a real “introduction” of women’s principles into decision-making, what can be done to help reverse this? Quotas, positive measures, the establishing of a Ministry for Women or Ministry for Equal Opportunities that would oversee the actual adherence to the philosophy of equal opportunities within political and other practices. Some would find this artificial, other people, on the other hand, might find the greenhouse “climate” of current politics artificial instead. And this greenhouse has been in place for more than fifteen years now and there is nothing to wait for anymore. The stale air ominously continues to poison everyone, regardless of their party affili-

Sociální demokracie má stínové ministerstvo pro ženy a rodinu

Institucionalizovaná péče o rovnost pohlaví a rovnost rodinného a pracovního života je konečně ve hře.

Jak uvedla genderová informační a tisková agentura gitA, prioritami stínového ministerstva pro ženu a rodinu jsou: odbourávání genderových stereotypů v myšlení české populace a posilování povědomí o rovných příležitostech žen a mužů, zejména u osob v rozhodovacích pozicích; zvýšení počtu žen v rozhodovacích pozicích; zlepšení podmínek sladování rodinného a pracovního života; odstranění diskriminačního jednání na trhu práce a v zaměstnání; zlepšení prevence a ochrany v oblasti domácího násilí.

Stínová ministryně Kateřina Kalistová předložila médiím i Legislativní plán stínového ministerstva. Ten kromě jiného dává důraz na vypracování zákona o náhradním výživném, návrh antidiskriminačního zákona a věcný záměr novely volebního zákona, jehož cílem je zastoupení většího počtu žen ve výsledném rozhodovacím procesu.

Uzrál čas. Cíle stínového ministerstva odpovídají na problémy, na které léta upozorňují nejsilnější ženské neziskové organizace. Především díky poslankyni Anně Čurdové, která byla za vlády ČSSD předsedkyní Rady vlády pro rovné příležitosti, docházelo a dochází k přelévání témat, problémů a jejich řešení z oblasti občanské společnosti do sféry politické. Zřízení ministerstva pro ženu a rodinu je dle mého jedním z mála důkazů, kdy občanská společnost donutila dlouhodobou práci politiku ke konkrétním krokům. Ženské neziskovky se s klidným svědomím mohou začít plácát po ramenou. Samozřejmě, že grantová politika Evropské unie podporuje právě programy zacílené na zvýšení počtu žen v politice nebo na zrovnoprávnění podmínek na pracovním trhu. Nicméně ani Evropská unie a mezinárodní úmluvy nedonutily genderové problematické nakloněnou sociálně demokratickou vládu, aby vykročila z papírového stínu. Aktivita a neústupnost ženských neziskovek, kontinuální informování politické reprezentace, občanské protesty, vědecké výzkumy a práce s médii však přinesly své ovoce.

Stínové ministerstvo totiž není recese typu ženské vlády bývalé poslankyně Volfové. Ministerstvo má svá pravidla a svou vážnost. Konkrétní legislativní úpravy existující diskriminace a povýšení dosud zesměšňované oblasti rovných příležitostí mohou kromě zvýšené spokojenosti a sebevědomí žen vést k navýšení porodnosti (což je jistě jedním z nevyšlovených opodstatnění vzniku stínového ministerstva – viz jeho přímo návodný název), ke změně rétoriky a chování některých politických stran a některých politiků, ke změně společenského povědomí.

Doufám, že stínová ministryně Kalistová nepadne příliš brzy v boji o téma, které – jak většina z nás, ženských aktivistek ví, je třeba věčně zvedat z prachu a vysvětlovat od samotného základu. Doufám, že ministerstvo nás v debatě o rovnosti přenesení z Masarykových časů konečně do nového tisíciletí.

publikováno v prosinci 2006

Lysistratiny dcery

Herstory Osmého března je zajímavým příběhem vzepětí sil ženské populace, důkaz toho, že i žena je homo politica, že i ženy umí hřímat z pomyslných megafonů, dokáží se nadchnout pro ideály a nekompromisně se postavit za ty, které a nebo kteří tyto ideály v ostatních „zapalují“. Příběh MDŽ ukazuje ovšem i na to, jak hluboce jsme zakořeněny/i v dělení světa na mužský a ženský, jak silný je tento koncept se všemi důsledky a na kolik západů máme díky tomu zamčený dveře k dialogu mezi rody.

Herstorie

Mezinárodní den žen nevznikl jako pitoreskní oslava ženství s jejími dlouhými vlasy, tajuplným lůnem a hysterií. Nevynul se ze společenské potřeby přijímat ženin těžký dvou- až třísměnný život alespoň jednou za rok oslavnou písní, pohlazením, dárečkem. Není to minulým režimem vymyšlený pa-svátek. Mezinárodní den žen navazuje především na historické vzpoury žen proti nespravedlnosti, zbytečnému umírání a za rovnoprávnost pohlaví. Jeho stoupenkyně a stoupenci následují starofeckou Lysistratu, iniciátorku „velké sexuální stávkové žen“, která soustavným odpráním sexuálního styku nutila muže složit zbraně a ukončit války. MDŽ uctívá pařížské ženy, které v průběhu Velké francouzské revoluce prosazovaly rovné volební právo (tedy i pro ženy); a tehdejší slavné heslo si pro své potřeby zcela samozřejmě pozměnily na volnost, rovnost, sesterství. Současný Osmý březen je holdem patnáctistému davu žen, který v New Yorku roku 1908 svými požadavky na

ation or the degree to which they fulfill their civic duties.

published in August 2006

Social Democrats have a Shadow Ministry for Women and Family Affairs

Institutional attention to gender equality and equality within the family and working life is finally the order of the day.

According to the gender information and wire service, gitA, the priorities for the Shadow Ministry for Women and Family Affairs are the following: removing gender stereotypes in the thinking of the Czech population and strengthening awareness of equal opportunities for women and men, especially in people who hold decision-making positions; increasing the number of women in decision-making positions; improving the conditions for balancing family life and work; removing discriminatory conduct in the labour market and in employment; improving prevention and protection in the area of domestic violence.

The Shadow Minister, Kateřina Kalistová, presented the Shadow Ministry's Legislative plan to the media. Among other things, the law places importance on elaborating the law on relief child support, the anti-discrimination bill and the factual intention of the election law amendment, whose objective is the representation of a larger number of women in the resulting decision-making process.

The time is ripe. The objectives of the Shadow Ministry reflect the problems that the strongest women's non-profit organisations have been drawing attention to for years. In particular, thanks to the MP Anna Čurdová, who was the Chair of the Government Commission for Equal Opportunities when the ČSSD was in power, issues, problems and their solutions flowed from the area of civic society into the political sphere. The establishment of a Ministry for Women and Family Affairs is, in my opinion, one of the few proofs of civic society, through its long-term work, making politicians carry out concrete steps. Women's NGOs can applaud themselves with a clear conscience. Obviously, the European Union's grants policy in particular supports those programmes that are aimed at increasing the number of women in politics or the equalisation of conditions in the labour market. Nevertheless, even the European Union or international agreements have not forced the gender friendly

Social Democratic government to move from words to action. However, the activity and tenacity of women's NGOs, the continual informing of political representation, civic protests, scientific research and working with the media have reaped the fruits of their labour.

The shadow Ministry is not a parody in the vein of the former MP Volfová's women's government. The Ministry has its rules and its respectability. Concrete legislation addressing existing discrimination and promoting the hitherto ridiculed area of equal opportunities can, in addition to boosting women's satisfaction and confidence, lead to an increase in the birth-rate (which is one of the unspoken justifications for the establishment of the Shadow Ministry – hence its instructive name), to a change of the rhetoric and behaviour of political parties and certain politicians, to a change of public awareness.

published in December 2006

Lysistrata's Daughters

The herstory of the 8th of March is a compelling story about the rearing up of the forces of the female population, evidence that even a woman is a homo politica, that women can also roar through imaginary megaphones, are able to enthuse uncompromisingly about ideals and stand by those who “spark” these ideals in others. The story of International Women's Day, nevertheless, demonstrates how deeply ingrained is the division of the world into “men's” and “women's”, how strong this concept is, with all its implications, and how profoundly it hinders dialogue between the genders.

Herstory

International Women's Day was not established as a picturesque celebration of femininity, with its long hair, mysterious womb and hysteria. It has not developed out of the social need to make women's hard, double or triple-shift life better, at least once a year with paeans of praise, caresses or presents. It is not a holiday, artificially created by the former regime. International Women's Day draws on the historical rising up of women against injustice, pointless death and gender inequality. Its male and female supporters emulate the ancient Greek character Lysistrata, who initiated the “great women's sexual strike”, that, through the withholding of the sexual act, forced men to lay down their arms and put a stop to wars. International Women's Day honours Parisian women, who during the great French Revolution tried to enforce the equal right to vote (thus for women also); and as a matter of course they

ekonomická práva a lepší kvalitu života a svým heslem „chléb a růže“ myšlenku Dne žen odstartoval. Je poklonou Kláře Zetkin, která spoluorganizovala první pouliční protesty pod hlavičkou Mezinárodního dne žen v březnu 1911 v Německu. Přes milion žen a mužů v Rakousku, Dánsku, Německu a Švýcarsku tehdy požadoval rovné volební právo, rovné právo na práci a vyrovnání nerovných pracovních podmínek a kromě jiného i zákaz dětské práce. Osmý březen upomíná na podpis úmluvy Organizace spojených národů v roce 1945 v San Franciscu, která představuje první mezinárodní ujednání prohlašující rovnost pohlaví základním lidským právem. Respekt k MDŽ znamená respekt k principu, podle kterého nemožno být žádné sociální, ekonomické a politické problémy řešeny bez rovného zapojení žen a mužů do rozhodovacích procesů. K principu, který nyní již samozřejmě prosazují jak evropské, tak mezinárodní instituce pod magickým názvem gender mainstreaming. Osmý březen je již také po několika desetiletí možnost, jak dát najevo svou schopnost myslet na náplň sousloví (ženská) lidská práva v globálním měřítku. A distancovat se od zneužívání žen jako levné pracovní síly, od vnímání žen jako součástí válečné kořisti, od obchodu se ženami, od domácího násilí či ženské obřizky... Tolik kořeny. Současnost Mezinárodního dne žen je ovšem možno popsat dvojím způsobem: v některých koutech světa se potácí s inzerátem „chcete mě?“, v jiných koutech světa má své poslání průzračně jasné, konkrétní a žité.

Osmý březen po česku

Stačí naznačit: emdžet... a média včetně těch hospodských se pilně plní mužsko-ženskou bojůvkou. Ženy, boj, protest, právo. Tato slovní linie působí jako rudý šátek na českého žensko-mužského býka. „Otevřeně, MDŽ pro mne není téma. Jedině snad... jako zdroj malých dětských traumat (učitelka mě donutila nakreslit kytičku, která se mamince ještě líbila, ale standardizovaný karafiát ji urazil). Dobře, pošlu emoce pryč. Ocítám se ale v prázdnotě. MDŽ pro mne osobně živý obsah nemá. Nebo se bráním, aby měl? Nejvic mi asi vadí ten boj. Myslím si totiž, že na poli rovných příležitostí žen a mužů (kam MDŽ patří - či ne?) už není čas na boj, ale na dialog – a toho se rád zúčastním,“ říká k heslu MDŽ DNES Martin Jára, redaktor gitY a ředitel Ligy otevřených mužů (www.ilom.cz). Karafiátové deklasování MDŽ v minulé éře učinilo své, k tomu připočtete opět v minulé éře vězící averzi české veřejnosti k pojmu emancipace, ženská práva a rovnoprávnost a máte základ na hutné lepidlo, jímž je možné zalepit jakékoli snahy o vysvětlení významu MDŽ. MDŽ je navíc svátkem-parlamentním otloukánkem. Jakmile

v roce 2004 získal zpět místo v českém kalendáři, nemine rok bez politických snah ho ze seznamu významných dnů opět škrtnout. „Debata o rovných právech žen a rovných příležitostech by se neměla spojovat s MDŽ. Pokus o rehabilitaci MDŽ nepovažují za dobrý. Velká část národa to cítí jako věc, která je až směšná. Daleko úspěšnějším pokusem by bylo ustanovení jiného významného dne – Dne matek,“ odůvodňuje svůj aktuální návrh na vyjmutí MDŽ z kalendáře českého státu senátor Martin Mejstřík. „Mezinárodní den žen by podle mě měl existovat nadále, už kvůli jeho historii. Navíc je zavedený a časem se snad i u nás podaří přesvědčit veřejnost, že nejde jen o parodii totalitního Československa či boj žen za možnost fátat v dolech. Vadí mi ovšem, když někteří politici prohlašují, jak je MDŽ zbytečné a jak je důležitý Svátek matek. Tyhle tendence totiž ženy deklasují znovu jen na matky a ženství na mateřství, nejdůležitější či dokonce jedině posláni jejich života. Tak se tváří hned dvě z vládních stran, stačí přečíst si jejich volební programy. Svátek matek jako takový mě nepopuzuje, ale nahradit jím 8. březen pokládám za naprostý nesmysl a za porušování ženských práv,“ opouje Martinu Mejstříkovu Iva Baslarová, ředitelka brněnského Genderového informačního centra NORA (www.gendernora.cz). NORA každoročně organizuje k 8.březnu čím dál úspěšnější a oblíbenější feministické kabarety. Tyto kabarety jsou jednou z mála kontinuálních veřejných akcí u nás cílených na samotný smysl MDŽ, tedy na upozorňování na nedodržování lidských práv ve formě diskriminace žen (ale i mužů). Každý ročník má své téma a okruh nejrůznějších umělekyní a umělců, performerek a performerů, ale i lidí z univerzit či neziskového sektoru, kteří téma ztvární. Na otázku, zda jejich aktivity nálepka MDŽ nesvazuje či nebrzdí, odpovídá Iva Baslarová: „Ne, nebrzdí a podle mě ani není správné se jí zbavovat. Mám aktuálně možnost srovnání na studijním stipendijním pobytu v Irsku, kde se už teď chystají různé akce u příležitosti tohoto významného dne. A spolužačky a spolužáci moc nerozumí tomu, proč by se MDŽ neměl slavit.“

Den tvůj i můj

Stejně jako se feminismus přesouvá k dekonstrukci genderových vztahů, pojem práva žen v sobě obsahuje i práva mužů. Bez redefinice mužství se redefinice ženství neobejde. Jelikož tyto jemné posuny asi není možné do pěny MDŽ zařadit srozumitelně a jasně, slavil se 19. června 2006 v šesti evropských zemích a na půdě desítky tamních neziskových organizací poprvé Den rovnosti žen a mužů (Gender Equality Day). Jednou z těchto zemí byla i Česká republika. Alexandra Jachanová-Doleželová, koordinátorka

appropriated the famous slogan of that time and changed it to liberty, equality, sorority. The current 8 March is a homage to the crowd of fifteen thousand women, who started off the idea of IWD with their demands for economic rights and a better quality of life with their slogan “bread and roses” in New York in 1908. It honours Klara Zetkin, who co-organised the first street protests under the title International Women’s Day in Germany in March, 1911. More than a million men and women demanded the equal right to vote, equal rights at work and the balancing out of uneven working conditions and also the prohibition of child labour in Austria, Denmark, Germany and Switzerland. 8 March commemorates the signing of the United Nations agreement in San Francisco in 1945, which constitutes the first international agreement declaring gender equality a basic human right. Respecting IWD means respecting a principle, according to which no social, economic or political problems can be solved without the equal participation of women and men in decision-making; a principle, which is now obviously advocated by European and international institutions alike under the magic words, gender mainstreaming. For several decades, 8 March has also been the opportunity to express one’s ability to think about the meaning of women’s human rights from a global standpoint. And to distance oneself from the exploitation of women as cheap labour, from perceiving women as war booty, from the trafficking of women, from domestic violence and women’s circumcision. So much for the roots. The current situation of International Women’s Day, however, can be described in two ways: in some places in the world it flails about uncertainly, asking, “Do you want me?”, in other places its mission is clearly defined, concrete and lived.

8 March Czech style

It is enough to imply: I-W-D...and the media, including the economic press, are full of male-female catfights. Women, fight, protest, right. These words acts like a red flag to the Czech female-male bull. “To be honest, I do not consider IWD a “topic”. Perhaps only...as the source of a small child’s traumas (my teacher made me draw a bouquet that my mother did like, but the standardised carnation insulted her). All right, I will banish emotions. However, I find myself in a void. IWD, for me personally, has no active content. Or maybe I am preventing it from having one? The thing I dislike most is the fighting. Namely, I think that in the area of equal opportunities for women and men (IWD belongs here – or doesn’t it?) there is no time for fighting, but for dialogue – and I will gladly take part in it”, says Martin Jára, a writer for gitA (the Gender

Information Press Agency) and the Director of the League of Open Men (www.ilom.cz) on the topic of IWD Today (MDŽ DNES).

The carnation-giving that robbed IWD of its festivity in the former era contributed to the problem and if you add the aversion of the Czech public to the terms emancipation, women’s rights and equality that were inherent in the previous era, you will get the essentials for a solid glue with which you can gum up any effort to explain the meaning of the IWD. What is more, IWD is a holiday – a parliamentary laughing-stock. When, in 2004, it was allocated a place in the Czech calendar, not a year would pass without a political effort to delete it again from the list of significant days. “The debate concerning women’s equal rights and equal opportunities should not be connected to IWD. I do not consider the attempt to rehabilitate IWD a good move. A great part of the population considers it laughable. The attempt to introduce another important day – Mother’s Day - was much more successful” said Senator Martin Mejstřík in justification of his current proposal to remove IWD from the calendar of the Czech state. “In my opinion, International Women’s Day should continue to exist, for its history alone. Moreover, it has established itself over time and hopefully even in our country the public can be persuaded that it is not a parody of the totalitarian Czechoslovakia or of women’s struggle for the opportunity to work in mines. It bothers me, however, when some politicians proclaim how useless IWD is and how important Mother’s Day is. These propensities once again declass women to mothers and femininity to motherhood - apparently the most important or even the only mission of their lives. Already two government parties are sporting this opinion, judging by their election programmes alone. Mother’s Day, as such, does not incense me, but to replace 8 March with it, I consider utter nonsense and a violation of women’s rights,” says Iva Baslarová, the director of the Brno Gender Information Center NORA (www.gendernora.cz) who opposes Martin Mejstřík. Each year, NORA commemorates the 8 March with increasingly successful and popular feminist cabarets. These cabarets are one of the few, continuous public events in our country that are targeting the meaning of IWD, thus calling attention to the violation of human rights in the form of discrimination of women (and also men). There is a different topic every year with appropriate groups of various female and male artists and performers, as well as people from universities and the non-profit sector, who contribute to these topics. When asked about whether the label IWD does not constrain or hinder their activities Iva Baslarová answered the following: “No, it does not hinder

projektu Půl na půl pražské obecně prospěšné společnosti Gender Studies, která myšlenku Dne rovnosti žen a mužů přivezla a naplňuje, k tomu dodává: „Rozhodli jsme se vyhlásit Den rovnosti nezávisle na Mezinárodním dnu žen. Hlavním důvodem bylo postavit do světla zájmu vztahy žen a mužů, dostat do povědomí mužskou otázku. Symbolicky se Den rovnosti žen a mužů týká především spravedlivého dělení péče o rodinu a děti a pracovního vypětí mezi oba rody.“ V letošním roce, který je Evropskou unií mimochodem vyhlášen rokem rovných příležitostí, se Gender Studies a spol. obrátí na poslance a poslankyně Evropského parlamentu s návrhem na ustavení Dne rovnosti významným dnem EU. Máme tu tedy hned několik svátků, které si činí nárok vztahovat se k rodovým skupinám: MDŽ, Den matek, Den rovnosti žen a mužů, s trochou nadsázky Svátek Sv. Valentýna, o snahách nově vzniklých mužských skupin po zavedení Dne otců nemluvě. Tento svátkový boom může naznačovat leccos, pozitivně vnímáno možná alespoň minimální různorodost rozumění proměňujícím se žensko-mužským vztahům.

Jiná perspektiva

Že MDŽ má ve světě svou aktivní podstatu, že žije, dokazuje výčet akcí k IWD (International Womens Day, www.internationalwomensday.com) roku 2006. Desítky tisíc demonstrujících hospodyň v Brazílii, které požadovaly proplácení důchodů. 100.000 nasbíraných podpisů k petici Ženy říkají Ne válce v Iráku. Demonstrantky na Filipínách a v Íránu byly pozatýkány pro pobuřování. Ženám v iráckém Bagdádu zamezovalo masivní pouliční násilí v navázání na mohutné protesty proti omezování lidských práv z roku 2005. Indie zaznamenala stovky demonstrací, pochodů a protestů proti ženské chudobě a negramotnosti. Afghánští aktivisté spustili webový monitoring násilí páchaného na ženách. Argentinské ženy demonstrovaly za právo na svobodnou volbu mateřství. V Kongu bylo hlavním organizátorkám poklidných akcí k IWD vyhrožováno vězením. Osmý březen má v tomto kontextu své jednoznačné echo: Tobě tvůj rod možná v ničem nebrání, nemusíš o něm přemýšlet, ale kolem tebe žijí osoby, které právě a jen proto, že jsou určitého pohlaví, fyzicky i psychicky trpí. A není jim to dáno od přírody. Osmý březen má v tomto kontextu i svou jednoznačnou úlohu – udržovat jeden celoplanetární společný prostor, v němž se ženy drží vzájemně za své pomyslné sukně, copy a šátky nad vodou.

publikováno Genderovou informační tiskovou agenturou gitA, www.ta-gita.cz, a v Novém prostoru, březen 2007

us and in my opinion it is not right to get rid of it. Currently, I can make comparisons while at a study stipend stay in Ireland, where various events on the occasion of this significant day are taking place. And my female and male classmates cannot comprehend why IWD should not be celebrated”.

Your and my day

Just as feminism shifted to a deconstruction of gender relationships, so the notion of women's rights also encompasses the rights of men. The redefinition of femininity cannot exist without a redefinition of masculinity. Because it is probably impossible to clearly and understandably include these gentle shifts into IWD, the Gender Equality Day was organized by ten local non-profit organisations and celebrated on 19 June, 2006 in six European countries for the first time. The Czech Republic was one of these countries. Alexandra Jachanová-Doležalová, the coordinator of the project *Půl na půl* (Half and Half) of the Prague-based public benefit association Gender Studies, who transplanted the idea of Gender Equality Day and keeps fulfilling its mission, adds: “We have decided to declare the Gender Equality Day autonomously from International Women's Day. The main reason for this was to bring to light the relationship of women and men, to raise awareness about the male question. Symbolically, Gender Equality Day is concerned primarily with the just division of child and family care and the gender division of work”. This year, which incidentally was proclaimed the year of equal opportunities by the European Union, Gender Studies and others will turn to the male and female European Parliament MPs with their proposal to designate the Equality Day a significant day in the EU. Thus, we have several holidays here that claim to relate to gender groups: IWD, Mother's Day, Gender Equality Day and, if I exaggerate, also Valentine's Day, not even mentioning the efforts of the newly established men's groups to introduce Father's Day. This holiday boom can indicate anything, from a positive perspective, perhaps at least the smallest diversity in understanding the transformation of women's and men's relationships.

A different perspective

A series of events on the occasion of IWD (International Women's Day, www.internationalwomensday.com) over the course of 2006 is evidence that the active essence of IWD is alive. Tens of thousands of demonstrating housewives in Brazil who demanded repayment of old age pensions. 100,000 collected signatures for the petition Women Say NO to War in Iraq. Women demonstrators in the Philippines and Iran were arrested for

sedition. Women from Baghdad were prevented by massive street violence from continuing the large-scale protests against the curtailment of human rights in 2005.

India recorded hundreds of demonstrations, marches and protests against women's poverty and illiteracy. Afghan activists launched a web monitoring of violence perpetrated on women. Women from Argentina held a pro-choice demonstration. In Congo, the main organisers of the peaceful events on the occasion of IWD were threatened with imprisonment. Within this context, 8 March has an unequivocal echo: Maybe your gender does not constrain you in anything, maybe you do not have to think about it, but there are people around you, who just because they are a certain gender, are suffering physically and mentally. And this is not given to them by nature. Within this context, 8 March also has an unequivocal task – to sustain one mutual space on our planet in which women hold each others' imaginary skirts, pony tails and shawls to keep afloat.

published by the Gender Information Press Agency (Genderová informační tisková agentura) gitA and Nový prostor magazine, March 2007

Pavla Jonssonová

Změna symbolického řádu

Prezidentka.cz má větší úkol než jen uvolnit ženám cestu do politiky a veřejného života. Plave proti proudu, bojuje s Goliášem, čelí výsměchu těch, kteří mají strach.

Nechce totiž nic menšího než proměnit symbolický řád, neviditelně regulující společenský život v jazyce, filosofii, náboženství, vizuálních reprezentacích, médiích.

Zákony jsou pro všechny stejné, ústava jasně stanovuje, že mají ženy a muži stejná práva, říkal mi Martin Komárek v jedné z našich debat. Ale to není přesné. Lacanovský filosof Slavoj Žižek v *Metastázích* rozkoše tvrdí, že ve skutečnosti psané zákony jsou neúplné. Je tu navíc jakýsi „duch komunity“, obscénní tajný kód, který je opravdovým pojtkem společnosti. Pokud se s ním někdo neidentifikuje, stává se obětí lynčovací party.

Jak může žena zaujmout důstojné místo ve veřejných situacích ve společnosti, která nepsaně, ale o to vehementněji, věří například v to, že pouze muž má superego? Freudovské pojetí abstraktního smyslu pro spravedlnost, čest, atd. je všudypřítomné, vynořuje se nad hladinu v podobě výpadů např. proti soudkyním (Uzel). Další výhrady se vynořují v dalších profesích, např. proti lékařkám (Pařko), nebo proti muzikantkám. Část české společnosti se přímo děsí atmosféry genderové rovnosti Evropské unie: Donutilovy sexistické vtípy a všudypřítomný mor reklam fungují jako podmínka stability patriarchátu u nás, tím, co udržuje společnost pohromadě. A ženy samotné se dobrovolně zavírají do mučidel železné panny mýtu krásy. O to víc je třeba si vážít hlasů vizionářů jako je Mirek Vodrážka, který vyzývá nás všechny „nekolaborovat s vládou jednoho pohlaví“.

Bod obratu

Jen ne další revoluci, volají mnozí, jen ne žádné ideje, jen ne žádné převraty. Nebojte se. Proměna symbolického řádu bude stejně radostná jako listopadová „revoluce“ 1989. Probíhá už dlouho, nejviditelněji na západě v hnutích za lidská práva od 60tých let. Souvisí s boji menšin, černochů, studentů, homosexuálů, osamělých rodičů, handicapovaných a dalších, kteří byli stigmatizováni v přidělených sociálních rolích.

Fritjof Capra uvádí svůj bestseller *Bod obratu* citátem z I-t'ing o proměně, která vzniká spontánním pohybem, prostou transformací starého,

kde „nevzniká žádná škoda“. Po této proměně se vynoří tvář žen a mužů jinak. To vše již probíhá: jedním z nejradikálnějších momentů je účast mužů na výchově dětí od okamžiku narození, jejich možnost spatřit plný lidský potenciál dětí obou pohlaví. Jakmile se muži stávají aktivnějšími otci, participace žen ve všech oblastech veřejného života automaticky přinese dalekosáhlé změny našich postojů a chování. Změna symbolického řádu je autentická potřeba. Možná jsou cesty, která používáme, neadekvátní, možná tápeme, ale v naději, že potom to bude krásné.

publikováno v červnu 2006

Spasí ženy svět?

Výsledek 15,5% zastoupení žen v parlamentu zůstane svědectvím dalšího propadu do hlubin patriarchátu. Pohled na povolební jednání je testosteronovou přehlídkou.

Ženy nemusejí nutně spasit svět, ale je důležité, aby se ho alespoň účastnily, připomínají v předvolební listu adresovaném „sestrám“ slovenské feministky z *Aspektu* (gender mailing list 7.6.06). Ale jak toho dosáhnout, když je zátěž patriarchálních dějin tak velká? Jedním z dočasných možných opatření jsou kvóty, systém, který prokázal svou životaschopnost ve Skandinávii. Poslankyně Evropského parlamentu Jana Bobošíková při televizní diskusi kvóty odmítla. Jediné, co ženy potřebují k účasti v politice je kroužkování, tvrdila. Ale není to tak, rozbor současného systému ukazují, že kroužkování tak, jak je v současné době nastaveno, je neefektivní.

Výsledek 15,5% zastoupení žen v parlamentu zůstane svědectvím dalšího propadu do hlubin patriarchátu. Pohled na povolební jednání je testosteronovou přehlídkou.

Jak připomíná novozélandská pozorovatelka české postsocialistické genderové situace Jacqui True, vrátili jsme se k tomu, co je „přirozené“, tedy do Evropy, k soukromému vlastnictví, ale bohužel pro emaskulizační zkušenosti socialismu i k hierarchii mezi pohlavími – kterou

Change in the Symbolic Order

Prezidentka.cz has a bigger objective than clearing a path for women into politics and public life. It swims against the current, fights Goliath, faces ridicule from those who are afraid.

It strives for nothing less than to alter the symbolic order that invisibly regulates social life in language, philosophy, religion, visual representation and the media.

The law is the same for everyone; the constitution clearly stipulates that women and men have the same rights, as Martin Komárek told me during one of our discussions. Although this is not strictly true. The Lacanian philosopher, Slavoj Žižek, in his *The Metastases of Enjoyment* states that in reality, the written laws are not complete. There is also a certain "communal spirit", an obscene, secret code that is the true, common denominator of society. Unless one identifies with it, one falls victim to the lynch mob.

How can a woman occupy a dignified place in public situations in a society, which, although not in writing but all the more vehemently, believes that only a man has a superego? The Freudian conception of the abstract sense of justice, virtue, etc. is omnipresent, it resurfaces in the form of diatribes against women judges (Radim Uzel). Other objections arise in other professions, e.g. against women doctors (Pavel Pařko), or musicians. Part of Czech society is horrified by the atmosphere of gender equality of the European Union: Miroslav Donutíl's sexist jokes dominating the Czech entertainment industry and the ubiquitous onslaught of advertising are the basic underpinnings of the patriarchy in our country, because they keep society together – and women also willingly lock themselves into the torturous beauty myth of the iron virgin. That is why visionary voices, such as that of Mirek Vodrážka, who calls for "non-collaboration with a one-gender government", should be treasured.

Turning Point

Not another revolution, many people cry, no more ideas, and no more coups. Have no fear. The change of the symbolic order will be as joyous as the November "revolution" in 1989. It has been underway for long time, most visibly in the West as a part of human rights movements since the 1960s. It is connected with the fight of minorities, black people, students, homosexuals,

single parents, disabled people and others, who were stigmatised in their assigned social roles.

Fritjof Capra prefaces his bestseller, *The Turning Point*, with an I-Ching quote about change, which arises through spontaneous movement and the transformation of the old, where "no harm is inflicted". After this change, the faces of women and men will resurface differently. This is already happening: one of these most radical of moments is the participation of men in child-bearing from the moment of the child's birth and their opportunity to fully grasp the potential of their children, of both sexes. Once men become more active fathers, the participation of women in all spheres of public life will automatically bring about far-reaching changes in our attitudes and behaviour. The change of the symbolic order is an authentic need. Perhaps the ways we are now using are inadequate, perhaps we are groping our way, but it will be beautiful.

published in June 2006

Will Women Save the World?

The fact that 15.5 % of representatives in Parliament are female is evidence of a further descent into the depths of the patriarchy. A look at the post-election negotiations reveals a display of testosterone.

Women do not necessarily have to save the world, but it is important that they are at least involved in it, Slovak feminists from *Aspekt* (gender mailing list 7 June, 2006) remind us in their pre-election letter addressed to their "sisters". But how should this be accomplished when the burden of patriarchal history is so great? One of the possible temporary measures is quotas, a system that has proved its viability in Scandinavia. The European Parliament MP, Jana Boboříková, rejected quotas in a TV discussion. The only thing that women need to assume an active role in politics, is for their names to be circled on ballot papers, she claimed. This, however, is not the case, as analyses of the current system have shown that such a circling, in the current set-up, is not effective.

The fact that only 15.5 % of representatives in Parliament are female, remains evidence of a further descent into the depths of the patriarchy. A look at the post-election negotiations reveals a display of testosterone.

The New Zealand observer of the Czech, post-

zatím v Západní Evropě posunuly demokratizační hnutí směrem k genderové rovnosti. Objevila se staronová maskulinistická kultura, v níž dominují insiděři privatizace. Pro ženy transformace přinesla řadu negativních faktorů: nerovné platy, diskriminaci v zaměstnávání, malý přístup k politickým úlohám ve společnosti, sexuální obtěžování na pracovišti, sexismus v médiích a reklamě, domácí násilí, znásilnění a sexuální zneužívání, feminizaci chudoby, malou reprodukční volbu, nedostatek státem dotovaných dětských zařízení a další nevýhody „přirozeného“ řádu společnosti. České ženy, s výjimkou malého procenta kvalifikovaných specialistek, stále nesou nerovné břímě ekonomické transformace. Ženskou společenskou doménou se staly nevládní organizace a různé ženské iniciativy zezdola. Nakolik ale může občanská společnost suplovat neexistující či nefunkční institucionální cesty a hájit zájmy žen, je otázkou.

Těm, co se domnívají, že mají všichni rovné příležitosti, je třeba připomenout, že trpí historickou slepotou. Spisovatelka Astrid Lindgren říká: „Chcete-li své místo na slunci, neplačte pro ně, nežádejte je, ale vezměte si je!“ A k ní se přidává Policie ČR na svých plakátcích v tramvajích: „Někdy nestačí utíkat.“ Ženy se mají přihlásit do kurzů bojového umění – a náš web připomíná, že největší boj se odehrává v symbolické rovině. Až vás budou strážci patriarchálního řádu chtít zamknout v kuchyni, strčit do školy/vězení či přivázat k tyči, vzpomeňte na Pipi Dlouhou punčochu a utečte jim na střechu, nebo do nich šťouchněte. Udělejte něco slovy. Muži, stůjte při ženách. Čtete a vyzbrojte se. Účastněte se sémiotické bitvy. Zabijte apatii. Jak říká Goethe, nejhorší ze všeho je přestat to zkoušet.

publikováno v červnu 2006

Freud a Mezinárodní červený kosočtverec

Výstavy k 150-tému výročí Freudova narození mě inspirovaly k zamyšlení nad proměnamí chápání ženské sexuality a identity.

Vynechám tendence mávnout nad Freudem rukou, protože ty jsou nedůležité: Freud je pro teorie sexuality včetně těch feministických

zásadní. Nejnosnější se zdá freudovská linie směřující přes Jacquese Lacana, kam patří značná část třetívládných feministek. Hlas těchto teoretiček sice při konfrontaci pohledů na zmiňovaných výstavách chyběl, ale rezonoval v některých uměleckých aplikacích (např. postel snů Eriky Bornové).

Nejzásadnější pro znázornění posunu vnímání ženské sexuality byl exponát slovinské výtvarné skupiny IRWIN známé svých spojením se skupinou Laibach. Postmoderní styl pastiše, mixujícího filozofa Žižeka uvelebeného na Freudově psychoanalytickém gauči, přinutí diváky k osvobozujícímu záchvatu smíchu nad fotem ženského klína ve funkci svatého obrázku nad filosofovou hlavou. Tak se naplňují feministické vize směřující se Medúzy a psychoanalýza přestává být nástrojem patriarchální ideologie jako psychologického a antropologického ospravedlnění nadvlády mužů nad ženami. Uměleckou transmucí se Freudův gauč stává vysvozením všech. Právě takto zakontextovaný „nedostatek“ se stává „svatou“ výhodou a nadějí – žena nic nemá a nemusí se tedy o nic strachovat.

Freudovská teorie nedostatku spojená s ženským pohlavím a strach z kastrace pocházející z řecké sokratovské společnosti se stále projevuje velmi silně v jazyce: označení ženského pohlaví je tou nejsilnější nadávkou, kterou většina západních jazyků zná. Jestliže se někteří lékaři domnívají, že slova jako zpíčiti, zpizdit jsou projekce pramenící z narušené sexuální orientace, je to omyl, protože není možné, aby tak velká část mužské populace byla narušená. Jde o výhrůžku kastrace, kterou Sigmund Freud spatřil v řecké mytologické Medúze, která dokázala změnit muže v kámen – jako symbolické vyjádření tohoto strachu. Žena je v tomto pojetí vykastrováný muž, či jak ji označila feministka druhé vlny Germaine Greer, eunuška.

Graficky se toto expletivum znázorňuje na zdech záchodků jako kosočtverec. Ten představuje nejen onu „zmrzačenou“ část ženského těla, ale celé ženské pokolení: ani to vlastně nelze odlišit. Já vím, Francouzi jsou na kosočtverce hrdí už dávno spolu s Renaultem. V prosinci 2005 zástupci více než 190 signatářských zemí Ženevské dohody o Červeném kříži schválili ve Švýcarsku další symbol, který by vedle červeného kříže a červeného púlmésice představoval humanitární pomoc Mezinárodního červeného kříže. Nový, neutrální symbol, červený kosočtverec, má překlenout ideologické problémy spojené s křížem, púlmésicem, i Davidovou hvězdou. Je to kouzlo nechtěného, ale je to milé! Uprostřed záplav triček Ko-man-tchi do pi-tchi a pořvává-ní dělníků na stavbě, kde hoši pokrytecky doufají, že se na tom hezkém místě, kam posílají své nepřátele, večer ocitnou i oni, to působí jako

socialist gender situation, Jacqui True, points out that we have returned to what is “natural”, i.e. to Europe, to private property, and unfortunately, after the emasculating experience of socialism, also to a hierarchy between genders – whilst in the meantime the democratisation movements of Western Europe have shifted closer to gender equality. A renewed masculinist culture, where privatisation insiders prevail, has appeared. The transformation brought in a series of negative factors for women: unequal wages, discrimination at work, limited access to political tasks in society, sexual harassment at work, sexism in the media and advertising, domestic violence, rape and sexual abuse, the feminisation of poverty, insufficient reproductive choices, a shortage of state-subsidised childcare facilities and other disadvantages in the “natural” order of society. Czech women, with the exception of a small percentage of qualified specialists, still bear an uneven burden from the economic transformation. Non-governmental organisations and various grassroots women’s initiatives have become the main domains of women in society. To what extent civic organisations can substitute non-existing or defunct institutional approaches and advocate women’s interests, remains a question.

Those who assume that everybody has equal opportunities have to be reminded that they’re suffering from historical blindness. The writer Astrid Lindgren said: “If you want your place in the sun, do not cry for them, or date them, but marry them instead!” and the Czech Police join her on their posters in the trams: “Sometimes it isn’t enough to run.” Women should enrol in martial arts training – though our webpages suggest that the biggest struggle takes place on a symbolic level. When the guards of the patriarchal order try to lock you in the kitchen, stick you in school/prison or tie you to a pole, remember Pipi Longstocking and escape onto the roof or poke them in the ribs. Do something through words. Men, stand by your women. Read and arm yourself. Participate in the semiotic battle. Kill apathy. As Goethe said, the worst thing of all is to stop trying.

published in June 2006

Freud and the International Red Crystal

Exhibitions commemorating the 150th anniversary of Freud’s birth inspire a contemplation of transformed understandings of women’s sexuality and identity.

I am going to leave aside attempts to write off Freud, because they are not important: Freud is

fundamental for theories of sexuality, including feminist theory. The most plausible Freudian line seems to be leading through Jacques Lacan, where most third-wave feminists belong. The voices of these theoreticians have been missing in confrontations of perspectives, but resonate in certain artistic applications (e.g. the *Bed of Dreams* by Erika Bornová).

Of extreme importance in terms of the representation of the shift in perceiving women’s sexuality was the exhibit by the Slovenian art group IRWIN, who are famous for their interconnection with the experimental music group Laibach. Their befriended philosopher, Slavoj Žižek, is lying on Freud’s psychoanalytical couch underneath a painting of a woman’s crotch. This painting, *The Origin of the World* by Gustave Courbet from 1866, can be seen in the Louvre. However, in connection with research into the unconscious and in a composition that depicts him as a sacred icon, yes; a sacred icon of psychoanalysis, its main secret – women’s sexuality – acquires a spark of humour and insight at the same time. And thus Helene Cixous was right when she opposed Freud, who interpreted the Medusa as an image of women’s genitalia in the sense of castration: she claimed that if we have the courage to look into Medusa’s face, we will realise she is laughing. Thus in Irwin’s installation, psychoanalysis ceases to be an instrument of patriarchal ideology as a psychological and anthropological justification of the rule of men over women. Through artistic transmutation, Freud’s couch becomes liberation for everyone. This contextualised “deficiency” becomes the “sacred” advantage and hope – a woman does not have anything and thus does not need to worry about anything.

The Freudian theory of deprivation related to women’s genitalia and the fear of castration, which originated from the Greek Socratean society, still shows through very strongly in language: the denotation of women’s genitals is the strongest swearword in most Western languages. If some doctors believe that words such as “zpríciti”, “zpzdit” (cunt, fuck up) are projections stemming from a deviant sexual orientation, they are wrong, as it is not possible for such a large part of the male population to be deviant. It is the threat of castration that Sigmund Freud spotted in the Greek mythological figure of Medusa, who was able to turn men into stone as a symbolic expression of this fear. A woman, according to this conception, is a castrated man, or, as the second wave feminist Germaine Greer designated her, a female eunuch.

Graphically, this expletive is portrayed on the doors of toilets in the shape of a diamond. It does not only represent the “mutilated” part of the female body, but also the whole female sex:

osvěžení. Je mnohem případnější poslat někoho do kosočtverce pro pomoc, pro záchranu.

Pražská sexrocková kapela 69 měla jako emblém protiatomový kosočtverec, který proslul jakožto protiatomová p.a. – mohli by ho eventuálně Mezinárodnímu červenému kosočtverci nabídnout jako upgrade. Když se Václav Havel loučil jako prezident, nechal na Pražském hradě postavit pulzující červené srdce. Feminista Mirek Vodrážka vztyčil na Vyšehradu jako výzvu k dialogu hořící kosočtverec. Je dobré posunout komunikaci nad úroveň vzkazu ze záchodku. V tom smyslu je posun kosočtverečně a další symboliky spojené s ženskou sexualitou velmi pozitivní.

publikováno v červnu 2006

Nový zákon o vykázaní za domácí násilí je podle Gustáva Murína genocida

Přední slovenský antifeminista Gustáv Murín si zoufá. Je zděšen z nového zákona, který od 1. ledna umožňuje policistům vykázat původce domácího násilí až na deset dnů z domu nebo z bytu. Schválení zákona ho vyprovokovalo k sérii článků v blístech.cz. Jeho závěry jsou šokující: před našima očima tiše a nepozorovaně probíhá genocida. Že nic nevíte? Chce to osvícence jako Murín, který nesmyslně poskládanými statistikami „dokazuje“, že v naší západní civilizaci si heterosexuální

bílí muži, zfanatizovaní feministkami, pořádají masovou sebevraždu. Feministky jsou dle něj prostou příčinou vymírání mužů.

„...Tak ako podľa nacistov musí nadradená rasa vždy zvíťaziť, aj feministky považujú za samozrejmé, že celá polovina ľudstva je určená na odpis“ (<http://www.blistry.cz/2006/7/7/art29276.html>).

Murín už léta provokuje a je otázkou, jestli vůbec má cenu se jeho články probírat. Nicméně věcný právní tón, který Věra Říhová nasadila další den v blístech.cz, je velmi případný. Poukazuje na skutečnost, že se Murín dopouští skutků štvání proti skupině obyvatel, upírání práva na svobodné smýšlení a svobodu slova a vytváření falešných důkazů, falešných obvinění a vynášení falešných soudů - tedy přinejmenším pomluvy (<http://www.blistry.cz/2006/7/7/art29276.html>).

Každý, kdo se v jakémkoliv formě setkal s domácím násilím, je za zákon vděčný. Kdo neví, o co jde, ať se zeptá v jedné z organizací, zabývající se pomocí jeho obětem, například ROSA nebo Bílý kruh bezpečí.

Podle Murína je ale tento zákon jen další hřebík do mužské rakve, další mezník systematického, mnoholetého vyhlazování mužů feministkami: „Podľa Štatistickej ročenky Ligy národov z roku 1939 bola očakávaná dĺžka života mužov/žien v Nemecku 59,9/62,8, v ČSR len 51,9/55,2 rokov a v ZSSR dokonca len 41,9/46,8 rokov... pred takmer 70-timi rokmi to bolo v priemere 3,3 rokov, ale dnes je už na európskom kontinente rozdiel až takmer dvojnásobný...“

Čili, podle Murínových antifeministických teorií tudíž v Německu bylo v roce 1939 poměrně méně feministek než v ČSR, v SSSR jich bylo podstatně víc. Od té doby vzrostl počet feministek dvojnásobně. Situace je ale nejkritičtější podle Murína v Praze: „V Prahe připadlo v roce 1991 na 570 647 mužov presne 641 363 žien (teda viac ako 70 tisíc!). Mohli by sme toto mesto nazvať aj mestom vdov...“

Murín vyvolává dojem, že tyto „feministické“ vdovy otrávil své muže, aby se zmocnily jejich majetku. Podle Murínovy logiky je veškerá moc v Praze, všichni politici, zákonodárci, CEO, ministři, profesori, biskupové a generálové jsou vlastně ženy, feministky. To, co vidíme, je jen převlek.

Pokud by šlo Murínovi skutečně o kvalitu života mužů, viděl by snadný recept: opustit stresující podmínky mocenských pozic a věnovat se víc dětem a rodině a rozumně pečovat o své zdraví. Pokud by mu šlo skutečně o životy mužů, miloval by feministky, protože ty touží nikoliv po moci, ale po partnerství, jsou samostatné, do manželství se neženou a o děti se dokážou postarat bez podpory.

A dále, jak vybízejí francouzští filosofové Gilles Deleuze a Félix Guattari, je třeba „stávat se

and it really cannot be demarked. I know French people have been proud of diamonds for a long time because of Renault. In December, 2005, the representatives of more than 190 signatory countries of the Geneva Convention on the Red Cross approved another emblem in Switzerland, which, alongside the red cross and red crescent, would epitomise the humanitarian aid of the International Red Cross. The new, neutral emblem, the red diamond or crystal, should bridge the ideological problems related to the cross, crescent or star of David. It's the magic of the unwanted, but it's nice! It is refreshing in the midst of an influx of T-shirts sporting the words *Ko-man-tchi do pi-tchi* (Fuck you Communists when pronounced in Czech – translator's note) and the shouts of labourers on building sites, where the boys hypocritically hope that in the evening they will find themselves in that nice place where they keep sending their enemies. It is much more appropriate to send someone to a diamond for help, for rescue.

The Prague, sexrock band 69 had as its emblem an anti-nuclear diamond, infamous for being an anti-nuclear c.t (cunt) – they could perhaps offer it to the International Red Crystal as an improvement. When Václav Havel was leaving his presidency, he had a throbbing red neon heart erected on Prague castle. The feminist Mirek Vodrážka erected a burning diamond as an invitation to dialogue at Vyšehrad (an ancient citadel and monument overlooking Prague, associated with the legendary, wise and visionary Princess Libuše, the first woman ruler of the Czech lands – translator's note). It is good to advance communication above the level of a message found in toilets. In that sense, the advancement of the diamond and other symbols related to women's sexuality is very positive.

published in June 2006

The New Law on Banishing the Perpetrators of Domestic Violence, the Mechanism of Fear and the Need to Become Other

The prominent Slovak anti-feminist, Gustáv Murín, is in despair. He is horrified by the new law, in effect from 1 January, 2007, that enables Czech police to banish perpetrators of domestic violence from their house or flat for up to 10 days. The passing of the bill provoked him to produce a series of articles in *blisty.cz*. His conclusions are shocking: genocide is quietly taking place in front of our eyes. Absurdly tagged-together statistics

supposedly prove that white, heterosexual men in Western civilisation, fanaticised by feminists, are committing mass suicide. The mechanism of fear of social changes has a medieval, inquisitional effect and concludes, after absurd claims and evidence, with a simple equation: feminists are the cause of the dying out of men.

„According to the nazis, the master race must always win, and in the same vein, the feminists take it as a matter of course that a whole half of humankind is assigned to be written-off...“ (<http://www.blisty.cz/2006/7/7/art29276.html>). We can consider Murín insane, be sorry for him for being ill, for living a reality based on fear. Feminists have grown accustomed to similar diatribes over the centuries. Nonetheless, the factual, legal tone employed by Věra Říhová in *blisty.cz* the following day, seems more appropriate, full of action and offering hope that the poor anti-feminist will realise that airing hatred in public is not only impolite, but also illegal. Říhová points out that Murín is actually committing incitement against a group of citizens, disputing the right to freedom of thought and speech, and producing false evidence, false accusations and carrying out false judgments – thus, at the very least, defamation. (<http://www.blisty.cz/2006/7/7/art29276.html>) Anyone who has experienced domestic violence in some form, is grateful for the law. If you do not know what it is about, ask in one of the organisations that help its victims, for example ROSA, Profem or Bílý kruh bezpečí (the White Circle of Security). According to Murín, this law is only another nail in the coffin of the male, another turning point in the systematic, long-standing extermination of men by feminists: According to the Statistical Annual Report of the League of Nations from 1939, the life expectancy of men/women in Germany was 59.9/62.8 years, in ČSR (the Czechoslovak Republic) only 51. 9/55. 2 years, and in the USSR even less - 41.9/46.8 years. On average 63. 2/65. 3 years...nearly 70 years ago, the difference was on average 3. 3 years, but today on the European continent it is almost double...

Thus, according to Murín's antifeminist theories, consequently there were relatively fewer feminists in the Germany of 1939 than in the ČSR; in the USSR there must have been significantly more of them. Since then, the number of feminists has grown two-fold. According to Murín, the situation is most critical in Prague: In Prague in 1991, for 570 647 men there were exactly 641 361 women (i.e. more than 70 thousand!). We could call this city a city of widows...

Murín creates the impression that these “feminist” widows have poisoned their husbands to get hold of their assets. In line with Murín's logic,

jiným“ a především „stávat se ženou“ (nikoliv doslova ve fyzickém smyslu) – což umožní nalézt nové formy myšlení a interakce. Tady má Murín svobodnou volbu.

publikováno v červenci 2006

Maskulinita v troskách: hoří, má panenku!

Říká se, že se v USA západní patriarchální maskulinita definitivně zhroutila s věžemi Světového obchodního centra 11. září 2001.

Američané při jejich pádu ale zároveň spatřili její zachránce - požárníky, kteří vběhli do Dvojčat a kteří nakonec, tedy přesněji řečeno ti, co přežili, vztyčili na rumišti vlajku. Hasiči jsou v New Yorku tradičně potomci irských přistěhovalců. Irský požárník se stal v době, kdy Američané těžko znovu nalézají svou mužnost, hlavní inspirací – s implikacemi třídními, náboženskými, rasovými. Pokusy Bushových poradců vrátit Američanům „čest a slávu“ v Afghánistánu a Iráku nejsou přijímány americkou veřejností pozitivně. Když Bushova podpora klesla na 32%, přirovnal novinář a komik Stephen Colbert na večeri korespondentů v Bílém domě 29.4. 2006 mužné kreace Bushovy administrativy ironicky k situaci filmového Rockyho. Stejně jako akční hrdina i prezident dostává jednu ránu za druhou. Nevadí, že prohraje, hlavně když se nevzdá: „Nevadí, že 68% Američanů nesouhlasí s tím, co prezident

dělá. Copak to neznamená jen to, že souhlasí s tím, co nedělá?“ Krize. Maskulinita v troskách. Hoří, má panenku.

Mužskou genderovou identitu v Čechách určují mimo jiné i historická ponížení typu mnichovského diktátu 1938. Projekt „rovnosti pohlaví“, který na mnoha úrovních probíhal úspěšně (vzdělání, péče o předškolní děti) se v situaci studené války snadno zneužíval a znamenal další potupu. Proto se při postsocialistické transformaci vrhli muži i ženy zpátky k tomu, co viděli jako správné, „přirozené“, včetně hierarchie pohlaví. Novozélandská socioložka Jacqui True popisuje, jak západní podnikatelé mluvili o rodících se trzích Východní a Střední Evropy jako o „sexy hřišti pro manažery a investory“, jak Playboy líčil nadnárodní orgii koupě a prodeje „panenského území“. Těmto podnikatelům se museli naši muži za každou cenu vyrovnat.

Zatímco je ženám přejímání liberálních sebedefinic Západu - jako například feminismus – vyčítáno, maskulinita se redefinovala západně se vším všudy, od tkaniček na boty až po čepici – zcela nekriticky. Ve veřejném prostoru se objevila řada oblastí, kde si muži vytvořili nové svatyně. Writeři se po nocích spouštějí se spreji do dep metra a ze střeš, chlapi v pivním výcvikové táboře pijí Staropramen, další nakupují v pornoshopech a chodí do bordelů – promiňte, že to stojí vedle sebe, není to zamýšleno moralisticky, jen jde o nová útočiště před ženským světem, nový pokus vrátit se do starých separačních maskulinit.

Leták ministerstva vnitra, upozorňující na číslo nouzového volání 112 ukazuje požárníka právě vyskočivšího z ohně: naši opravdoví, stateční muži, muži, zachraňující životy bez ohledu na své pohodlí! Jaká úlevná alternativa k politikům! Po dlouhé době reprezentace maskulinity jako připomínka skutečného světa, kde existuje spousta statečných a obětavých chlapíků - a ani nemusejí mít hasičskou uniformu. Ať je jich víc a ať se k nim přidají statečné ženy – požárnice, tentokrát bez manipulace. Začlenění požárnic je důležité, jinak to v postmoderním světě ani nejde.

Když v roce 1988 Katherine Hayes napsala svůj vlivný esej Jak jsme se stali postlidmi, připomněla, že jde o nádhernou možnost vystoupit ze starých přihrádek a nově otevřít úvahy o tom, co znamená být člověkem. „Postčlověk“ neznamená konec lidství, ale konec určité koncepce člověka, koncepce týkající se jen těch, kteří měli bohatství, moc a čas, aby se dokázali ustanovit jako autonomní bytosti, prosazující vůli individuálními akty. Požárníci a požárnice, pusťte se do práce, hoří, má panenku!

publikováno v srpnu 2006,

veliké díky patří profesorce Daně Heller z Old Dominion University ve Virginii, USA, za podnětnou diskusi o americké maskulinitě

all those with power in Prague, all the politicians, legislators, CEOs, ministers, professors, bishops and generals are in fact women, feminists. What we are seeing is only a disguise. If Murin were really interested in the quality of men's lives, here is a simple tip for him: leave the stressful conditions of positions of power and devote more time to children and the family, and sensibly take care of your health. If he really cared about the lives of men, he would love feminists, because they do not strive for power, but for partnership. And what about domestic violence? The vicious circle of violence can be smashed. There exist functional, therapeutic groups, in which it is possible to understand the principle of its origin and subsequently escape the circle. There are functional models, which are saving lives, and not only the lives of the victims, but also the lives of the perpetrators of violence. This model observes the newly ratified law only very, very slowly. Substantial activity and determination is needed to achieve results. Fear of feminism - a movement that attempts to change the role of women - has lasted for several centuries. Throughout the entire 20th century it has been obvious that it is necessary not only to take seriously rich, white men of European descent, but also other groups in the population. Gilles Deleuze and Félix Guattari's incitement to achieve social changes through the strategy of "becoming other" is appealing - and makes it possible to emphasise with the position of these others - women, minorities, animals - and find new forms of thinking and interaction. There is certainly no need to be afraid.

published in July 2006

Masculinity in Ruins: Like a House on Fire

*(The original Czech heading to this article included the title of the cult classic Miloš Forman film of 1967, *Hoří, má panenko!* ("There's a fire my dear!"), released in English under the titles "The Firemen's Ball" and also "Like a House on Fire" - translator's note)*

Western patriarchal masculinity in the USA definitely collapsed along with the towers of the World Trade Center on 11 September, 2001.

With the fall of the towers, Americans spotted their saviours - the fire-fighters who rushed into the Twin Towers and who eventually - to be more precise, those who survived - erected a flag in the rubble. Fire-fighters in New York are traditionally descendants of Irish immigrants. And the Irish fire-fighter has become, at a time when Americans are arduously re-discovering their masculinity, the main inspiration - with all

the attendant class, religious and race implications. The attempts of Bush's advisors to reclaim "honour and fame" for the Americans in Afghanistan and Iraq, are not embraced by the American public. When Bush's support dropped to 32 %, the journalist and comedian Stephen Colbert ironically compared the manly exploits of Bush's administration to the situation in the movie *Rocky*, during a dinner for correspondents in the White House. Similarly to the action hero, the president also suffers one blow after another. It does not matter that he loses, the most important thing is not to give up: "It doesn't matter that 68 % of Americans do not agree with what the president is doing. Does it not mean that they in fact agree with what he doesn't do?" A crisis. Masculinity in ruins. Like a house on fire!

Male gender identity in the Czech Republic is, among other factors, determined by historical humiliations, such as the Munich dictate of 1938. The project of "gender equality" that progressed successfully on many levels (education, pre-school childcare), was easily abused and meant further humiliation during the Cold War. Therefore, during the post-socialist transformation, men and women rushed back to what they deemed correct and "natural", including the hierarchy of genders. The New Zealand sociologist Jacqui True describes how Western entrepreneurs used to talk about emerging markets in Eastern and Middle Europe as "sexy playgrounds for managers and investors", or how *Playboy* depicted the multi-national orgy of buying and selling as "the virgin region". Our men had to match these entrepreneurs at any cost.

While women are blamed for accepting liberal self-definitions from the West - such as feminism - masculinity has redefined itself as Western all-inclusively, from top to toe - wholly uncritically. Several areas in which men created their new sanctuaries, arose in public space. Graffiti writers descend into underground depots and go up on roofs with their spray cans, men in training camps drink Staropramen beer, others shop in porn shops and go to brothels. Excuse me that all these are put together, it is not meant to be moralistic, these are only the new retreats from the women's world, new attempts to return to old, separating masculinities.

The Ministry of Interior's flyer, which calls attention to the emergency call number 112 (illustration), depicts a fire-fighter who has just jumped from a fire: our real, courageous men, men who save lives regardless of their comfort! What a comforting alternative to politicians! After a long period, a representation of masculinity as a reminder of the real world, where lots of brave and devoted chaps exist - and they do not even have to wear fire-fighting uniform. There should be more of

V křiku tradicionalistů: „Hlavně musí zůstat ženou!“ je heterosexuální normativnost, strach z nutnosti přehodnotit vlastní identitu. Řada českých žen ale chápe souvislost vlastních dětí s dětmi Libanonu a Čečně, vyšla na zapraží a má spoustu nápadů, jak se pustit do veřejné práce. Chudince Lauře Bush se všichni smáli, když se přefekla a místo sympatií s oběťmi hurikánu Katrina soucítila s oběťmi hurikánu Corina. Ano, to je žena, která zůstala „ženou“ - ženou soukromou, která „umí“ hrát ženskou roli tak dokonale, že je to k pláči.

Naštěstí genderová norma soukromé ženy není biologická danost.

publikováno v srpnu 2006

Veřejná žena

V tradičním pojetí je pojem veřejné ženy problematický. Buď jde o neskromnou, agresivní mužatku, jako například Margaret Thatcher, či v naší situaci o ženu zabývající se charitou, o českou Matku Terezu.

V posledních desetiletích se nicméně demokratické principy postupně rozšiřují a žena je vpuštěna do veřejného prostoru v rozmanitějších podobách.

Jak vypadá žena na postmoderní agoře, kde se gender, třída i etnicita zbavují rigidity? Někdo doufá, že je zelená, něco jako kyborg, schopný vyluxovat z přírody svinstvo, vymést všelijakou špínu. Když se podíváme na šíři aktivit ženských obecně prospěšných společností a nevládních organizací – tedy hnutí zezdola, žádná vrcholná politika, můžeme tušit směry, kterými se ubírá. Říká se, že za reprodukci genderových stereotypů jsou odpovědné matky. Pokud budou dcerám vštěpovat, že je nutné zůstat ženou soukromou, zůstane veřejný prostor nedemokratický. Demokracie musí fungovat pro dcery stejně jako pro syny, aby se ty mohly svobodně rozhodnout a využít svého potenciálu, ať už jde o péči o děti, létání v letadlech, navrhování zahrad, nebo vynalézání vakcíny proti AIDS. Jedině šťastná, nefrustovaná bytost je řešení.

V postmoderním světě víme, že neexistuje žádná smysluplná definice femininity a maskulinity. Vnutit nějaké skupině systém úzce vymezených vlastností je absurdní a omezující pro tisíce variant obou pohlaví. Genderová identita je záležitostí aktivní tvůrčí činnosti. Nemůže být vynucená.

Stínová zpráva CEDAW a Svaz mužů

Jedna z hlavních genderových událostí týdne se odehrála na půdě OSN v New Yorku. Po vystoupení zástupců české vlády tři zástupkyně ženských organizací prezentovaly stínovou zprávu CEDAW.

Český svaz mužů (www.svaz-muzu.cz) proti ní protestoval jakožto proti “kriminálnímu činu”. O co vlastně jde? CEDAW (Convention for Elimination of all Forms of Discrimination against Women), tedy Konvence na odstranění všech forem diskriminace žen začala pro Československo platit od března 1982. Prakticky Konvence znamená předkládání periodických zpráv výboru OSN (viz internetovou verzi CEDAW/C/CZE). Zpráva mívá přes 100 stran, zabývá se všemi oblastmi od porodnictví po vězeňství a migraci, popisuje právní a jiná opatření odstraňující diskriminaci žen, důležité změny ve stavu a dosahování rovnosti a opatření určená k odstranění zbývajících překážek začlenění žen do politického, společenského, ekonomického a kulturního života. Komise čtyřiceti expertů OSN pak zprávy všech členských zemí konvence studuje a snaží se zjistit, nakolik jsou vládami dodané údaje pravdivé a doporučuje vylepšení plánovaných opatření. Je celkem logické, že vládní úředníci, kteří zprávu vypracovali, mohou být buď nedostatečně informováni, nebo se jednoduše snaží předejít kritice OSN. Iniciativa nevládních exper-

them, and brave women should join them – women fire-fighters, this time without manipulation. The integration of women fire-fighters is vital, there is no other way in today's postmodern world. When the American scholar, N. Katherine Hayles, wrote her influential book *How We Became Posthuman* in 1988, she claimed that there is now a splendid opportunity to transgress old pigeonholing and re-open debates about what it means to be a human being. "Post-human" does not necessarily mean the end of humankind, but the end of a particular conception of a human being, a conception that concerns only those who are possessed of the wealth, power and time to manage to designate themselves as autonomous entities, asserting their will through individual acts. Fire-fighters, both male and female, get to work, like a house on fire!

I am thankful to Professor Dana Heller from the Old Dominion University in Virginia, USA, for an inspiring discussion about American masculinity. published in August 2006

Public Woman

In the traditional sense, the notion of public woman seems problematic. She is either a bold, aggressive virago, such as Margaret Thatcher, or Mother Theresa, or in our environment, a woman who is involved in charity work.

Nonetheless, over recent years democratic principles have widened and a woman is gradually being permitted more diverse routes into public space.

What does a woman look like in a postmodern environment in which gender, class and ethnicity are losing their rigidity? Some hope she would be green, like a cyborg, capable of hoovering up the garbage from nature, sweeping away all kinds of dirt. When we take into consideration the activities of women's public benefit associations and non-governmental organisations – i.e. movements from below, not top-down politics; we can suspect which directions are being aimed for.

Mothers are said to be responsible for reproducing gender stereotypes. While they continue to instill in their daughters the necessity of remaining private women, public space will remain non-democratic. Democracy has to work for daughters as well as for sons, so they can freely decide and make the best of their potential, whether in caring for children, flying planes, designing gardens, or discovering AIDS vaccines. Only a happy person who is not frustrated is a solution.

In our postmodern world we know that there is no such thing as a meaningful definition of femininity and masculinity. To impose a system of narro-

wly defined characteristics to a particular group is absurd and constraining for the thousands of alternatives of both genders. Gender identity is a matter of active and creative pursuit. It cannot be coerced.

The outcry of traditionalists: "Above all, she has to remain a woman!" reveals a heterosexual normativity, a fear of having to reconsider one's own identity. However, a number of Czech women do understand the connection between their own children and the children of Lebanon and Chechnya, and they have come out of their front doors with lots of ideas on how to embark on public work.

Poor Laura Bush was ridiculed by everyone when she made a slip and instead of emphasising with the victims of hurricane Katrina, emphasised with the victims of hurricane Corina instead. Yes, she is a woman, who remained a "woman" – a private woman, who "can", alas, play the woman's role.

Fortunately, the gender norm for a private woman is not biologically given.

published in August 2006

The CEDAW Shadow Report and the Association of Men

One of the major, gender-related events of this week took place at the UN in New York. After the appearance of Czech government representatives, three representatives of women's organisations presented the CEDAW shadow report.

The Czech Association of Men (www.svaz-muzu.cz) protested against it as a "criminal act". What does it entail?

CEDAW (the Convention for the Elimination of all Forms of Discrimination against Women) started to be in force in Czechoslovakia from March 1982. In practice, the Convention encompasses the submission of- periodical reports to the UN committee (see the Internet version CEDAW. CZ). The report usually consists of more than 100 pages, and deals with several areas, from obstetrics to prisons and migration, describes the legal and other measures that eliminate the discrimination of women, important changes in conditions and the achieving of equality, and measures intended to remove the remaining obstacles to integrating women into political, social, economic and cultural life. The committee of forty UN experts subsequently studies the reports of all member states of the convention and tries to establish to what extent the data supplied by the respective governments are correct and recommends improvements in planned

tek a expertů v jednotlivých oblastech, poskytující vládním údajům protiváhu a doporučení je na místě také proto, že jde o komplikované jevy.

Jestliže stínovou zprávu, kterou si ve formátu .pdf můžete stáhnout na webu, Svaz mužů kritizuje jako „šíření lží o České republice v OSN již tradičně nečestnými prostředky“, svědčí to o jediném: hoši zprávu nečetli. Tyto „chiméry o českých ženách“ vypadají například takto:

Vedle doporučení adresovaných vládě, které vypracovala organizace La Strada (dostupné na: http://strada.cz/download/files/infomaterialy/Doporuceni_ceske_vlade.pdf), lze navrhnout zlepšení především v následujících oblastech:

1. ustavit formální strukturu zahrnující průběžné evaluace Národní strategie boje proti obchodování s lidmi,
2. zvýšit informovanost o daném fenoménu na všech úrovních státní zprávy (s výjimkou velmi kvalitně školeného odboru obchodu s lidmi ÚOOZ) i široké veřejnosti (především skupiny, které s obchodovanými osobami přicházejí do styku: policejní složky, soudkyně a soudci, potenciální klienti sexuálních služeb a veřejnost obecně,
3. přenést změny trestního zákona do praxe, tedy interpretovat skutkovou podstatu obchodování s lidmi v její plné šíři, nikoli pouze obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování,
4. změnit koncepci spolupráce při práci s oběťmi tak, aby byly prioritou potřeby obchodované oběti a ne kvantita informací,
5. vytvořit celostátní síť organizací poskytujících péči obchodovaným obětem.

Svaz mužů by třeba mohl přinést zajímavé hlasy. Přehodnocení maskulinity je nesmírně důležité. Jenomže pokud jejich činnost bude pozůstatvat ze zaslepeného napadání skupiny lidí, kteří se snaží o konstruktivní příspěvek k zlepšení kvality života, zůstane Svaz mužů ve velmi ubohé rovině.

publikováno v srpnu 2006

Madonna jako postfeministický fenomén populární kultury

Co znamená Madonna v dnešním patriarchálním světě?

Populární kulturu teď postmoderní teoretici analyzují stejně jako byly dříve rozebírány Beethovenovy symfonie či Shakespearovy hry. Filosofie každodennosti – televizní reklamy, komiksy, videoklipy a street-art totiž prozradí o nás lidech a stavu společnosti podstatně víc než abstraktní díla „vysoké kultury“. U Madonny se navíc připojuje genderový aspekt. Stala se postfeministickou ikonou, tvůrčí osobností, schopnou řídit svůj život podle svého, manipulující publikem a trhem. Co znamená takový úspěch, v neposlední řadě komerční, pro ženu v doznívající patriarchální společnosti? Hloubku fascinace západní akademické obce fenoménem Madonna můžeme využít z množství kurzů s jejím tématem na webových stránkách univerzit a z počtu studentů, píšících diplomové práce o jejích tajemstvích. Když jedna z nejvýznamnějších feministických filmových teoretiček Laura Mulvey prohlásila letos v létě na semináři vizuální kultury, že se avantgarda vyčerpala a že strategie, která ženám zbývá, jsou masky a maškaráda, jako by tím vysvětlila čirou logiku Madonniných převleků. Jakoby v současné chvíli Madonna vyjadřovala to, čím se ženy mohou stát.

Pokud je pravdivá historika z časopisu Rolling Stone o tom, jak mladičká Louise Ciccone odmítla první možnost nahrávacího kontraktu výměnou za orální sex, pak i její ambicióznost je poctivější, než by napovídala přidržílá laciná image osmdesátých let. Vyloženě pozitivní je na Madonně integrace černé a hispánské gay a transgendrové kultury, kterou při vystoupení zpochybňuje genderové stereotypy a heterosexuální matici. Nabízí dívkám možnost najít nezávislé významy vlastní sexuality. Ukazuje neexistenci stabilní, esenciální ženské identity: ta je kulturní konstrukcí, zjevující se v různých maskách. Pasivní patriarchální femininitu nahradila obrazy síly a autonomie. Na druhou stranu přísný režim diet a cvičení, který z ní společně s plastickými operacemi v posledních letech stvořil simulakrum ženskosti, ji značně vzdaluje realitě, ve které žije většina z nás.

publikováno v září 2006

measures. It is fairly logical that government officers, who elaborated the report, can either be insufficiently informed or are simply trying to prevent criticism by the UN. The initiative of non-governmental experts in the particular areas that provide a counter-balance to the governmental data and recommendation exist precisely because these are complicated matters. If the shadow report, which you can download in PDF format, is criticised by the Association of Men as a "dissemination of lies about the Czech Republic in the UN with traditionally dishonest instruments" it proves only one thing: the boys have not read the report. These "chimeras about Czech women" look, for instance, like this: Alongside recommendations elaborated by the organisation La Strada (accessible on http://strada.cz/download/files/infomaterialy/Doporuceni_ceske_vlade.pdf) that were addressed to the government, it is possible to propose improvements primarily in the following areas: 1. the establishment of a formal structure that encompasses continuous evaluations of the National Strategy Against Human Trafficking, 2. raising awareness about the given phenomenon at all levels of the state report (with the exception of the very well-trained department of human trafficking at the Organized Crime Unit - ÚOOZ) and public (in particular those groups who are dealing with the trafficked persons): police units, judges, potential clients of sexual services and the public in general, 3. transplanting the changes of criminal law into practice, thus interpreting the *res gestae* of human trafficking in its full scope, not only human trafficking for the purpose of sexual exploitation, 4. changing the conception of cooperation during work with victims in order that the priorities would be the needs of the trafficked victims and not the quantity of information, 5. the creation of a nationwide organisation that would provide care to trafficked victims.

The Association of Men could maybe contribute some interesting commentaries, because its main objective is to spend time with their own children, which is virtually the essence of gender equality. The reconsideration of masculinity is extremely important. That is the view of the League of Open Men. Practically, they want to achieve the same - namely fatherhood, and active participation in the family. The Association of Men affiliates a group of men, who are divorced, injured, hurt, would like to see their children, but are not able to. To get into a situation where there is not even the slightest possibility of communication between ex-partners, is tragic - and so it is necessary to search for a solution - and suitable methods do exist - for re-discovering settlement. The Association of Men, thanks to their aggression, are finding themselves in

a dead-end situation. As long as their activity consists of blind attacks aimed at a group of people who are trying to achieve the integration of men into childcare just as they are - it is a completely absurd situation! After all, the issue should be a constructive contribution to improving the quality of life. Men of the Association, wake up!

published in August 2006

Madonna as a Post-feminist Phenomenon of Popular Culture

A short comment on the topic: What does Madonna mean in today's patriarchal world?

These days postmodern theoreticians analyse popular culture in the same way as Beethoven's symphonies or Shakespeare's plays used to analysed in the past. The philosophy of the quotidian - namely ads on TV, comics, music videos and street art - reveal significantly more about us and the condition of society than abstract works of "high-brow culture". And with Madonna, the gender aspect is added. She has become a post-feminist icon, a creative personality, capable of being in control of her own life and manipulating both audience and market. What does such a success - not least commercial - mean to a woman in a withering patriarchal society? The depth of fascination of Western academia with the phenomenon of Madonna can be seen in the plethora of Madonna-themed courses on university websites and judging by the number of students who write theses about her secrets. When this summer one of the most influential feminist film theoreticians, Laura Mulvey, proclaimed at a seminar on visual culture that the avant-garde had exhausted itself and the strategy that remained for women was disguise and masquerade, it was as if she was thus explaining the logic of Madonna's costumes. As if in the current period Madonna was expressing what women can become. If the story from Rolling Stone magazine about how the young Louise Ciccone refused her first opportunity to sign a recording contract in exchange for oral sex is true, her ambition seems even more honourable than her tacky and brash image in the 1980s would suggest. A clear positive about Madonna is the fact that she integrates black and hispanic, gay and transgender cultures, through which she challenges gender stereotypes and the heterosexual matrix during her performances. She offers girls the chance to find independent meanings of their own sexuality. She demonstrates the non-existence of a stable, essential female identity: which is a cultural construct appearing under various guises. A

Ženy a komunální volby: touha pomoci?

Komunální volby 2006 vypadají pro ženy příznivěji.

Příznivěji než parlamentní volby, kde byl nízký počet volitelných kandidátek. Hlavně ale vypadají příznivěji ve srovnání s posledními komunálními volbami, protože kandiduje o 7000 žen více. Větší zastoupení žen v komunální politice ale rozhodně není možné vysvětlit nedávným prohlášením Lucie Talmanové, že je žen v politice právě tolik, kolik jich tam chce být. Takové tvrzení svědčí o nulové sociální imaginaci místopředsedkyně Poslanecké sněmovny. Nízká účast žen ve vyšší politice reflektuje historickou setrvačnost tisíciletí budovaných mužských cechů a jejich směnných systémů, produkci poznání atd. a bez výjimečného vztahu k předsedovi strany pouhé chtění k překonání tak silně zažitých mechanismů rozhodně nestačí.

Studie sociologických týmů vypovídají o tendenci českých žen pracovat „zezdola“, účastnit se spíše praktických projektů než vysoké politiky. Tak zvaná „NGOizace“ ženských aktivit je významnou charakteristikou postsocialistické transformace. Teorie Carol Gilligan, známá z jejího bestselleru Jiným hlasem o odlišném ženském chápání morálky, říká, že se ženy cítí morálně hodnotné s ohledem na schopnost pečovat o druhé, zatímco muži mají sklon morálku spojovat s abstraktními ideály povinnosti, spravedlnosti a osobních svobod. Téma reálné, konkrétní pomoci druhým má být podle této cenami ověřené americké psychologičky ženám blízké. Podobná esencialistická tvrzení jsou problematická, ale na druhou stranu je v nich určitá naděje.

Ta naděje je v potenciálu, možnosti, nikoliv zákonitosti, že by se s účastí žen v politice vedle touhy po moci mohla postavit touha pomoci.

publikováno v říjnu 2006

Otomar Krejča, Matka Země a Barbíny

My o voze, vy o koze, to je potom těžká diskuze...

Když Mikoláš Chadima opakoval tato slova jako jediný text svého představení někdy v osmdesátých letech, všichni jsme se smáli. Přesně! Samozřejmě že establishment má jinou řeč a nikdy nás nemůže pochopit.

Totální míjení světů se pak rozvětvilo v éře diference a pluralismu. Stále více tragikomicky působí pozorování obměn situace střetu diskurzů, situace, kdy si dva lidé nebo dvě skupiny lidí nemohou porozumět, protože nedokážou vzít v úvahu své odlišné sociální situace a historie.

Tento týden slavil divadelní režisér Otomar Krejča životní výročí. V dokumentu, snažícím se vystihnout specifika jeho poetiky, byly hrdinovi českého pódia let šedesátých přehrávány nejzajímavější současné divadelní kusy, mimo jiné také hra Ivy Volánkové a Valerie Schulczové „Barbíny“.

Pan režisér, proslulý svou pokorou a jemným přístupem ke světu, byl ořesen: „Vrchol cynismu!“ „Nehrajte to!“ Velký muž českého divadla se třásl hrůzou a odporem. Takové věci se na stará kolena musí dožít. Pohaněné herečky odcházely, slzy v očích. To strašlivé nedorozumění! A přítomná řada byla na Otomarovi Krejčovi.

Děvčata mohla vykřiknout, ale tak to není, tohle je pravý opak cynismu! My jsme jako vy, jen žijeme v jiné době, přece musíte vidět, co se odehrává na ulicích tohoto světa! My jsme kritickou úderkou! My nabízíme své životy v předních liniích - vy byste nás měl pochválit! To je postapokalypsa, odhalení toho, co bylo skryto. Vy jste si mohl vybíjet Mahulenu, Matku - Bohyni Země, kterou jste vyslal jako ochránkyni. A z ní se o třicet let po Radúzovi a Mahuleně skutečně stala Barbie, která vyplnila mezery kdysi zabydlené religiózními symboly jako kříže nebo sochy svatých. Jenomže nebudme tak třesuté elitní, to je čiré pokrytectví. I děti bohatých a vzdělaných znají Barbie. Barbie se stala kulturní ikonou díky své univerzálnosti, hutným vrstvám významu, schopnosti reagovat na nejrůznější potřeby a zájmy, absolutní mnohoznačnosti a otevřenosti.

Protože Barbie jako reprezentace žen je pravda každodenností, je nesmírně důležité ukazovat, co za ní stojí, jak je vystavěna, jak se denně o ženách mluví v médiích. Hra je volání, že pokud se toto nezmění, je život paskvil. Co je důležitější, Mahulena, nebo analýza Barbie? Možná je čas umění akce a změny, a divadlo je to místo, kde se změna zjevuje.

Když Jenny Holzer zanechá na LCD tabuli nápis:

passive, patriarchal femininity has been replaced by images of power and autonomy. On the other hand, her strict regime of diets and exercise, together with plastic surgery, has made her into a simulacrum of femininity over the last couple of years, and distances her from the reality in which most of us live. *published in September 2006*

Women and Municipal Elections: What Kind of Power?

The 2006 municipal elections are looking more favourable for women.

More favourable than was the case in the parliamentary elections, where the number of electable women candidates was low. Most importantly, they appear more favourable in comparison with the last municipal elections, as 7,000 more women are running for office. The higher representation of women in municipal politics, however, definitely cannot be explained by the recent proclamation of Lucie Talmanová, who stated that in politics there are exactly as many women as want to be there. Such a statement indicates that the Deputy-Chair of the Parliament has zero social imagination. The low participation of women in higher politics reflects the historical incumbency of guilds and their exchange systems built over thousands of years, the production of knowledge, etc. Without a special relationship with the party leader, a mere will to overcome such strongly ingrained mechanisms definitely isn't enough. Studies by a number of sociologists have demonstrated the propensity of Czech women to work on the "bottom level" and participate in practical projects rather than in top-level politics. The so-called "NGO-isation" of women's activities is a significant feature of the post-socialist transformation. Carol Gilligan, renowned from her best-seller about women's different understanding of morality, In a Different Voice, affirms that women feel morally valuable because of their ability to care for others, while men tend to associate morality with abstract ideals of duty, justice and personal freedom. According to this acclaimed American psychologist, women feel close to real, concrete examples of helping others. Similar essentialist affirmations are problematic, but on the other hand, they possess a certain hope. The hope lies in the potential and possibility that with the participation of women in politics, the desire to help others would stand next to the desire for power.

published in October 2006

Otomar Krejča, Mother Earth and Barbies

Tweedle-dum and Tweedle-dee: the difficulties in having meaningful discussion...

When Mikoláš Chadima repeated the words "My o voze, vy o koze" (a Czech idiom based on rhyme and wordplay denoting talking at cross-purposes, literally "you say a carriage, we say a goat" – translator's note) as the only text of his performance sometime in the 1980s we all laughed about it. Exactly! It is a matter of course that the establishment has a different discourse and therefore can never fathom us.

The absolute incompatibility of the two worlds subsequently ramified in the era of difference and pluralism. To observe the modification of the clash of discourses, when two people or two groups of people cannot comprehend each other, because they are not able to take into consideration their different social situations and histories, is increasingly grotesque.

This week, the theatre director Otomar Krejča celebrated his jubilee. In a documentary that tried to capture the specificity of his poetics, this hero of the 1960s Czech stage was shown the most interesting of contemporary theatre pieces, among others the play Barbíny (Barbies) by Iva Volánková (Klestilová) and Valerie Schulzová

The director, renowned for his humility and gentle approach to the world, was shocked: "Utter cynicism!", "Don't perform it!" The great man of Czech theatre was overwhelmed by terror and disgust. Such things he must experience in his old age. The defamed actresses left with tears in their eyes. What a terrible misunderstanding! And it was Otomar Krejča's place to show understanding.

The girls could have cried out, but this is not the case, this is the true opposite of cynicism! We are the same as you are, it is only that we are living in a different era, surely you must see what is happening in the streets of this world! We are the critical shock troops! We are sacrificing our lives on the front line – you should be praising us! This is the post-apocalypse, revealing what was hidden. You could have the fabled Mahulena, the Mother-Earth Goddess whom you sent out as a guardian. And thirty years after Radúz and Mahulena (a famous Czech fairy-tale dramatised by Julius Zeyer that was made into a film of that name in 1970 – translator's note), she became a real Barbie, who filled the void previously occupied by religious symbols, such as the cross and statues of saints. Only we should not be so tremendously elitist; that is sheer hypocrisy. Even children of the rich and educated know Barbie. Barbie has become a cultural icon thanks to her

„Radujte se, doba je příšerná, už to nemůže dlouho trvat,“ je to důležitý popis našich dnů. Autorky a herečky se musí dívat na Krejčovu kritiku z výšky, protože podobných nedorozumění je přehršel. Stačí připomenout, jak filosof Milan Machovec napadl genderovou lingvistiku Janu Valdřovou - jen proto, že neznal Foucaulta, zatímco ona ano. Je důležité poukazovat na distortované zobrazení žen. Nečinit tak by byl vrchol cynismu. *publikováno v říjnu 2006*

výtvar, znázorňující stádia těhotenství? Má její postava zachytit patologickou deformaci na způsob hotentotské venuše, která byla k okukování přivlečena z Afriky do Evropy v roce 1810?

Na současnou výstavě je zajímavý posun znázornění života lidí z doby paleolitu před 25-ti tisíci lety z Burianových zarostlých neandrtálců na lidi, kteří jsou stejní jako my. Jen ženy, tvrdí popisky, se v tehdejší společnosti těšily úctě a zastávaly role šamanek.

Z toho může pramenit veliká naděje, a totiž ta, že i ta nejhloběji pohřbená bohyně se vynoří a my se jednoduše vrátíme k uspořádání, které jsme kdysi znali. Na Fóru 2000 pak zasednou i ženy a myslím, že k problematice náboženství a konfliktů budou mít co říct.

publikováno v prosinci 2006

Fórum 2000 a nejhloběji pohřbená bohyně

Zase vyšlo najevo, že o vrstvu hlouběji než politika se nachází vrstva náboženství.

Letos bylo na Fóru 2000 zastoupena řada žen vysoké politiky - irská exprezidentka Mary Robinson, kontroverzní kanadské expremiérka Kim Campbell, ve své lotyšské vlasti nepopulární Vaira Vīke-Freiberga. Výrazná byla i moderátorka, novinářka Davis Joyce. To by nasvědčovalo tomu, že Havlovo setkání velkých duchů planety seriózně sleduje pozitivní tendenci navrátit ženám důstojné místo ve společnosti.

Zase ale vyšlo najevo, že o vrstvu hlouběji než politika se nachází vrstva náboženství. Jeden z panelů, kladoucí otázku, zda „náboženství nabízejí řešení nebo jsou součástí problému“, ukázal, že tahle část symbolického řádu planety, a s ním nevědomí společnosti, zůstává hluboce patriarchální. V devítihlasém dialogu mezi různými vírami se nacházel dalajláma, rabíni, biskupové, Tomáš Halík, nejrůznější imámové a hodnostáři dalších církví – ale nebyla v něm jediná žena.

Přemýšlela jsem o významu této absence, když jsem se byla podívat v Národním muzeu v Praze na Věstonickou venuši. Jaká zvláštní věc tato soška je, jaké nám přináší poselství o společnosti před 25 tisíci lety. Vždyť ani nevíme, co si o ní myslit: znázorňuje bohyni plodnosti, jde o prehistorickou pornografii, nebo snad ženský

versatility, dense layers of signification, ability to react to various needs and interests and complete polyvalence and openness.

Because Barbie, as a representation of women, is the truth of daily life, it is extremely important to show what is behind her, how she is showcased, how the media write about women. The play cries out that unless this changes, life is a mockery. What is more important, Mahulena, or the analysis of Barbie? Perhaps it is time for the art of action and change, and the theatre is the place where this change is appearing.

The American conceptualist artist, Jenny Holzer, leaves a message on a LCD display: "Rejoice, this era is terrible, it cannot last for long." Girls have to look at such criticism from a distance, because there are myriads of similar misunderstandings. It is enough to recollect how the philosopher Milan Machovec impugned the gender linguist, Jana Valdová, – only because he did not know Foucault and she did...

It is vital to point out the distorted depiction of women. To fail to do so would be utter cynicism.

published in November 2006

Forum 2000 and the Most Deeply Buried Goddess

Once again, it has become apparent that there is a layer beneath politics - the layer of religion.

This year, a number of women representatives from the highest political level were present at the Forum 2000 conference – the Irish ex-president Mary Robinson, the controversial Canadian ex-prime minister, Kim Campbell, Vaira Vike-Freiberg, who is not so popular in her own country Latvia. The moderator, the female journalist Joyce Davis, was also distinctive. This would imply that Havel's gathering of our planet's great minds seriously followed the positive tendency towards reclaiming a respectable place in society for women.

Once again, it has become apparent that there is a layer beneath politics - the layer of religion. One of the panels that dealt with the question regarding whether "religions provide solutions or are a part of the problem" showed that this part of the symbolic order of our planet, and with it also the unconscious of society, remains deeply patriarchal. In the dialogue between nine people of diverse faiths, the Dalai Lama, rabbis, bishops, Tomáš Halík (the Czech theologian, psychologist, sociologist and Roman-Catholic priest – translator's note) and various imams and dignitaries of other religions were present – not one woman was among them.

I was thinking about the significance of this absence, when I went to see the Venus of Dolní Věstonice in the National Museum in Prague. What a peculiar thing this statue is - what message does it convey about society 25 thousand years ago? We do not even know what to think of her: she symbolises the goddess of fertility; a memory of the late beloved; the archetype of love to which women who want to get pregnant and survive childbirth could turn with their plea; is it pre-historic pornography or rather a means for primeval midwives to represent the state of pregnancy? Should we detect in her figure a pathological deformation similar to that of the Hottentot Venus, who was dragged from Africa to Europe in 1810, so that people could stare at her?

There is an interesting shift in the depiction of people's lives from the paleolithic period 25 thousand years ago, evident from Burian's (Zdeněk Burian – Czech illustrator famous for his paleontological reconstructions – translator's note) hairy neanderthals, to people who are the same as us. Only women, according to the notes, were honoured in the society of that time and they could assume the roles of female shamans. This is in contrast with several contemporary religions where the absence of women is the norm – as demonstrated by their absence from the FORUM 2000 conference. Desmond Morris, in his book *The Naked Woman*, which has just been published in Czech, points to the hope of returning to something widely known from the pre-patriarchal era: "Women are not asking for new social respect and new rights, they are in fact looking for ways to return to their ancient and original role."

Venus had in fact prepared me for asking about the absence of women at the conference: "No, no, I am not the image of an ordinary woman, I am precious, because I have survived all those millennia, even the fire at Mikulov castle, because I am the Mother Goddess. All the great minds worshipped me. For Goethe I represented a guide, for Robert Graves the White Goddess, C. G. Jung saw me as an archetype, Joseph Campbell used to write about me, that is me, Mother Earth, who was reborn into Isis, Ishtar and then also Mary – and we are only talking about the Western world! My absence at the conference is a testimony to how deeply I am buried, about how it is impossible to solve problems without me!"

published in February 2007

15 let Gender Studies v Praze

V pondělí 11. 12. 2006 se v galerii NOD uskutěnil večírek připomínající patnáctileté výročí Centra Gender Studies v Praze. Protože jsem začátky centra díky přátelství s Janou Hradilkovou zažila, naslouchala jsem hlavně minulosti se zaujetím - a přidávám k nim svůj.

Jak to bylo, co jsme tehdy chtěli/í, co jsme si slibovaly/í od budoucnosti? Vrátit ženě místo ve společnosti, které jí patří, konec patriarchátu, létající auta?

Gender Studies se pro mě osobně stalo synonymem znovuzrození občanské společnosti, do které se začleňují i „druzí“ – ženy, noví muži, lesby, gayové, transgendefí.

Na začátku představovalo možnost porovnat zkušenost stávání se ženou/mužem na Západě a tedy modelu rodinného patriarchátu s podmínkami státního patriarchátu. Vypadalo to tak, že v bytě Jiřiny Šiklové Jana Hradilková pořádala „heveresty“, kde se každý mohl vyjádřit k tématům zásadním pro genderovou socializaci, jako je rodina, škola, náboženství, tvůrčí činnost, ale i k tehdejší explozi pornografie a různých peepshow a sexshow. Divoké debaty – svého druhu feministická psychoanalýza, pochopení vlastního vývoje – mi připadly významné ze dvou hlavních důvodů. Jednak jsem měla pocit, že přispívají k pochopení mechanismů fungování moci - a to zas ukazuje cesty, jak struktury rozbořit. Když jsem založila genderový kurz na katedře anglického jazyka PedFUK, měla jsem skvělý pocit odvážného počínu.

Z heverestů se scéna přesunula na půdu přednášek, ve kterých socioložky rozkrývaly postsocialistickou transformaci: jejich genderové popisy doby byly něco úplně jiného než co se objevovalo v médiích – jejich varovný hlas působil jako zjevení společenské degradace. Zdálo se, že si mlčící jehňátka mohou za ztrátu veškerých výsad samy. Metaforicky řečeno, je lepší být Julianne Moore z filmu Hodiny, zachovat si integritu a něco podniknout než trpět jako bezbranná oběť. Nebo, na začátku 90-tých let alespoň upozornit, co se v éře globalizace a pozdního kapitalismu děje mimo sféru zájmu insiderů privatizace.

Dobře si vzpomínám, jak mě ohromila Marie Čermáková, nyní ředitelka Sociologického ústavu ČSAV, černým obrazem žen v sociální struktuře Československa v roce 1991. Už tehdy měla zmapovanou segregaci žen na trhu práce a nazvala naši zem „rezervací patriarchátu“. Taky zmínila další důležitou věc, vysvětlující nepřijatelnou krutost některých žen, kterým se ve veřejném prostoru podařilo proniknout (například M. Thatcher): „Žena musí mít sociální citění, aby se

emancipovala, jinak to nemá cenu.“

Dobře si vzpomínám na přednášky Hany Havelkové. Věděla, že u nás ženské hnutí jen tak nevznikne, protože bez argumentů kolektivní akce není možná. Jedinou infiltrací genderových otázek viděla v psychoanalytických směrech univerzitních elit. Podobně jako Čermáková prosazovala strategii přesahování racionalismu logikou srdce.

Jiřina Šiklová zastavovala akademické debaty výzvou: „Holky, pamatujte, co je důležité, jak to říkal Lenin - Idi v narod!“ a věnovala se výuce praktické komunitní práce, z čehož máme nyní pěknou vzpomínku v Deníku staré paní.

Z těch začátků jsem si odnesla poznatek, že všichni lidi nejsou jen bratřanci, ale i sestřenice. Pak už jsem Gender Studies sledovala z dálky. Jeho práce a výsledky jsou dobře známy.

Vedle existujících aktivit Gender Studies bych si snad přála lepší využití potenciálu specialisek a specialistů z oboru a reakci na současná témata jako například legalizace prostituce.

publikováno v lednu 2007

15 years of the Gender Studies Centre Prague

On Monday, 11 December, 2006, in the NOD gallery, a party commemorating the 15th anniversary of the Prague Gender Studies Centre took place. Thanks to a grammar school friendship with Jana Hradilková, I experienced the beginnings of the Centre myself. I was absorbed listening to the voices from the past – and so I am adding mine.

How was it then, what did we want, what did we wish for the future? To reclaim for women their rightful place, the end of patriarchy, flying cars?

For me personally, the Gender Studies Centre became a synonym for the rebirth of civic society, where the “others” are also incorporated – women, new men, lesbians, gays, transgenders.

In the beginning it constituted the possibility of comparing the experience of becoming a woman/man in the West following a model of family-based patriarchy, with the conditions of a state-based patriarchy. In Jiřina Šiklová's flat “havearests” would be organised, at which everybody could discuss topics that were crucial for gender socialisation, such as family, school, religion, creativity, but also the explosion of pornography and various peepshows and sex shows at that time. Unfettered debates – a consciousness raising group of its kind, feminist psychoanalysis, understanding one's own development – struck me as significant for two reasons. Partly, I had the feeling that they contributed towards an understanding of the mechanisms of how power works – which consequently shows ways to smash these structures. When I established the gender course at the Department of English Language at the Pedagogical Faculty of Charles University, I felt great because of this courageous act.

From “havearests”, the scene moved on to seminars in which sociologists dissected the post-socialist transformation: their gender descriptions of the era were something completely different from what used to appear in the media – their cautionary voices functioned as a revelation of social degradation. It seemed that the silent lambs alone should be blamed for the loss of all their liberties. Metaphorically said, it is better to be like Julianne Moore in the film *The Silence of the Lambs 2* and preserve one's integrity and actively do something rather than suffer as a vulnerable victim. Or alternatively, in the beginning of the 1990s, at least draw attention to what was happening during that era of globalisation and late capitalism outside the spheres of interest of the privatisation insiders.

I remember clearly how Marie Čermáková, currently the director of the Sociology Department

of the Czech Academy of Science (ČSAV), overwhelmed me with the bleak picture of women in social structures in Czechoslovakia in 1991. Already at that time, she had researched the segregation of women in the labour market and called our country a “reserve of patriarchy”. She also mentioned another important issue that explains the unpalatable ferocity of some women, who managed to permeate public space (for example Margaret Thatcher): “A woman has to have social feeling to emancipate herself, otherwise it is not worth it.”

I also remember well Hana Havelková's seminars. She knew that in our country a women's movement would not come into existence easily, because without the arguments of collective action, it is not feasible. She considered the only infiltration of the gender question to be in the psychoanalytical courses of the university elites. Similarly to Čermáková, she advocated a strategy of transcending rationalism through the logic of the heart. Jiřina Šiklová used to stop the academic debates with the encouragement “Girls, remember what's important - as Lenin used to say: “*Idi v narod*” (Talk to the people) and put her mind to teaching practical community work, of which we now have a nice memoir in her book *Diary of an Old Lady*. From those beginnings, I have gained the knowledge that even if all people might not be brothers, as the French Revolution promised, they can at least be cousins – and that would include us women. Since then I have observed the Centre from a distance. Its work and results are well known. Alongside the existing activities of the Centre, I would perhaps wish for better employment of the potential of male and female specialists in the field and reaction to such current topics as the legalisation of prostitution.

published in January 2007

Miluš Kotišová

Čekání na ženský samet

Muž není samojediný zoon politikon!

Cosí visí ve vzduchu, a je to více než dobrá zpráva. Jako by po dlouhých hubených letech politického „stínování u zdi“, nebo lépe „mezi čtyřmi stěnami“, ženy konečně pospolněji procitly k uvědomění, že není muž jaksi samojediný zoon politikon. Jako by se všechny ty léty nahromaděné a (převážně mužskou) společností volně šířené nedůstojné úsměšky nad ženami a jejich intelektuálními schopnostmi, které drtívá většina mužů prostě ani nevnímá, ergo nikdy se neudály, konečně v myslích žen sečetly. Tyto volby a odžehštěné kandidátky (ano, zní to tak trochu jako deratizace) budou zřejmě poslední kapkou. Pány v politice čeká po volbách nová opozice (uvnitř stran i mimo ně) - nespokojené ženy. A pokud mohu soudit, bude to opozice ze všech dosavadních zdaleka nejlépe připravená. Bude mi velkým potěšením být na webu Prezidentka.cz pozorovatelkou - i spoluúčastnicí - tohoto nového opozičního kvasu směrem ke skutečnému naplnění demokracie.

Přeji vám hezký týden!

publikováno v březnu 2006

Jak je důležité ji mít

Odvaha, at' už ji ponouká cokoli, je ohromná životní síla a přála bych ji ve větší dávce i ženám. Nejsem si ovšem úplně jistá, co přesně odvaha je a zda není prostě jen důsledkem jiných okolností.

Vím bezpečně, že v mém případě všechny ty drobné akty odvahy, kterých jsem se – podle jiných – kdy dopustila, jsou jen vyústěním toho, že chovám (a opravdu nevím proč) určitou lhostejnost řekněme k „ostudě“ a chybě, která by mohla vzejít z toho, že se o něco pokusím, a ono to možná nevyjde moc dobře. (Čili já je za akty odvahy ani nepovažuji.) Určitě je zde souvislost i s velmi prostým, a přece nedostížným vzdělávacím imperativem Marie Montessori: „Udělej a pochopíš.“

Také jsem vyzorovala, že jaksi mimoděk se člověk dopouští odvahy tehdy, když považuje určitou věc za natolik důležitou, nadějeplnou a smysluplnou, že jakoby zapomene na veškerý strach z neúspěchu a na odsudky okolí, a pustí se nanejdůležitěji soustředěn do díla. Báječným příkladem takové odvahy jsou životopisy věd-

kyň či vědců, kteří daleko před jinými dokázali nahlédnout užitek a uskutečnitelnost nějakého nápadu a navzdory posměchu („to nemůže nikdy létat, jezdit, točit se, přenášet hlas, vysílat obraz,...“), postihům, nedostatečnému vybavení a zázemí (nebo dokonce chudobě) se zakousli do svého záměru, až nakonec dokázali opakovat.

Je pravda, že už samo o sobě odvážit se považovat své vlastní nápady za důležité, je pro mnohé (a z historických důvodů zvláště asi pro ženy) nemyslitelné, něco jako těžký balvan na cestě. V běžném všedním provozu ostře hierarchizované společnosti bohužel daleko snáze přejímáme za důležité a jsme nuceni přijímat za důležité, co jiní považují za důležité, protože volba není předesílána nám osobně, ale děje se odtazitéji a častěji mimo nás přes filtry odbornosti (obsazených většinou muži), v úzce vykolikovaných mocenských polích (obsazených většinou muži) atd. Takovéto prostředí vyvolává jako vedlejší produkt atmosféru neúměrného strachu z chyb, přitom chyba je paradoxně základní stavební kámen učení a vývoje.

Dokážu si představit - pomínu-li specifické případy heroického vyšínutí ve vypjatých situacích (ve válce apod.), kdy možnost volby je víceméně omezená na dvě pěšiny před námi a volba nabývá dramaticky osobního charakteru, osobnější nežli za všedního chodu - že odvaze (považovat něco za důležité) se nejspíše bude dařit právě v prostředí otevřenějším, pestrém a plném jinností.

Odvaha věnovat se tomu, co nám přijde důležité, má jeden neopominutelný rozměr: upřímnost či přiblížení se upřímnosti. Kdo dělá, co je pro něj důležité, srozumitelněji převypravuje svůj životní příběh, zkrátka kdo a co je. Možná nakonec je odvaha jen jiné jméno pro upřímnost - pro společenskou komunikaci a sdílení demokracie nepostradatelnou. Ráda bych nyní uvedla potěšující a inspirativní příklady odvahy:

Příklad první - Jindřichovice pod Smrkem

Starosta této maličké obce (kolem 600 obyvatel) Petr Pávek ve své knize Mám vizi docela různé zamítá brožurku Ministerstva financí Genderové rozpočtování, které dává obcím a krajům instrukce, jak sestavovat vyvážený rozpočet s ohledem na potřeby obou pohlaví. Nezávazný předpis ministerstva kritizuje hlavně z důvodu nelibosti nad bytější byrokracií a nad tím, že ministerstvo, „na kterém vládne takový zmatek, se staví do role toho, kdo nám říká, co máme dělat...“ Na rozdíl ovšem od těch, kteří návrhy na řeše-

Waiting For the Female Velvet

Man isn't the only zoon politician!

There is something in the air, and it is better than good news. It is as if, after the long, lean years of political "shadow boxing", or rather of being "boxed in", women have at last collectively woken up to the fact that man is not the only zoon politician. It is as if all those undignified sneers at women and their intellectual capabilities amassed over the years in (the predominantly male) society, which most men do not even notice, so they never occurred, finally added up in women's minds. This election and the de-feminised candidates (yes, it sounds a little like a disinfestation) will probably be the final straw. A new opposition (both within and outside of political parties) is awaiting the gentlemen in politics – an opposition of discontented women. And from what I can judge, out of all existing oppositions, this will be by far the best prepared. It will be a great pleasure for me to be an observer on this website, prezidentka.cz – and also a co-participant – of this new oppositional ferment that aims for a real fulfilment of democracy. Have a nice week!

published in March 2006

How Important It Is To Have It

Courage, regardless of what inspires it, is an immense life force and I wish it for women in larger quantities. Although I am not wholly sure what courage means exactly and whether it is not just a consequence of other circumstances.

I know for sure that in my case all those small acts of courage, which – according to others – I have ever committed, are only an outcome of me being indifferent (and I really don't know why) towards let's say "disgrace" and mistakes, which could arise from the fact that I'm trying to do something and it might not work out very well (i.e. I do not even consider them as acts of courage). There is certainly a connection with the extremely simple, yet unrivalled, educational imperative of Marie Montessori: "Do it and you will understand".

I have also noticed that, somewhat unwittingly, a person has courage when they deem a certain thing so important, full of hope and purpose, that it is as if they forget all the fear of failure and condemnation from people around them, and

embark with concentration on the task. Brilliant examples of such courage are the biographies of male and female scientists who, far in advance of others, managed to spot the usability and feasibility of an idea despite ridicule ("it can never fly, drive, revolve, transmit a voice, broadcast a picture..."), adversity, unsatisfactory equipment and conditions (or even poverty) and became absorbed in their intention until they eventually proved their point.

It is true, that merely to dare to consider one's own ideas important, is unthinkable for many of us (and for historical reasons especially for women), and a huge obstacle. In the everyday life of a sharply hierarchical society, we unfortunately much more easily tend to accept as important, and are forced to accept as important, what others find important, because the choice is not offered to us personally, but takes place more abstractly and more often beyond us, through filters of expertise (usually occupied by men), in narrowly staked out spheres of power (usually occupied by men), etc. Such an environment creates, as a by-product, a disproportionate fear of making mistakes, although a mistake is, paradoxically, the basic building block of learning and development.

I can imagine – provided that I exclude specific cases of heroic madness in extreme situations (in war, etc), when the possibility of choice is more or less limited to two paths before us and the choice takes on a dramatically personal nature, more personal than is usually the case – that the courage (to find something important) will most likely flourish in an environment that is more open, diverse and full of differences. To have the courage to devote ourselves to what we deem important has a dimension that is impossible to overlook: honesty or an approximation to honesty. Those who do what is important for their own selves, tell their life story in a more comprehensible way, simply as who or what they are. Perhaps courage is only another name for an honesty that, in the end, is essential for social communication and a shared democracy. I would like to mention some pleasing and inspirational examples of courage:

The first example – Jindřichovice pod Smrkem

Petr Pávek, the mayor of this tiny village (which has around 600 inhabitants) quite vigorously dismisses a brochure by the Ministry of Finance called *Genderové rozpočtování* (Gender Budgeting)

ní nerovnosti mezi pohlavími smetou ze stolu – a s ním nenápadně i daný problém – vysvětluje, jak to chodí u nich doma: „Když rozdělujeme veřejné peníze místním organizacím, vždycky přijdou první fotbalisté a říkají, my chceme největší část, protože je nás nejvíc a bez fotbalu není vesnice vesnicí. Na to jim odpovídám, aby o tom nepřesvědčovali mě, ale aby se doma dohodli se svými manželkami, které tady mají svůj klub žen, a sdružení rodičů a přátel školy a další spolky. Až i ženy přijdou s tím, že je fotbal doopravdy pro vesnici nejdůležitější a že se vzdávají části svých peněz, pak je dám fotbalistům.“ V zastupitelstvu Jindřichovic pod Smrkem sedí z devíti členů pouze dvě ženy, což se zdá málo, jenže tamější zastupitelstvo řeší věci konsenzuálně; pokud nesouhlasí s návrhem a řešením všichni zastupitelé a zastupitelky do jedné, věc se odkládá a nechá dozrát. (www.jindrichovice.cz)

Příklad druhý - politický výcvik pro romské ženy

O.s. Athinganoi a ženská sekce o.s. Slovo 21 Manushe pořádají od března do června letošního roku šestivíkendový (!) politický výcvik pro romské ženy. Chtějí pomoci romským zájemkyním lépe se zorientovat v politice a usilovat o zastupitelská místa v obcích. Podle informací jedné z organizátorek výcviku, Gabriely Hrabanové, zatím nebyla do žádného českého zastupitelstva zvolena jediná Romka. (www.slovo21.cz/index.php?id=manushe, www.athinganoi.cz)

Příklad třetí – www.quovadisfemina.cz

Dvouletý projekt o.s. GAIA (do konce roku 2007) o ženách, pro ženy, se ženami, o přírodě, o společnosti a trvale udržitelném životě. Klade si za cíl vytvořit společenskou VIZI za účasti žen různých věkových skupin, profesí, společenského zařazení, sociální úrovně, aktivistek a spolupracovnic neziskových organizací.

Příklad čtvrtý – www.zabanaprameni.cz

Sdružení organizuje projekt pedagogického dozdělávání pro učitelky a učitele základních a středních škol nazvaný Rovné příležitosti v pedagogické praxi. Už ve školách by děti měly být vedeny k vnímání diskriminací, respektive měly by být vychovány tak, aby se kluci ani děvčata v dospělém životě nedopouštěli genderové diskriminace a nepřijímali ji v žádném případě jako normu.

Příklad pátý – dálková či spíše samostudijní Universidad Estatal a Distancia (UNED)

V roce 1977 založila Kostarika svou čtvrtou státní univerzitu, speciální dálkovou školu pro tu část populace, které překážky a určité okolnosti brání v tom, aby se vysokoškolsky vzdělávala

a studium dokončila. Univerzita je založena na samostudiu podstatně více, než je běžné u nás, a využívá v co největší míře možností moderních technologií. Ukázalo se, že UNED slouží dobře především ženám, ať už na mateřské dovolené, zaměstnaným či naopak nezaměstnaným, neboť ženy tvoří až 70% všech studentů. (www.uned.ac.cr)

Příklad šestý– mnichovská ženská banka

V Mnichově zase vznikla ojedinelá banka, která se zaměřuje výhradně na ženy, poradenství pro ženy a investice do jejich potenciálu. Majitelem je Frauenvermögensverwaltung AG. (www.frauenbank.de)

publikováno v květnu 2006

Feminismus, homosexualita a důvěra k jazyku

Nedávno se mě jedna známá zeptala, zdali (vůbec) čtu noviny - usoudila podle mých příspěvků pro www.prezidentka.cz, že nejspíš nikoli. S odpovědí jsem vyčkala na článek, který jsem se už dávno předtím rozhodla vyhradit - aktualitě.

Aktualita I

Zdráhám se souhlasit s míněním, že je nezbytné odkazovat na hlavní a nejžhavější aktuální události medializované, abych byla jako komentátorka – v nadsázce tohoto webu Prezidentka.cz - patřičně relevantní. Otázka mě upamatovala na jednu poučku ve vzdělávání, která říká, že daleka nejrychleji se v učení a vědeckém vývoji

ting), in his book *Mám vizi* (I Have a Vision). The brochure provides villages and regions with instructions on how to draft a balanced budget, taking into consideration the needs of both genders. He criticises the non-binding regulation of the Ministry mainly because he disapproves of the burgeoning of bureaucracy and the fact that the Ministry “is acting in the role of someone telling us what to do when there’s such a mess ...”. In contrast, however, with those who sweep proposed solutions to inequality between the genders from the table – and thus inconspicuously, also the problem itself – he explains how things work in his village: “When we are dividing public money between local organisations, the football team always arrive first and they say, we want the largest portion because we are the largest group in the village and without football a village is not a proper village. To this we reply that they should not be persuading me, instead they should agree on it with their wives, who have their women’s club, the association of parents and friends of the school and other groups here. Once women also assert that football is in fact the most important thing for the village and relinquish part of their money, then I will give it to the football team”. There are only two women out of the nine members of the Jindřichovice pod Smrkem council, which seems to be few, nevertheless, it solves issues on a consensual basis; unless all the male and female representatives agree with the proposal and solution, the matter is postponed and is left to mature. (www.jindrichovice.cz)

The second example – political training for Roma women

The civic association (o.s. – občanská společnost) Athinganoi and the women’s section of the civic association (o.s.) Slovo 21 Manushe, are organising a six-weekend-long! political training for Roma women from March until June this year. They want to help Roma applicants to better orientate themselves in politics and apply for representative positions in villages. According to Gabriela Hrabalová, who is one of the organisers of the training, not one Roma woman has been elected to a Czech parish council yet. (www.slovo21.cz/index.php?id=manushe, www.athinganoi.cz)

The third example – www.quovadisfemina.cz

A two-year project of the civic association GAIA (until the end of 2007) about women, for women, with women, about the environment, society, and sustainable life. It aims to create a societal VISION with the participation of women of various age groups, professions, position in society, social groups, women activists and women col-

laborators of non-profit organisations.

The fourth example – www.zabanaprameni.cz (www.frogonaspring.cz)

The association organizes a project to further the pedagogical education of men and women teaching in primary and secondary schools entitled Equal Opportunities in Pedagogical Practice. Children should be made aware of discrimination, or should be brought up in such way that girls and boys in their adult life do not perpetrate gender discrimination and would in no way accept it as the norm.

The fifth example – the distance, or rather self-taught, Universidad Estatal a Distancia (UNED)

In 1977, Costa Rica established its fourth state university, a special distance school for that part of society that encounters obstacles and particular circumstances that prevent them from attending universities and finishing their studies. The university is founded on self-study to a much greater extent than is the case in our country, and utilises to the maximum the possibilities offered by modern technologies. It has emerged that the UNED serves mostly women, either women who are on maternity leave, employed or unemployed, as women constitute as many as 70 % of all students. (www.uned.ac.cr)

The sixth example – the Munich Women’s Bank

A rare bank that focuses exclusively on women, consultation for women and investment in their potential. The owner of the bank is the Frauenvermögensverwaltung AG. (www.frauenbank.de)

published in May 2006

Feminism, Homosexuality and Confidence in Language

A friend of mine asked me the other day if I read newspapers (at all) – judging by my contributions to www.prezidentka.cz she came to the conclusion that I most probably do not. I have waited to answer until I wrote this article, which concerns a topic to which I have long wanted to devote space – the latest news.

News Item I

I am reluctant to agree with the opinion that it is necessary to refer to the latest and hottest news that appears in the media, for me as a commentator – in the exaggerated phrasing of this web “president” – to appear appropriately relevant.

postupuje, jestliže se vychází z jednoho společného zdroje. Přiznám hned, že nejsem přesvědčená o platnosti této poučky. Svět nepoznáváme všichni ani tímž způsobem, ani v tomtéž rytmu, ani ve shodném faktoběhu, naopak každého a každou hnetou jiné životní podmínky, vládne me jiným temperamentem a vůbec nás pohánějí jinak vrstvené osobní potřeby, a to i přestože v podstatě poznáváme jeden a tentýž svět. Dnes si už nikdo nemůže myslet, že může sama/sám o sobě poznat realitu, tedy dobro a zlo světa, v její plnosti. Každá a každý pouze přispíváme svým pohledem z nepatrně odlišného úhlu k jeho celkovému věrnějšímu vyobrazení, a nikdy tak o něm paradoxně nebudeme, ani nemůžeme, mluvit stejným jazykem, i kdybychom užívali naprosto stejná slova.

Co mne na té poučce – v podstatě vyslovující se především o komunikační hospodárnosti a přesnosti - nesedí, je právě iluze o tom, že jazyk je přesný (jakož i myšleni) a že komunikace je snad hlavně otázkou zapamatování si a důsledného užívání přesných definic slov. Pokládám otázku první: Opravdu znamenají promluvy „jsem feministka“ a „jsem feministka“ nutně totéž? Otázka druhá: Budu-li se stejným (v určitém diskurzu) jazykem vztahovat ke stejným medializovaným aktualitám a skutečnostem, jež fungují jen do omezené míry jako socializující, co nového se o realitě dozvíme? Tedy také, co nového se feministky dozvědí o sobě navzájem a samy o sobě (nejen co se svět dozví nového o feministkách)? Otázka třetí: Opravdu jsme si jisty, že promluvy „jsem feministka“ a „nejsem žádná feministka“ znamenají něco radikálně jiného? Jazyk strojným a přesným dorozumíváním ve skutečnosti pomalu a jistě vypustil duši. Dorozumění je na jazyku dost nezávislé, zato velmi závisí na dobré vůli rozumět si. Jazyk potřebuje životně nutně ony metaforické a poetické nepřesnosti i nedokonalosti, aby mohl překlenovat bytostné propasti lidské zkušenosti.

Totéž co o jazyku lze říct o společnosti: prožívání společnosti skrze (doslova) uniformované a tak či onak hodnotově hierarchizované aktuality naší společnost jen ochuzuje. Teprve „odhlédnutím“ od tzv. hlavních témat a příklonem k otevřené a veřejné subjektivitě můžeme objevovat nové věci a významy. Mimochodem nemyslím si, že skutečně existuje problém „mlčící a pasivní většiny“, jde podle mého názoru spíše o skupinu, která je prostě paní a pánem svého soukromého, ale i veřejného času a energie - a odvažuje se prožívat jiné aktuality nežli současná moc, ať už ji reprezentuje kdokoli. Problémem ovšem je, že se moc bohužel dosud nenaoučila respektovat tyto souběžné občanské aktuality a i skrze ně přezkoumávat svoji vlastní skutečnost.

Politická moc je dnes tak přiškrčená vlastní-

mi pózami, zástěrkami a taktizováním, že se výše zmíněná elementární dobrá vůle nemůže uplatnit, a tím pádem se jaksi vytrácí i obsah a smysl politické komunikace. Dokladem chybějící dobré vůle jsou koneckonců všechny pokusy o zavedení většinového systému (jako kdyby ani neexistovalo v naší historii poučení z poválečné „demokratické“ huráeliminace Agrární partaje a jiných). Dalším příkladem může být kategorizování voliček/ů a občanek/ů coby nesvéprávných a prostínekých laiků v oblasti vlastiobran... Proto předkládám další „odchýlenou“ aktualitu, která je mi ovšem věrná víc nežli cokoli jiného:

Aktualita II

Už třikrát jsem v životě narazila na větu: Homosexuálové patří do plynu, v tomhle bych s Hitlerem souhlasil/a. Poprvé jsem si ji vyslechla od spolužačky na vysoké během besedy. Podruhé to byl ředitel základní školy, který se o svůj názor podělil před celou nastoupenou školou, což mi zprostředkovala ostravská socioložka, která toho byla svědkyní. Potřetí jsem se ji dočetla na internetu, autorem byl tentokrát anonym.

Ačkoli mě ta nepochopitelná krutost smýšlení ranila, nikdy jsem tyto příklady neuváděla mezi případy, kdy jsem byla jako lesbická žena diskriminována. Kupodivu jsem tyto okamžiky poměrně úspěšně zaplašila jako řeči vedené z neznalosti. Moje spolužačka se mi nakonec asi rok poté omluvila, že „byla hloupá“. V době, kdy pronášela s takovou řečnickou lehkostí hitlerovský rozsudek nad teplouši, neznala žádného homosexuála, a už vůbec ani v nejmenším nemohla tušit, že mezi ně patří i její kamarádka.

Nijak dramaticky jsem si nepřebírala ani skutečnost (vlastně související), že se polistopadové vlády neodhodlaly k tomu, aby vedle politických vězňů odškodnily i homosexuály, kteří skončili v koncentračních táborech - střízlivé odhady hovoří o několika desítkách tisíc mrtevých, což má odpovídat asi 60% internovaných homosexuálů (in: Pechová, Olga). Kromě určité homofobie jsem si dokázala představit, že svou roli sehrála asi neochota vydávat další peníze z malého měšce za vinu někoho jiného. Naneštěstí ovšem oficiální zdůvodnění bylo i to, že zákony v té době platné činily z homosexuálů kriminálníky. Podle této logiky bychom ovšem nemohli trestat téměř žádné fašistické a komunistické zločiny...

Teprve nyní mi naplo dochází, jak dlouho jsem brala svou homosexualitu s velkým odstupem. Tak například spíš nežli samotný výrok o prasečích na adresu homosexuálů z úst jistého lidoveckého poslance – jistěného imunitou – mě před pár lety zvedlo ze židle to, že se tentýž poslanec bez jakéhokoli zaváhání okamžitě jal soudit s psychologem Hubálkem pro urážku o velké peníze, když mu dotýčný jaksi na obranu

The question reminded me of one theorem in education, which says that learning and science advance most if they arise from one mutual source. I admit straight away that I am not convinced of the validity of this theorem. We do not all get to know the world in the same way, or at the same rhythm, or through the same course of facts. On the contrary, everyone experiences different conditions, possesses different temperaments and is driven by different personal needs, despite basically getting to know the same world. Today, no one can think that he or she alone can get to know reality, i.e. the good and evil of the world, in its full potential. Everybody can only contribute their perspective from a slightly different angle to its overall more faithful picture, and therefore paradoxically we never will, or can, speak about it in the same language, even if we used exactly the same words.

What bothers me about this theorem – which is basically about effective and accurate communication – is the illusion that language is accurate (as well as thought) and that communication is perhaps primarily a question of remembering and consistently using the exact definition of words. I present the first question: Do the words “I am a feminist” and “I am a feminist” necessarily mean the same? The second question: If I refer with the same language (in a particular discourse) to the same news and facts appearing in the media, which only work to a limited extent as a socialising factor, what new things are we going to find out about reality? Thus also, what new facts are feminists going to find out about themselves and each other (not only what the world will get to know about feminists)? The third question: Are we really sure that the utterances “I am a feminist” and “I am no feminist” mean something radically different?

With a succinct and exact understanding language would in fact slowly and surely die out. Understanding does not really depend on language, though it very much depends on the willingness to understand each other. For language, metaphorical and poetic inaccuracies and imperfections are vital, so that it can bypass the essential abysses of human experience.

The same could be said about society as about language: experiencing society through (literally) uniformed and hierarchised “hot” news items only impoverishes our society. Only through “deflecting” from the so-called main topics and inclining towards an open and public subjectivity can we discover new things and meanings. By the way, I do not think that the problem of the “silent and passive majority” in fact exists, in my opinion this is a group that simply governs its private, but also public time and energy – and dares to experience other realities than the cur-

rent authorities, regardless of whom these are represented by. The problem is that unfortunately the authorities have not learnt yet to respect these concurrent civic “news items” yet and to explore their own reality through them.

These days political power is so constrained by its own posturing, mudslinging and tactical manoeuvring that the aforementioned elementary willingness can not be exercised, and thus somehow the content and reason of political communication withers away. Proof of this missing good will is all attempts to introduce the majority system (as if in our history the lesson from the postwar “democratic” *hoorahelimination* of the Agrarian Party and others did not exist). Another such example could be the categorisation of voters and citizens as irresponsible and naive laypeople in the matter of homeland defence.

And that is also why I am mentioning my today’s “deflected” news, which has stuck with me loyally more than anything else:

News Item II

Three times I have encountered the sentence: “homosexuals should be gassed. I would agree with Hitler on this.” I heard it for the first time from a fellow woman student at university during a discussion. The second time it was uttered by a headmaster of a primary school, who presented his opinion in front of a gathering of the whole school, and this was witnessed by a sociologist from Ostrava who later told me about it. The third instance I found on the Internet, this time its author was anonymous.

Although this unimaginable cruelty in thinking hurt me, I never cited these instances among cases where, as a lesbian woman, I was discriminated against. Surprisingly, I have quite successfully managed to downplay these moments as being spoken out of ignorance. My female classmate eventually apologised to me about a year later for being ‘stupid’. At the time she was proclaiming with such rhetorical ease the Hitlerian verdict on gays, she had not known any homosexual, and certainly could not have suspected in the slightest that her friend was one of them as well.

I have not dwelled too much on the fact (actually related) that the post-November government did not resolve to also compensate, along with political prisoners, homosexuals who ended up in concentration camps – moderate estimates cite several tens of thousands of dead, which corresponds to about 60 percent of interned homosexuals (Pechová Olga). Apart from a certain homophobia, I could have imagined that this was partly caused by a reluctance to give out more money from a small pot for something that was

homosexuální komunity urážku „oplatil“.

Snažila jsem se a snažím se nebrat všelijaké urážlivé výroky příliš osobně, vždycky jsem chtěla věřit v to, že osobní setkání dokáže radikálně proměnit ony nenávislné řeči. Přemýšlela jsem často, nakolik mají pravdu či se mylí lidé, kteří mi podsouvají exhibicionismus. Jak dokázat, že veřejné promluvy o velmi intimních věcech vedu jen s velkým sebezapřením a že je mi protivná nevyčtená nálepka profesionální lesby, která snad ani nemá jiné zájmy? Ale ať mi někdo poradí, jak jinak nežli veřejným vystupováním vyvracet strach, bludy a mýty o homosexualitě?

Hodně jsem se napřemýšlela a ještě napřemýšlím o tom, zda opravdu neškodím ostatním feministkám (valnou většinou heterosexuálním), když cítím potřebu a odvažuji se jako lesba také mimo jiné hájit širší ženská práva. V očích některých žen (myslí si to například i předsedkyně SNK-ED paní Hybáškové) jsem navíc jako bezdětná žena vlastně privilegovaná a tato má svoboda mne staví do podstatně výhodnějšího postavení ve srovnání s matkami. Ale co tyto ženy vědí o tom, že jsem téměř v každém vztahu tvrdě narazila, když jsem i jen naznačila, že uvažuji o větší politické angažovanosti? Prostě výchova dítěte sama o sobě není tou největší bariérou v pracovní kariéře, ale je to především chybějící podpora, nesouhlas až odpor partnerů/partnerek. I bezdětný člověk má své omezující závazky. I lesbické vztahy mohou trpět stereotypy. Když nebudu mít děti, budu mnohými vnímána jako sobecká či v lepším případě nedostatečná žena. Běda ale pokud jako lesbická žena začnu s partnerkou vážně usilovat o založení (netradiční) rodiny, i tehdy budu sobecká, protože „se ví“, že homosexuální rodiče jsou rodiči špatnými, nevhodnými. Kde jen berou heterosexuálové svoji ničím neotřesitelnou jistotu, že jsou nějak automaticky dobrými rodiči?

Tohle všechno ještě člověk dokáže jakžtakž zpracovat. V posledním roce či dvou ale na sobě pozoruji, že beru výpady proti homosexuálům jinak, mnohem osobněji, vnímám je najednou s daleko vyšší citlivostí než dříve. Dokud se totiž výpady proti homosexualitě odehrávaly v rovině strachu z neznámého, urážek a různých přirovnání, nějak jsem se s nimi vyrovnala. Ale homofobní argumentace se změnila: emotivní urážky vystřídalá přímé obviňování za stav mimo jiné heterosexuální rodiny, hedonismu společnosti apod. Homosexuální menšina údajně agresivně utlačuje většinu a vnucuje jí své zvrhlé hodnoty. Mužští šovinisti a demagogové se neštítí proti feministkám použít tak zákeřný homofobní argument, že prý tyto ženy tvrdí, že nejlepšími rodiči jsou stejnopohlavní páry! Co tyto heterosexuálové vědí o tom, že se homosexuální rodiče (ti, kteří už mají děti) sami sužují obavami, zda jsou

dost dobrými rodiči, a že je děsí představa, že by jejich dítě hrou osudu mohlo také patřit k tomu procentu dětí, které jsou homosexuální. Nevědí nic o tom, jak si třeba já jen coby teta prožívám zcela iracionální strach, jenom hlavně aby žádný ze sestřiných chlapců nebyl homosexuální!

Mám někdy pocit, že homofobie, ať už otevřená či skrytá a velmi rafinovaná nebo nevědomá, mi kradě můj život a zpochybňuje moje místo ve společnosti. Pořád si je musím obhajovat. Možná je to nahromaděním různých jiných tlaků, co ve mně teď bobtná. Ale v každém případě vím, co by byla moje životní prohra - cítit se jako oběť a poddat se nerozlišujícímu bezmocnému „heterofobnímu“ vzteku, který mnou někdy lomcuje. Neštěstí by bylo nedokázat zpracovat svou frustraci nějak pozitivně a prospěšně.

Co často tišilo podobné návaly sebelítosti, bylo vědomí bolesti jiné skupiny lidí: Židů. Možná jsem dokonce paradoxně jejich utrpení za druhé světové války i v jiných obdobích spoluprožívala hlouběji nežli stejné utrpení nás homosexuálů.

Aktualita III

Dovolte mi vrátit se k jazyku, kterému tak bezmezně důvěřujeme; podléháme velmi nebezpečné iluzi, že když známe minimálně dvě podoby zla - fašismus a státní komunismus – a umíme je definovat, a dokonce absolutizovat, dokážeme tím pádem jaksi spolehlivě předpovědět, jakou podobu bude mít ztělesněné zlo příští. Jenže naše aktivní vymezení se proti zlu minulému nás nijak nečiní odolným vůči zlu budoucímu, jehož se můžeme stát ochotnými i nevědomými prostředníky a přísluhovači. Dokonce ani žádná sebevětší prožitá bolest ani bezpráví na nás spáchané nám nedává glejt věčné spravedlnosti a neomylnosti, ani nás nevybaví doživotní odolností vůči vlastnímu zlu.

Doufám, že tohle mají dnes aspoň trochu na paměti izraelští politici, velitelé a vojáci.

publikováno v srpnu 2006

someone else's fault. Unfortunately, the official reasoning was also that the laws of that time criminalised homosexuals. According to this logic, however, we would hardly be able to punish any fascist or communist crimes...

I am only fully realising now how long I have regarded my homosexuality detachedly. For instance, a couple of years ago, rather than being appalled by the statement of an MP from KDU-ČSL (the Christian and Democratic Union - Czechoslovak Civic Party) - who was protected by immunity - about pigs, when referring to homosexuals, I got utterly outraged when the very same MP, lacking any sense of judgment, immediately went on to sue, for a large amount of money, the psychologist Hubálek, who somewhat in defence of the homosexual community, 'retaliated' to his insult in the same vein, calling him a pig himself.

I have tried, and keep trying, to not take various insulting statements too personally, I always wanted to believe that personal encounters can radically change such spiteful words. I have often thought about the extent to which people are right or wrong, when they suggest exhibitionism in me. How shall I prove that I make public statements about very intimate matters with a great self-denial and that I detest being tacitly labelled a professional lesbian, who probably does not have any other interests? I wish someone could advise me as to what way other than through public speaking and activism I should refute the fear, delusions and myths about homosexuality! I have often thought, and will continue thinking, about whether I really do not do disservice to other feminists (predominantly heterosexual), when as a lesbian I feel the need and dare to, among other things, defend wider women's rights. What is more, in the eyes of some women (for example the Chair of SNK-ED - European Democrats - Mrs. Hybášková), as a childless woman I am in fact privileged and this freedom places me in a significantly more advantageous position in comparison with mothers. But what do these women know about how in almost every relationship I have had clashes even for merely suggesting that I am thinking about getting more involved in politics? Child-rearing is simply not the biggest impediment in one's career; it is primarily the lack of support, disapproval or even opposition of partners. A childless person also has his or her restrictive commitments. Lesbian relationships can suffer from stereotypes, too.

If I don't have children, I will be perceived by many people as a selfish, or at best, an incomplete woman. What's more, heaven help me if I as a lesbian woman, seriously attempted to establish a (non-traditional) family. I would be regarded as selfish even then; because "it is assumed" homosexual parents are bad, unsui-

table parents. Where do heterosexuals get their unshakeable certainty that they, by definition, have to be good parents?

One is capable of bearing all of this somehow. Over the course of the last year or two, however, I have noticed in myself that I have been taking the diatribes against homosexuals differently, more personally. Suddenly I perceive them with a more heightened sensitivity than before. While the diatribes against homosexuals took place on the level of fear of the unknown, I stomached the insults and various comparisons somehow. The homophobic arguments have changed though: emotional insults have been replaced by direct accusations about the condition of heterosexual families, the hedonism of society and so forth. The homosexual minority allegedly aggressively oppresses the majority and forces its perverse values upon it. Male chauvinists and demagogues don't refrain from using such a malicious homophobic argument as - it seems these women claim that same-sex couples are the best parents! What do these heterosexuals know about homosexual parents (those with children) who are tormented by worries about whether they are being good enough parents; they dread the idea that their child, in a twist of fate, could belong to that percentage of children who are homosexuals. They have no idea that, even if only as an aunt, I experience an irrational fear in hoping that none of my sister's boys is homosexual!

Sometimes I feel that homophobia, whether open or hidden and very sophisticated or unconscious, is robbing my life and questioning my place in society. I have to defend this place all the time. Perhaps this is caused by the accumulation of pressure from various sources that has been growing inside me. In every case, I know what would be the failure of my life - feeling like a victim and yielding to the non-distinguishing, powerless "heterophobic" anger that sometimes grips hold of me. It would be unfortunate to be unable to process one's frustration in a positive and useful way.

What has often stifled similar outbursts of self-pity was the realisation of other people's pain: that of the Jews. Maybe I have paradoxically emphasised with their suffering during the Second World War and other periods even more so than with our own suffering, that of homosexuals.

News item III

Let me get back to language, which we so limitlessly trust; we yield to the very dangerous illusion that if we know at least two forms of evil - fascism and state communism - and are able to define them, and even absolutise them, we are thus more capable of reliably predicting the

Baby humbuk box

Tichá dobrá zpráva je, že anonymní schránka pro nechtěně narozené děti konečně funguje tak, jak má – anonymně. Nemohla jsem uvěřit vlastním očím a uším, když se strhl takový povyk kolem prvních starostlivě odložených dětí, které se ve schránkách našly, a že se dokonce do celé záležitosti vložila policie a dotyčné matky vyhledala; načež ony pak byly vystaveny obrovskému tlaku veřejnosti, aby si děti vzaly zase zpátky.

Veřejnost i úřady si tedy pomalu zvykají, že je rovněž projevem lásky (nepochybně!), když novopečená maminka (možná s tatínkem a možná bez) dospěje k rozhodnutí, že někdo jiný může být dítěti lepším rodičem, vytvořit mu útulnější domov, poskytnout mu lepší péči a zázemí, věnovat mu potřebnou pozornost. Navíc institut schránek je pokud vím uzpůsoben tak, aby došlo co nejrychleji k adopci.

To nejradikálnější na celé věci je zřejmě poznání (nebo i jen připuštění možnosti), že ne vždycky je biologické pouto tak nenarušitelně pevné a silné, jak se bez většího rozlišování jednotlivých případů domníváme. Neboli zneklidňuje nás možnost, že „biologie není osud“, tedy přinejmenším ne osud celý. Což mimochodem není jen osamocené feministické tvrzení, ale velmi blízko má k němu rovněž i Peroutkova teze z Demokratického manifestu, že podstatou člověka (tedy podstatou ženy) není jen jeho (její) biologická schránka, nýbrž i autonomní nitro: „Demokracie musí vyjádřit svou biologii a psychologii.“

Jakkoli mě opakovaně naplňuje úžasem rodičovství nebo ještě lépe vztah vzájemně nepodmiňované lásky rodičů a dítěte, nepovažuji tuto životní zkušenost za hodnou vychloubání se a povyšování se. Snad chápete, že to v žádném případě není protimluv. Chci tím jen říct, že výsostně niterný prožitek křesání, nošení, dávání, chování a probouzení nového života není a neměl by se stávat argumentem o nedostatečnosti druhých, kteří děti prostě nechtějí nebo je nemohou mít nebo zatím nemají. Má zkrátka

obrovskou hodnotu sám o sobě, bez příměří k jiným skutečnostem. Má hodnotu jako příklad, jako možnost.

Bez ohledu na svou hlubokou úctu k rodičům obecně považuji za přirozené a rovnocenné, že někteří rodičovství neprožijí vůbec, respektive pouze nepřímo coby kupříkladu tety a strýčkové, nevlastní mámy a tátové atp. Rodičovství je jen jeden z mnoha bio-psychologických divů světa, dalšími jsou přátelství, tvořivost aj. Ostatně říkám-li, že si vážím rodičovství, tak mám na mysli hlavně tajemný ideál rodičovství a ideál nepodmíněné lásky a zčásti onu velmi křehkou a jímavou skutečnost sisfyovského posunování našich vlastních rodičovských – lidských – mezí ních možností směrem k tomuto ideálu, ale přece jen stále mimo jeho dosah.

Když se ohlédneme do minulosti, dříve se rodinné vztahy odvíjely v dost odlišném společenském časoprostoru – teprve relativně nedávno jsme za prací začali jezdit mimo domov a stává se za daných podmínek podstatně těžší utvářet a pěstovat si malý okruh pevných dlouhodobých vztahů. Také rodičovský vztah k dětem (i samotný ideál) byl jiný, což je při někdejších průměrném počtu 5-6 dětí na rodinu pochopitelné; nutně musel být jiný nežli vztah dnešních rodičů k jednomu či dvěma potomkům a naopak.

Za povykem kolem anonymních schránek pro děti je cítit silný panický strach – strach vyřikující překvapivě do světa, že vymíráme, případně že ženy jsou sobecké, protože nerodí tolik dětí jako dříve. Napadá mne tudíž otázka: Co bylo dřív? Strach, že vymřeme, nebo strach z toho, že se žena osvobozuje? Není nakonec první důsledkem druhého? Vždyť lidstvo ani náhodou nevymírá, ale naopak počet lidí na planetě neustále závratným a čím dál více neúnosným tempem roste. Mimochodem je známo, že v hustém porostu stromy dozrávají a začínou plodit mnohem později než samostatně stromy v otevřené krajině. Nepochybují o tom, že lidstvo podobně citlivě vnímá a reaguje na životní prostor a mění cí se (nebo spíše ubývající) krajinu kolem sebe. Nemyslím si ani náhodou, že nízká porodnost je problém – nikdo si snad vážně neumí představit a následně nebude tvrdit, že by kdy mohla dosáhnout nuly. Pokud ale existuje nějaký politický oříšek, je jím otázka, jak do budoucna jinak organizovat mezilidskou a mezigenerační solidaritu, protože současný systém v sobě už od samého počátku obsahuje chybný předpoklad, že tím nejhlavnějším nosným sloupem ve stávajícím systému budou v podstatě dvě proměnné: rodičí ženy a počet narozených dětí, což mi připadá tak smutná utilitarizace a zprůměrnění mateřství (byť asi nechtěné a nedomyšlené), že ani nemám sílu to komentovat.

Zavedení systému důchodového pojištění, jak

next form of pure evil. Nevertheless, our active opposition to past evils does not make us more immune against future evils, whose compliant and unconscious intermediaries and hangers-on we might become. Not even the greatest experienced pain and injustice inflicted upon us gives us a guarantee of eternal righteousness and infallibility before our own evil.

I hope that Israeli politicians, leaders and soldiers will bear this in mind today.

published in August 2006

The Baby Humbug Box

The quiet good news is that the anonymous box for unwanted newborn children is finally working as it should – anonymously. I couldn't believe my own eyes and ears when so much fuss broke out regarding the first carefully deposited children, who have been found in the boxes. Even the police got involved and found the respective mothers; whereupon they were exposed to immense public pressure to take their children back again.

The public and the authorities are thus slowly getting accustomed to the idea that it is also a manifestation of love (without a doubt!) when a new mother (with or without the father) arrives at the conclusion that someone else can be a better parent for her child, that someone can create a more comfortable home, provide the child with better care and a better environment or be able to devote the necessary attention. Furthermore, the boxes, as far as I know, are intended to enable the fastest adoption possible.

The most radical aspect of this issue is probably the knowledge (or even the admission of the possibility) that the biological bond is not always so inviolably close and strong, and that we make assumptions without making distinctions in particular cases; or we are disturbed by the possibility that "biology is not fate", or at least not the entirety of fate. This is not an isolated feminist statement, but is very closely matched by Peroutka's thesis from the Democratic manifesto, which states that the essence of a person (thus the essence of woman) is not only his (her) biological shell, but also the autonomous interior. "Democracy has to express its biology and psychology."

No matter how much parenthood, or even more the relationship of unconditional love between parents and children, repeatedly fills me with awe, I do not believe this life experience automatically entitles someone to swagger and patronise. I hope you understand that this is in no case a contradiction. I just want to point out that

an entirely inward experience of creation, carrying, giving, fostering and awakening new life is not or should not become an argument about the insufficiency of others, who simply do not want children or cannot have them or have not had them yet. It has huge value in itself, without any comparisons to other facts. It is valuable as an example, as a possibility.

Regardless of my deep respect for parents in general, I consider it equally natural, that some people do not experience parenthood at all, or more precisely experience it only indirectly, as for example aunts and uncles, foster mothers and fathers, etc. Parenthood is only one of the many bio-psychological wonders of the world; others are friendship, creativity and so forth. Besides, if I say that I honour parenthood, then what I have in mind is primarily the mysterious ideal of parenthood, the ideal of unconditional love and partly the very fragile and absorbing reality of the Sisyphian shifting of our own parental – human – limits towards this ideal, though it is still not quite within reach.

In the past, family relations took place in a considerably different societal spatio-temporality – only relatively recently have we started to travel far from our homes and it's become more difficult to build and cultivate a small circle of solid, long-term relationships. Also, the parent-child relationship (and the ideal itself) used to be understandably different, considering the one-time average of 5-6 children per family; it had to be essentially different than the relationship of today's parents to one or two children.

Behind the fuss over the anonymous boxes for children, a strong panic and anxiety can be felt – an anxiety that screams out to the world, surprisingly, that we are dying out, or that women are selfish, because fewer children are being born than before. Thus a question arises: What happened first? The fear of dying out or the fear that women are liberating themselves? Is the former ultimately not a consequence of the latter? Humankind is not dying out even by chance. On the contrary, the number of people on the planet keeps growing at an unsustainable pace. As a matter of fact, it is known from trees, that in dense woods, they will mature and start yielding much later than trees growing singly in an open landscape. I have no doubt that humankind perceives and reacts to living space and the changing (or rather declining) landscape around them with similar sensitivity.

I do not think at all that a low birth-rate would be a problem – no one can possibly imagine and subsequently claim, that it could ever reach zero. If there is a political conundrum, then it has to be the question of how to organise inter-personal and inter-generational solidarity differently in the

ho známe dodnes, i s touto inherentní logickou i matematickou hrubkou, znamenalo svého času nepopíratelně obrovský společenský pokrok a na jistou dobu pojištění fungovalo, ale nyní naráží na svou meze. Je holý nesmysl vinit za toto bezdětné páry či jednotlivce a údajnou sobeckost žen. Spíš by bylo na prvním místě vinit a volat k odpovědnosti ty vlády, které v minulosti sáhly do fondů důchodového pojištění a utratily nastřádané peníze na zcela jiné účely, aniž by fondy později doplnily; které svou nepozorností vůči právu či rovnou korupcí způsobily České republice milionové a miliardové finanční škody; které velmi nedostatečně využívají tři základních možností, jak vytvořit „bohatství“ a naspořit peníze a použít tyto peníze na projekty skutečně komunitního a dlouhodobého zájmu. To předposlední a poslední by podle mého mělo být tím hlavním zájmem zreformovaného systému důchodového pojištění.

Jinými slovy společnost by neměla organizovat solidaritu výhradně tak, že bezděčně posiluje stigmatizaci určité skupiny (bezdětných žen). Velice by jí prospělo, kdyby přestala považovat rodinu za jedinou přirozenou solidární jednotku a začala vnímat celou škálu možností prožívání sounáležitosti. Měla by hledat nové a širší (demokratičtější) formy zajištění stáří.

Dnes se nám „základní“ solidární jednotka nejenže zmenšuje (což není problém), ale ubývá v ní i společně tráveného času. Zato ale jednotliví členové a členky rodiny navazují mimo rodinu vysoký počet nepevných známostí. Nabízí se tudíž, že je třeba trénovat a tříbit naše vědomí v tom smyslu, že se nám osobně bude dařit lépe, když budeme trvale pomáhat i druhým, aby se jim vedlo lépe. Budeme se muset učit pohotově sounáležitosti s neznámými lidmi na první setkání. Toho nejlépe docílíme pěstováním spolupracujícího vědomí a potažmo promyšlenou kooperační politikou.

Jestliže nám opravdu záleží na dětech a rodičovství, pak spíše než manipulací s ženskými osudy musíme působit kladným a vzrušujícím příkladem, vytvářet rodičům i dětem přitažlivé a útulné prostředí ve společnosti – a oslovovat mimo jiné i dětskou duši.

Bezprecedentním ukázkovým projektem, který je otevřen dětské duši a chápe i ji jako nedělitelnou součást (dospělé) společnosti teď a tady, je nezávislý občanský plán strategického rozvoje Kostariky: www.estrategia.or.cr. Projekt vytvořilo bez nároku na honorář na 200 předních kostarických osobností (vědců/kyň, podnikatelů/lek a akademiků/ček) mimo politickou arénu v letech 2004-2006 a letos ho současný prezident přejal jako součást své agendy! Cílem je, aby se Kostarika do roku 2050 stala rozvinutou zemí. Na webových stránkách této Iniciativy pro 21. sto-

letí najdete zcela samozřejmě a patřičně okénko pro děti – tipy na jednoduché vědecké pokusy, kooperační hry, atp. Zcela samozřejmě je do propagační strategie zahrnuto i to, že s oním plánem budou seznámeny a různými formami do něj zapojeny rovněž kostarické děti a mládež v celé zemi. I toto je totiž příspěvek rodičům, jakož i nabídka možnosti jinak stráveného volného času pro jejich děti. A to nemluvíme o dalších vysokých hodnotách a inspirativních aspektech tohoto záměru.

publikováno v prosinci 2006

Otevřený dopis ministryni Parkanové

Tento otevřený dopis byl v souvislosti s probíhající diskusí o umístění vojenské základny na naše území a dalších otázek, které se v této souvislosti otevírají, zaslán přímo paní ministryni.

Vážená paní ministryně Parkanová,

sleduji s velkým zájmem debatu ohledně zvažovaného umístění vojenské základny cizího státu na území naší republiky a dovoluji si Vám oponovat v první řadě v následujícím Vašem tvrzení:

„Silně vnímám důležitost armády pro naši bezpečnost, pro zahraniční politiku státu; armáda je i důležitou společenskou institucí, bez níž nemůže suverénní stát existovat.“ (23. 1. 2007)

Toto je pouze ničím nepodložená domněnka nebo Vaše neznalost. Ve skutečnosti existují již minimálně dva státy, Kostarika (1948) a Panama (1993), které stálou armádu ústavně zrušily; ku svému prospěchu, rozvoji i k zvýšené bezpečnosti svých sousedů a celého regionu. Kostarika díky tomu mohla enormně navýšit investice do zdravotnictví a vzdělávání a dva ukazatele

future, because from the very beginning the current system contains the erroneous assumption that the most important supporting pillars of the current system, are basically two variables: child-bearing women and the number of new-born children. This seems to me such a sad use and industrialisation of motherhood (even if unintentional and not thought through), that I have not even got the strength to comment on it.

The introduction of the old age pension system, as we know it today, even with this inherent logic and mathematical error, represented at the time undeniably huge progress for society. For a certain amount of time the system worked, but now it has reached its limits. It is utter nonsense to blame childless couples, individuals or alleged women's selfishness. It would be more appropriate to, in the first place, blame and make responsible those governments that in the past reached for the pension insurance funds and spent the money for completely different purposes, without replenishing them later on and which, in their non-observance of the law or outright corruption, cost the Czech Republic millions or billions of financial damage, or governments that very insufficiently utilise the three basic ways to generate 'wealth', save money and use this money for projects of a truly community-based and long-term interest. These last two, in my opinion, should be the main concerns of the reformed system of pension insurance.

In other words, society should not organise solidarity solely so that it inadvertently increases the stigmatisation of a particular group (childless women). It would be of great benefit if it stopped considering the family the only natural social unit and started noticing the whole spectrum of possibilities of how to experience coexistence. It should search for new and wider (more democratic) forms of making old age secure.

Today, the 'basic' solidarity unit is not only diminishing (which is not a problem), but the amount of shared time within it is also decreasing. Nevertheless, individual family members make a large number of non-committed acquaintances outside of the family. Thus it follows that it is necessary to train and refine our consciousness in the sense that we personally will be better off, if we consistently help others to be better off, too. We will have to learn a more instantaneous rapport with strangers during our first encounter. This could be best achieved through the refining of our cooperative consciousness and subsequently an elaborate cooperation politics.

If we really care about our children and parenthood, then, rather than manipulating women's destinies, we should act as positive and exciting role-models, creating an attractive and comfortable environment for parents and children in

society – addressing, amongst other things, the child's soul.

An unparalleled exemplary project that is receptive to the spiritual development of children and understands this to be an indivisible part of (adult) society here and now, is Costa Rica's independent civic plan of strategic development: www.estrategia.or.cr. The project was conceived for free by 200 eminent Costa Rican figures (scientists, entrepreneurs, academics) from outside the political arena during 2004-2006 and this year it was accepted by the current president as a part of his agenda!

The objective for Costa Rica is to become a developed country by 2050. On the website of the Initiative for the 21st century you will find, as a matter of course and rightly so, a window for kids with tips for simple scientific experiments, collaborative games, etc. Naturally, the promotion strategy encompasses that Costa Rican children and youth in the whole country will be acquainted with and involved in the aforementioned plan in various ways. Even this is a contribution to parents, as well as an option for their children, as it offers a different way of spending free time. And I am not even speaking about the other high values and inspirational aspects of this intention.

published in December 2006

An open letter to Minister Parkanová

This open letter was sent directly to the Minister concerning the ongoing debate about locating a US military base on our territory and other questions that arise from this topic.

Dear Madame Minister Parkanová,

I have been observing the debate regarding the considered location of a military base of a foreign state on the territory of our republic with great interest, and allow me first to challenge your following statement:

"I strongly apprehend the importance of the army for our security, for state foreign policy; the army is an important institution in society, without which a sovereign state cannot exist." (23 January, 2007)

This is either an unsubstantiated assumption, or shows your unfamiliarity with the issue. In fact there are at least two states, Costa Rica (1948) and Panama (1993), which constitutionally abolished their standing army; and reaped the benefits, development and also increased the security

za všechny hovoří bez zbytečných komentářů: 1) zatímco ve 40. letech se Kostaričané dožívali v průměru pouhých 46 let, v 70. letech už to bylo asi 70 let (dnes má o něco vyšší věk než ČR); 2) v současnosti má Kostarika ještě vysokoškolačků než ČR, byť je to stále ještě rozvojová země a bojuje se (snižující se) 20% chudobou!

Oproti šířenému mýtu o větší zranitelnosti státu bez armády se ve skutečnosti dramaticky snižuje pravděpodobnost, že by někdo na stát bez armády zaútočil. Riziko takového přepadení je asi stejně jako riziko, že bychom se v případě přepadení nepřátelům neubránili, i když armádu máme (není-li ono riziko ještě menší), nebo asi tak velké jako možnost, že bychom se nepřátelům vzdali bez boje, přestože armádu máme (vlastní česká zkušenost let 1939, 1968).

Po Panamě se také Haiti pokusilo jít podobnou moudrou a mírovou cestou (1995) a je k tíži USA, že za trest (nehodí se říci na protest) stáhla tolik potřebnou finanční podporu této zemi na sociální a investiční projekty právě ve chvíli a právě proto, že Haiti zrušilo armádu pod vlivem kostarického příkladu.

Je pravda, že Kostarika je se svými 4 miliony obyvatel o polovinu menší než my, Česká republika, přesto to není zanedbatelný stát. Mírovým a přímým (nezbabělým) vyjednáváním s Hondurasem, Salvádorem a Nikaraguí se jí koncem 80. let podařilo to, co si USA nevymohly ozbrojenými operacemi (částečně financovanými obchodem s drogami) - totiž vypsání demokratických voleb ve všech zemích zmínaných buď občanskými válkami, či pod vládou komunistů na základě dohody Esquipulas II. Za své úsilí obdržel v roce 1987 Oscar Arias Sánchez Nobelovu cenu míru. Je třeba podotknout, že svou alternativní vizi prosazování demokracie Kostarika vtiskla Střední Americe navzdory obrovskému tlaku a překážkám ze strany USA a navzdory tomu, že procházela vleklou hospodářskou krizí v důsledku ropné krize a čelila (v podstatě dodnes čelí) bezprecedentnímu přílivu legálních a nelegálních přistěhovalců.

Svou hrdostí, suverénní diplomacií na mezinárodním poli a vyššími duchovními aspiracemi je mi tato země nesmírně sympatická. Přála bych si být stejně hrdá na svou vlastní zemi a české politiky a političky. Za 60 let bez armády (které už Kostarika brzy oslaví) by naše země ušetřila a mohla jinak investovat 60 krát 50 miliard korun (ne-li více, protože vojenský rozpočet je ve skutečnosti rozptýlen do dalších skrytých položek a mimořádných rozpočtových výdajů a má se neustále navyšovat).

Tato úspora neboli mírová dividenda by měla mnohonásobně větší hospodářský a pozitivní bezpečnostní dopad, nežli čím může naší zemi přispět nějaké všimné za vojenskou základnu

USA a nějaké jednorázové zisky případných českých dodavatelů. Je to neprozíravá investice do slepé uličky.

Ostatně mluvíte-li o suverenitě, důkazem opaku, tedy toho, že Česká republika se nechová jako suverénní stát, je to, že - z neomluvitelného patolizalství vůči USA - dosud nepřistoupila k velmi zásadní úmluvě o Mezinárodním soudním tribunálu.

USA je nepochybně demokratická země, ale ani demokratická země není bez chyb, není neomylná a není nějak automaticky zluzvdorná; naše politická reprezentace - na rozdíl třeba od německé kancléřky Angely Merkel - nijak neprotestovala proti bezprecedentnímu zadržování vězňů na Guantanamo a v jiných dočasných tajných věznicích mimo rámec amerického práva. Nemluvě o používání nestandardních a krutých metod výslechu (které nejsou nepodobné těm, které používali komunističtí vyšetřovatelé).

Pokud by se USA i ČR sklonily před nezávislým mezinárodním soudem, udělaly by pro demokracii a její propagaci více než svými vojenskými invazemi proti svým někdejšími chráněncům. Je ostudou České republiky jako spojence USA, že nedokáže říct do očí svým přátelům bolestnou a potřebnou pravdu.

Projevem vrcholné nesuverenity jsou konců i samotné úvahy o americké základně na našem území. Na tom nezmění nic ani kosmetické úpravy typu, zda bude či nebude na ní platit české právo, bez ohledu na to, zda její vybudování bude mít nějaké pozitivní hospodářské dopady, bez ohledu na to, že na ní má být umístěn jen radar a ne rakety apod.

Nepochybně si uvědomujete, že armáda je vůbec největším znečišťovatelem životního prostředí na této planetě (jen zaminování půdy představuje obrovský celosvětový problém) a že peníze vydávané celosvětově na zbrojení naprosto iracionálně a zdaleka převyšují skutečné hrozby a potřeby bezpečnosti, aniž by vojenské projekty poskytovaly (protože nemohou) řešení naléhavých problémů, kvůli nimž se ve skutečnosti vedou války (nedostatek vody, chudoba, důsledky kolonizace, bezohledné parcelování světa mezi mocnostmi apod).

Ráda bych Vás tímto upozornila na mezinárodní iniciativu současného kostarického prezidenta Ariase Sancheze (opětovně zvoleného do funkce po 16 letech), který navrhuje Mezinárodnímu měnovému fondu i Světové Bance a jiným mezinárodním finančním institucím, aby do budoucna udílely nízkouročné půjčky či promíjely části dluhů těm rozvojovým zemím, které budou snižovat vojenský rozpočet dané země a současně zvýší investice do vzdělávání, zdravotnictví a bydlení. Jsem přesvědčená, že toto je daleko významnější příspěvek světové bezpečnosti nežli jakákoli

of their neighbours and the whole region. Thanks to this move, Costa Rica was able to enormously increase their investments in the health service and education; two indicators illustrate this perfectly without the need for unnecessary comments: 1) while during the 1940s the average life expectancy of Costa Ricans was only 46 years, in the 1970s it was already roughly 70 years (nowadays it is several years higher than in the Czech Republic); 2) Today Costa Rica has more university graduates than the Czech Republic, even though it is still a developing country and battles with (a diminishing) 20 % poverty!

In spite of the wide-spread myth about the greater vulnerability of a state without an army, in reality the likelihood of someone attacking a state without an army dramatically decreases. The risk of such an attack is roughly the same as the risk that, if an attack were waged, we would not be able to defend ourselves against our enemies despite having an army (but perhaps the possibility of attack is even smaller), or the probability of an attack as high as the possibility of surrendering to the enemy without fighting, despite having an army (our own Czech experience from 1939 and 1968).

After Panama, Haiti also tried to follow in a similarly wise and peaceful way (1995) and it is to the shame of the US that as a punishment (it is inappropriate to say as a protest) it withdrew much-needed financial support for this country aimed at social and investment projects, right at the moment and exactly because Haiti went ahead and abolished its army following the Costa Rican example.

It is true that Costa Rica, with its four million inhabitants, is only half the size of our country, the Czech Republic, nonetheless it is not an insignificant state. Thanks to peaceful and direct (non-cowardly) negotiations with Honduras, El Salvador and Nicaragua at the end of the 1980s, it achieved something that the US had not been able to enforce through armed operations (partly financed through drug trafficking) – namely the launch of democratic elections in all countries that were either torn by civil wars or under a Communist government (based on the Esquipulas II agreement). In 1987 Oscar Arias Sánchez was awarded the Nobel Peace Prize for his efforts. It is necessary to point out that Costa Rica imprinted its alternative vision of advocating democracy in Latin America in spite of immense pressure and obstacles imposed by the US and in spite of undergoing a protracted economic crisis as a result of the oil crisis and facing (basically to this day) an unprecedented influx of legal and illegal immigrants.

With its pride, sovereign diplomacy in the international field and higher spiritual aspirations, this

country appeals to me immensely. I wish I could be similarly proud of my own country and Czech politicians. After 60 years without an army (the anniversary of which Costa Rica will celebrate soon) our country would have saved money and could have invested 60 times 50 billion Czech crowns differently (if not more, as the military budget is in fact dispersed into other hidden items and special budget expenditures and it should continue to increase).

This saving, or peace dividend, would have a manifoldly greater economic and positive security impact, than whatever trifle from the US for its military base can contribute to our country or than a one-off profit for prospective Czech suppliers. It is an ill-advised investment leading into a cul-de-sac.

Besides, if you speak about sovereignty, the evidence of the opposite, i.e. the Czech Republic not behaving like a sovereign state, is the fact that – because of inexcusable sycophancy towards the US – until this day it has not acceded to the profoundly pivotal agreement on the International Court of Justice.

The USA is undoubtedly a democratic country, but even a democratic country is not without mistakes, it is not infallible and is not by definition resistant to evil. Our political representation – in contrast to, for instance, the German Chancellor Merkel – has in no way protested against the unprecedented detention of prisoners in Guantanamo and in other temporary secret prisons that are outside of the legal framework of American law. Not to mention the practices of non-standard and cruel interrogation methods (which are not dissimilar to the ones used by Communist investigators).

If the US and the Czech Republic bowed down to an independent international court, they would do more to promote democracy than with their military invasions of their former protégés. It is a disgrace that the Czech Republic, as an ally of the USA, is incapable of saying the painful and necessary truth directly to its friends.

The manifestation of an utter lack of sovereignty is also seen in questions relating to an American base on our territory. The cosmetic touches as to whether Czech law will or will not apply will not make any difference; regardless of whether the installation of the base will have any trifling positive economic impact; regardless of the fact that only a radar, but no missiles should be located on it, and so forth.

You must realise that armies are the biggest polluters of the environment on this planet (the laying of landmines alone constitutes a huge global problem). Without a doubt, you also realise that the money spent worldwide on armaments, completely irrationally, far exceeds the real threats and

vojenská základna. Mnohem potřebnější nežli další zbraně a další peníze utopené v armádě a zbrojení jsou investice do vzdělávání, vědy, zdravotnictví, bydlení či životního prostředí. Vzhledem k tomu, kolik energie se věnuje úvahám o minimálně pravděpodobných scénářích, si ovšem nedělám iluze, že zbude čas na podstatnější věci života a člověka - hledání dobra v lidských duších stejně jako zpytování ošklivých stínů v naší duši vlastní.

Možná Česká republika opravdu nedokáže být suverénním státem bez armády, jak říkáte. Ze své pozice byste jistě mohla prosadit tedy alespoň jednu maličkost: totiž aby čeští vrcholoví sportovci přestali být placenými manekýny armády, jakýmisi vojáky-nevojáky, a místo toho přešli pod ochranná křídla Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Toto symbolické snížení obranného rozpočtu by mohlo být drobným českým příspěvkem k novému pokusu o snížení výdajů na zbrojení ve světě.

A poslední dovětek - prosím Vás také o to, abyste jako demokratka osobně hájila možnost lidí veřejně vyjadřovat své názory na pokojných demonstracích, třebaže s nimi současná vláda nemusí souhlasit.

S pozdravem,

Miluš Kotišová

publikováno v únoru 2007

needs of security, without the military projects providing (because they cannot) solutions to the pressing problems over which wars are waged in the first place (water shortages, poverty, the consequences of colonisation, the careless carving up of the world by the great powers, and so on). I would like to draw your attention to the international initiative of the current Costa Rican president, Arias Sanchez (re-elected to his post after 16 years), who has proposed to the International Monetary Fund, the World Bank and other international financial institutions, that in future they grant low-interest loans to, or pardon part of the debts of, those developing countries that decrease their military budget and at the same time increase investment in education, health service and housing.

I am convinced that this is a far more important contribution to the world's security than a military base. Much more necessary than more arms and more money being sunk into an army and armaments, is investment in education, science, the health service, housing and the environment. Considering how much energy is devoted to thinking about minimally plausible scenarios, I have no illusions that there will be time left for the more important things in life and people – the search for goodness in the hearts of others as well as the questioning of the ugly shadows in our own souls.

Perhaps the Czech Republic indeed cannot be a sovereign state without an army, as you say. From your position, you could surely enforce at least one small thing: namely that the top Czech sportsmen and women ceased being remunerated (fashion) models of the army – a kind of non-soldier soldiers – and instead move under the guardianship of the Ministry for Culture, Education and Sport. This symbolic reduction of the defence budget could be a small Czech contribution towards a new attempt to reduce armaments in the world.

And a last remark – I also plead with you, as a democrat, to personally advocate the possibility for people to publicly express their opinions at peaceful demonstrations, even though the current government does not necessarily agree with their views.

Yours sincerely,

Miluš Kotišová

published in February 2007

Je jich dost! Aneb vybrané kandidátky na prezidentku ze čtenářské nominace serveru Prezidentka.cz | There are plenty of them! Selected women candidates for the presidency suggested by readers of the Prezidentka.cz website

- Altner Patrik - 18.05.2006 03:47:48, alty@seznam.cz: **Wagnerová Eliška JUDr.** - I když jsem muž nevím o lepš kandidátovi/tce na prezidenta než je právě tato žena, která jak svým postojem v dobách komunismu, tak pak svým působením ať už na Nejvyšším či Ústavním soudu, kde byla pověřena mimo jiné i vedením zahraničních styků Ústavního soudu, prokázala, že je ženou, která je nad míru schopná vést i takový úřad jako je úřad prezidenta republiky.
- Lucia koutsky - 8.06.2006 01:19:14, lucia.koutsky@portall.eu: Prala bych si za prezidentku herecku a spisovatelku a predevsim krasneho cloveka **Evu Hudeckovou**
- Tlum - 9.06.2006 01:45:42, JasonK@seznam.cz: Již v minulých prezidentských volbách jsem plně podporoval paní Albrightovou a tak jí dávám ten „pomyslný“ hlas i tentokrát... Víím, že se před 4mi lety vyjádřila k tomu, že by tuto funkci nepřijala, ale pokud by se objevilo nějaké viditelné lobby za její osobu, myslím si, že by o tom minimálně uvažovala. **Albright for president!!!**
- mmorgana - 18.06.2006 08:02:14: **Livia Klausová.** Věřím, že bude lepší prezidentkou než její muž a zároveň se domnívám, že by neměla být diskriminována jen proto, že je „první dámost“.
- Lenka P. - 19.06.2006 08:14:09: **Miroslava Němcová.** Pohybuje se v prostředí politiky. Má to v hlavě srovnané věcně i emocionálně. Že nyní „jede“ za ODS mi nevádí... věřím tomu, že by uměla být příslušně nadstranická a s odstupem. Naopak, to, že se to o ní ví, může být jenom k dobru. Případné nestrannictví kandidátky, samo o sobě, nezaručuje kvalitní výkon funkce ani „nestrannění“.
- Ed - 20.06.2006 07:31:47, guest35@atlas.cz: **Hana Marvanová** - svůj postoj ukázala jak v krizi ODS, boji o ČT tak odchodem z čela US-DEU, když nesohlasila s postojem strany
- jezevcik - 21.06.2006 09:12:29: **Jirina Jiraskova**
- jirka - 22.06.2006 09:09:15, roger_br@quick.cz: **Zuzana Roithova**
- Antonin Rotr - 28.06.2006 09:22:11: **Anna Sabatova**
- Markéta - 18.07.2006 09:39:49, marketa@melnic-ky-antikvariat.com: **Parkanová, Hybášková, Albrightová, Moserová (už ne :-), Přenosilová**
- Tina - 4.08.2006 09:39:36: **Eva Kantůrková, Marta Kubišová, Táňa Fišerová...**
- Bára - 10.08.2006 09:37:22, fleissigova@volny.cz: **Dana Němcová**
- Kuba - 18.08.2006 10:48:42: Já bych si na Hradě dovedl představit např. takovou **Vlastu Parkanovou.** Což?
- Jakub - 18.10.2006 10:40:07: **Martina Navrátilová** . Poté, co dostane české občanství, by to byla velmi vhodná!
- sasa - 18.10.2006 10:31:49, alexandrakul@seznam.cz: **Daniela Fischerová** - spisovatelka a dramatička - stálo by to za to
- Šikula - 1.11.2006 10:20:39: **Jana Hybášková** - europoslankyně, diplomatka, arabistka
- Luděk - 18.11.2006 10:07:06: **Táňa Fišerová; Helena Illnerová; Dana Bérová; Vlasta Parkanová; Věra Chytilová; Klára Slámová; Dagmar Damková; Marie Vodičková; Blanka Řihová; Věra Časlavská; Martina Navrátilová; Renáta Vesecká; Běla Gran Jensenová; Helena Třeštíková**
- Martin - 3.12.2006 12:28:54, mtomasek@email.cz: **Marie Vodičková,** předsedkyně FOD.
- Eva - 21.12.2006 15:11:15, evasko@seznam.cz: **JÁ NAVRHUJI NEJVYŠŠÍ STÁTNÍ ZÁSTUPKYNI RENÁTU VESECKOU, TO JE INTELIGETNÍ A KVALIFIKOVANÁ ŽENA NA TUTO FUNKCI !!!**
- Jana - 28.01.2006 13:56:56: Bylo tady už uvedeno hodně osobností, tak uvedu i jednu osobnost, která ještě pravděpodobně uvedena nebyla a to je **Eliška Hašková Coolidge.** Ale těch žen, co by z fleku mohly být prezidentkou je celkem dost. Bohužel je ale chyba, že o slavných mužích nebo mužích obecně se píše mnohem více než o ženách a to bych řekla, že je největší problém.
- Karolína - 19.02.2007 16:23:56: Shrnu to pouze do politické sféry. Do pozice prezidentky ČR mně pasuje třeba europoslankyně Jana Hybášková. Víím, že někomu tyto dvě ženy vadí, ale myslím, že jsou velice schopné, a to jsou: **Kateřina Jacques** nebo **Jana Bobošíková,** obě dvě samozřejmě až za nějaký čas. Ne hned.
- František Kostlán - 06.01.2007 00:57:54, fr.kostlan@volny.cz: **Táňa Fischerová** - bývalá poslankyně, herečka, **Helena Illnerová** - vědkyně, Akademie věd ČR, **Eliška Wagnerová** - soudkyně Ústavního soudu (před tím předsedkyně Nejvyššího soudu), **Anna Šabatová** - zástupkyně ombudsmana, **Petruška Šustrová** - novinářka, publicistka, překladatelka...
- Saša - 14.03.2007 13:38:45, AlexAlda@seznam.cz: Ing. **Dana Drábová** Ph.D., předsedkyně SÚJB. Inteligentní, vzdělaná, kultivovaná, schopná.
- Rican - 30.04.2007 08:27:40, rici@centrum.cz: Nominuji **Janu Šmidovou,** výbornou novinářku.

příspěvky jsou publikovány v neredigované podobě